

— R ý m a ř o v s k ý —
horizont

Zpravodaj regionu Rýmařovska

číslo 10/2019

vyšlo 27. 9. 2019

cena 15 Kč

**Letošní prvňáci nastoupili
do čtyř prvních tříd**

**Zahrada mateřské školy na ulici
1. máje byla slavnostně otevřena**

ročník XXI.

**Štafety běžely třikrát 30 km
za demokracii**

Do Jeseníků přijely historické vozy

**Účast Rýmařovské padesátky poznamenalo
nevlídné počasí**

1989 - 2019
30 let
svobody

Program připomínkových akcí konaných v Rýmařově k 30. výročí sametové revoluce

- 23. říjen 2019 – 30. červen 2020 Samet ve fotografiích Jindřicha Štreita**
Místo konání: Stálá galerie Jindřicha Štreita v budově Gymnázia Rýmařov
Vernisáž výstavy: 23. listopadu v 17:00
- 23. říjen – 1. prosinec Výstava fotografií Jindřicha Štreita**
Místo konání: Rýmařovská radnice
- 7. listopad – 31. prosinec Výstava Třicet let svobody**
Místo konání: Galerie Pranýř při Městském muzeu Rýmařov
Vernisáž výstavy: 14. listopadu od 17:00
- 9. listopad Jennifer KAMIKAZI koncert indie/soul/folk**
Místo konání: SVČ Rýmařov v 19:00
- 12. listopad KIAP - norský jazzmetal**
Místo konání: SVČ Rýmařov v 19:00
- 16. listopad Společný koncert rýmařovského sboru Vox montana a sboru Chór na obcasach z polského Ozimku**
Místo konání: sál Základní umělecké školy v Rýmařově v 18:00
- 17. listopad Catfish – blues UK**
Místo konání: SVČ Rýmařov v 19:00
- 18. listopad Průvod městem** v 17:00 od Gymnázia na náměstí Míru
- 18. listopad Sametový večer**
Místo konání: Městské divadlo Rýmařov
- 20. listopad „Leták, pamflet, samizdat“ (Studio Bez Kliky)**
Místo konání: Městská knihovna Rýmařov - workshop pro studenty
- 26. listopad Autorské čtení Víta Kremlíčky**
Místo konání: Městská knihovna Rýmařov (J. Sedláka 18, v 17:00)
- Vydání speciálního čísla Rýmařovského horizontu**
- Beseda s přímým účastníkem sametové revoluce**
- Samet v divadle – dopolední verze Sametového večera pro studenty**
- Pražské orgie - film Ireny Pavláskové**
Místo konání: Kino SVČ Rýmařov

Rýmařov

Městská knihovna Rýmařov

Aktuálně z města

Z jednání zastupitelstva

Ve čtvrtek 19. září se ve velkém sále Střediska volného času Rýmařov konalo sedmé řádné zasedání zastupitelstva města. Na programu jednání byla zpráva o hospodaření města k 31. srpnu 2019, výhled hospodaření k 31. prosinci 2019, rozpočtová opatření, I. návrh rozpočtu na rok 2020 a majetkové záležitosti. Zastupitelé se seznámili se zprávou o činnosti kontrolního výboru za 1. pololetí roku 2019, se závěrečným účtem Sdružení obcí Rýmařovska (SOR) za rok 2018, se zprávou o výsledku přezkoumání hospodaření SOR za rok 2018 a se zprávou kontrolní komise SOR za rok 2018. Zastupitelstvo dále vyhlásilo Programy podpory zájmových aktivit a Programy podpory sportu a tělovýchovy v Rýmařově na rok 2020.

Zastupitelé projednali celkem pětadesát bodů. V úvodu jednání blahopřál starosta Luděk Šimko k narozeninám zastupiteli Petru Zieglerovi.

Zastupování města
v dozorčí radě Podhorské nemocnice

Zastupitelé odvolali Soňu Kovářikovou na její žádost z dozorčí rady Podhorské nemocnice, a. s., a pověřili zastupováním města v dozorčí radě zastupitele Tomáše Köhlera.

Na zimním stadionu
se bude provádět oprava technologie mražení

Při roční kontrole technologie mražení Městské služby Rýmařov, s. r. o., zjistily, že těsnění v části mrazicí technologie je již za hranicí životnosti. Bylo těžké ledovou plochu udržet v provozuschopném stavu, zejména v teplejších dnech. Proto bude potřeba vyčistit a doplnit nové mrazicí desky výměníku. Náklady na vyčistění a rozšíření desek vyčíslila servisní firma Brnofrost, spol. s r. o., na částku 496 632 korun.

Zastupitelé schválili čišťení a doplnění nové desky výměníku u technologie mražení na zimním stadionu za výše uvedenou cenu.

Městu bude bezúplatně převedena
větší část pozemků zámeckého parku

Zastupitelstvo města schválilo smlouvu o bezúplatném převodu vlastnického práva k nemovitým věcem a o zřízení věcného práva mezi městem Rýmařovem a Českou republikou – Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových k pozemku parc. č. 223 a pozemku parc. č. 225/1, vše v k. ú. Janovice u Rýmařova, dle předloženého návrhu. Jde o větší část pozemků janovického parku.

V tomto čísle najdete

Aktuálně z města

Z jednání zastupitelstva.....	str. 3
Zástupci města slavnostně otevřeli renovovanou kuželnu	str. 4
Registrace ke službě SeniorTAXI.....	str. 4
Mobilní svoz nebezpečného a objemného odpadu.....	str. 5

Zdravotnictví

Na podzim můžete v Bruntále darovat krev a plazmu i odpoledne.....	str. 6
--	--------

Školství

Letošní prvňáci nastoupili do čtyř prvních tříd.....	str. 6
Štafety běžely třikrát 30 km za demokracii.....	str. 8
Mistryně republiky je z Gymnázia a SOŠ Rýmařov.....	str. 8
Tanečnice AT Dance ZUŠ Rýmařov úspěšně na evropské soutěži.....	str. 8
ZUŠ Rýmařov rozjíždí nový mezinárodní projekt pro učitele a žáky.....	str. 9

Hasiči v terénu

Hasičské zbrojnice se otevřely pro veřejnost.....	str. 9
---	--------

Městské muzeum a Galerie Octopus

Reminiscence Jiřího Myszaka v Galerii Octopus.....	str. 17
Přírůstek do sbírek	
Září: Propagandistický týdeník Der Stürmer.....	str. 17

Městská knihovna

Poslední výstava v knihovně zní jako básně Bohuslava Reynka.....	str. 19
Čtenářská výzva	
Bea Uusma: Expedice.....	str. 21
Rýmařovský horizont slaví 20 let.....	str. 22

Organizace a spolky

Invaze velorexů před radnicí.....	str. 23
V Malé Morávce připravují Svatohubertskou mši.....	str. 24
Ryofest podruhé za účasti čtyř kapel.....	str. 25

Z okolních obcí a měst

Do Jeseníků přijely historické vozy.....	str. 25
--	---------

Genius loci

Umění ve veřejném prostoru Rýmařovska z let 1946–2019	
12. Pomník osvoboditelů v Horním Městě.....	str. 26

Z historie

Nálezy z janovického sídla rudolfinského velmože (záchranný výzkum 1987, 1996)	
3. Nádobkové a architektonické komorové kachle.....	str. 29

Naše listárna

Kudy teče Podolský potok.....	str. 32
-------------------------------	---------

Kam na výlet

Kde voda léčí a hory vydávají podzemní bohatství (2)	str. 35
--	---------

Zajímavosti z přírody

Od podléšky k zvonku vousatému	
IV. část – Horské bezlesí (2).....	str. 36

Sport

Martin Slovák získal bronz na mistrovství republiky seniorů.....	str. 38
Finále Českých pohárů ve střelbě.....	str. 38
Účast Rýmařovské padesátky poznamenalo nevlídné počasí.....	str. 38
Fotbalové naděje se blýskly na Ondrášovka cupu 2019	str. 39

Foto na titulní straně:

Danuše Kotrlová – Do Jeseníků se tiše vkradl podzim

Město vyhlašuje Programy podpory zájmových aktivit a Programy podpory sportu a tělovýchovy na rok 2020

Zastupitelé města schválili Programy podpory zájmových aktivit a Programy podpory sportu a tělovýchovy v Rýmařově na rok 2020. Žádosti o poskytnutí příspěvků je třeba dodat nejpozději **do 31. prosince 2019** poštou na adresu Městský úřad Rýmařov, náměstí Míru 230/1, 795 01 Rýmařov, příp. osobně na podatelnu MěÚ nebo na odbor školství a kultury. Žádosti podané po termínu nebudou akceptovány. Neúplné žádosti, které nebudou na základě výzvy nejpozději do 5 dnů doplněny, budou z dalšího posuzování vyřazeny. Podrobné informace i formuláře žádostí lze najít na webových stránkách města.

Venkovní expozice Hrádku projde modernizací

V místě nynější geologické expozice na Hrádku nedaleko náměstí Míru vzniklo v první polovině 13. století přemyslovské opevnění

správní centrum. Pod jeho ochranou bylo ve 13. století založeno město Rýmařov. Pevnost jako sídlo královského fojta však roku 1405 vyhořela a už nikdy nebyla obnovena. Dnes se na tomto místě nachází park s geologickou expozicí jesenického regionu a obnažený půdorys Hrádku, který se však těžko udržuje.

Záměrem projektu modernizace je oprava stávající externí geologické expozice v lokalitě Hrádku, která je v současnosti ve velmi špatném stavu. Jde o archeologickou lokalitu, hojně navštěvovanou turisty. Zpřístupněna je celoročně.

Městské muzeum Rýmařov získalo na projekt dotaci ve výši 350 000 korun od Ministerstva kultury ČR na „Podporu expozičních a výstavních projektů pro rok 2019“ a žádá svého zřizovatele o dofinancování tohoto projektu ve výši 200 000 korun. Za získané prostředky muzeum plánuje lokalitu renovovat, tj. provést výměnu informačních tabulí a popisek, vyčištění geologických exponátů a půdorysu Hrádku. Navržená nová podoba expozice byla konzultována s městským architektem Ing. Valertem, který ji odsouhlasil.

JiKo, zdroj: materiály ZM

Zveřejňování zápisů ze zasedání kontrolního výboru

Kontrolní výbor v souladu s § 119 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, kontroluje plnění usnesení zastupitelstva a rady, kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti a plní další kontrolní úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce.

Kontrolní výbor, jako jediný mezi všemi dalšími iniciativními a poradními orgány zastupitelstva a rady města, přistoupil k pravidelné-

mu zveřejňování zápisů pořizovaných ze zasedání výboru. S konkrétní náplní činnosti kontrolního výboru a obsahy zápisů se může každý občan či návštěvník internetových stránek města www.rymarov.cz seznámit pod odkazy „Pro občany → Výbory a komise → Kontrolní výbor“ nebo přímo na internetové adrese <http://rymarov.cz/vybory-a-komise/944-kontrolni-vybor>.

Předseda kontrolního výboru JUDr. Jan Cuták (ANO 2011)

Zástupci města slavnostně otevřeli renovovanou kuželnu

V pátek 30. srpna se za účasti zástupců města, firem, které provedly dodavatelské práce, a dalších hostů oficiálně otevřela rekonstruovaná kuželna Kuželkářského klubu SK Jiskra Rýmařov.

Na dubnovém zastupitelstvu byl schválen záměr projektu Vybavení kuželny dráhami. Na základě toho bylo vypsáno výběrové řízení, které vyhrála společnost JaR DIGITAL group, s. r. o., za nabídkovou cenu 2 080 837 korun, a modernizace tak mohla být na konci června zahájena. Jejím cílem byla kompletní modernizace drah, zahrnující plně automatické stavěče kuželek, kompletní dopadiště kuželek, mimoúrovňové podavače koulí, syntetické hrací dráhy z tvrzeného plastu (HPL desky), rozběžiště s náhozovou deskou, to vše uložené na nivelované podkladové konstrukci z dřevotřískových „I“ profilů a dřevěných hranolů. Dále byly pořízeny ovládací pulty, zobrazovací LED panely, dráhové monitory, centrální monitor pro zobrazení průběhu zápasu a další příslušenství. Přípravné práce, opravy elektro-rozvodů, topení, podhledů, výmalbu a kompletní úpravu hlediště za-

jišťovali členové KK Jiskra svépomocí. Tímto jim město děkuje za součinnost vedoucí k úspěšné modernizaci kuželny.

Přítomně přivítal předseda kuželkářského klubu Petr Chlachula, vzdvihl především skvělou spolupráci s městem. „Přestavbou jsme se dostali na úroveň celorepublikových kuželen s nejlepší technologií kuželkářských drah,“ zmínil Petr Chlachula.

Starosta Luděk Šimko ocenil podporu modernizace kuželny ze strany všech zastupitelů, poděkoval zúčastněným firmám a také jednotlivcům z řad kuželkářského klubu, kteří nezištně pomohli při rekonstrukci. Poté přestříhl pásku a popřál kuželně v novém kabátě a všem hráčům mnoho úspěšných zápasů.

Na rekonstrukci se kromě členů kuželkářského klubu podíleli sponzoři: Klempířství Pipa, s. r. o., Lamont Rýmařov, s. r. o., Ludvas Trade, s. r. o., Jaromír Lachnit – LASTO.

Nový soutěžní ročník v renovované kuželně začal v sobotu 7. září prvním domácím zápasem. Hodu zdar!

JiKo

Registrace ke službě SeniorTAXI

V pátek 14. a v sobotu 15. září proběhla na radnici registrace ke službě SeniorTAXI. Zájem byl velký, během těchto dvou dnů se přihlásilo zaregistrovat 175 seniorů. Od pracovníků odboru sociálních věcí obdrželi registrovaní se-

niři průkazy, jimiž se budou prokazovat při využívání SeniorTAXI. Byli také seznámeni s podmínkami této služby.

Nárok na službu má občan s trvalým pobytem v Rýmařově a jeho

částech (Harrachově, Ondřejově, Jamarticích, Stránském, Edrovicích a Janovicích), který dovrší 70 let nebo je držitelem průkazu ZTP, ZTP/P. SeniorTAXI přepravuje pouze na území města Rýmařova včetně místních částí na předem určená stanoviště. V provozu je každý den od 6:30 do 15:00. Senior může využít maximálně šest jízd měsíčně v jednom směru. Přepravci se prokáže průkazem SeniorTAXI a zaplatí částku 20 Kč při dopravě po Rýmařově, případně 25 Kč za přistavení v místních částech. Doprovázet jej může jedna osoba, která již za službu neplatí ani se neprokazuje přepravci. Možná je také přeprava menších zavazadel a invalidních vozíků. Objednat SeniorTAXI je potřeba den předem, v němž senior požaduje přepravu, na telefonním čísle 702 266 763. Přepravce má právo odmítnout poskytnout službu seniorovi, který je pod vlivem alkoholu nebo znečištěný.

Občané, kteří nevyužili možnosti registrovat se v uvedeném termínu, se mohou zaregistrovat kdykoli v úředních hodinách na odboru sociálních věcí v budově Městského úřadu Rýmařov na ulici 8. května 48. Žádost je možno vyplnit předem (formulář žádosti a případně plné moci je ke stažení na webových stránkách města) ne-

bo až na místě, při registraci je nutno předložit občanský průkaz, případně průkaz ZTP nebo ZTP/P. Registraci může vyřídit i rodinný příslušník na základě plné moci.

Jana Krajčová, odbor školství a kultury

Městské služby Rýmařov, s. r. o., oznamují termíny mobilního svozu nebezpečného a objemného odpadu:

I. etapa: 5. října od 8:00 – místní části Janovice, Jamartice, Ondřejov a Stránské

II. etapa: 12. října od 8:00 – Rýmařov

Ulice: Pivovarská, Strálecká, Havlíčkova, Národní, Radniční, Jungmanova, Máchova, Mlýnská, Komenského, Husova, nám. Míru, Školní nám., Příkopy, Rudé armády, Opavská, Harrachov, Bezručova, U Potoka, Žižkova, Revoluční, Dukelská, Úvoz, tř. Hrdinů, Tomáše Matějky, Lipová, Okružní, Nádražní, Na Stráni, Pod Svahem, Zahradní, Marxova, Na Vyhliďce, 8. května a ostatní ulice, které náležejí do spádové oblasti vyjmenovaných ulic.

III. etapa: 19. října od 8:00 – Rýmařov

Ulice: nám. Svobody, K. Čapka, Divadelní, Bartákova, Jesenická, U Lomu, U Rybníka, Opavská (od Leny), Pivovarská, 1. máje, Sadová, J. Sedláka, Palackého, Jelínkova, Sokolovská, J. Fučíka, Karla Schinzela, Nerudova, Hornoměstská, Lidická, Větrná a ostatní ulice, které náležejí do spádové oblasti vyjmenovaných ulic.

Nebezpečným odpadem se rozumí staré léky, autobaterie, monočlánky, zbytky ředidel, barev, lepidel a rozpouštědel, motorové oleje, absorpční činidla a jiné filtrační materiály, olejové filtry, zářivky, chladič zařízení obsahující freony, fotochemikálie.

Občané, kteří se chtějí zbavit nebezpečných odpadů, je osobně předají pracovníkům Městských služeb Rýmařov, s. r. o., kteří mobilní svoz provádějí. **Tekuté nebezpečné odpady nebudou odebírány**, tyto lze uložit pouze v recyklačním dvoře a odpadovém centru.

Objemným odpadem se pro tyto účely rozumí takový komunální odpad, který nelze pro jeho rozměry uložit do sběrných nádob na zbytkový komunální odpad, především vysloužilý nábytek a jeho části, staré koberce, linolea, televize, pračky, kamna, bojler, pneumatiky apod.

Druhotné suroviny lze ukládat do kontejnerových hnízd nebo na recyklačním dvoře a v odpadovém centru, **směsný komunální odpad** do popelnice nebo kontejnerů k tomu určených.

Recyklační dvůr na Palackého ulici:	po-pá 13:00–17:00
Odpadové centrum na ulici 8. května:	po-pá 6:00–16:30
	so 8:00–13:00

UPOZORNĚNÍ PRO OBČANY!

Fyzické osobě, která se dopustí přestupku proti veřejnému pořádku podle § 5 odst.1 písm. g) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, může být udělena pokuta až do výše 50 000 korun.

Ing. Irena Orságová, Městské služby Rýmařov

Slovo krajského zastupitele

Na 13. jednání zastupitelstva Moravskoslezského kraje 12. září bylo projednáno celkem 107 bodů.

Ekonomický náměstek hejtmara Jaroslav Kania předložil návrh přípravy a financování projektů podpořených EU. Mezi ně patří i projekt „Energetické úspory SSMSK – CM Rýmařov“ s celkovými náklady 16 mil. korun. Jde o rekonstrukci a zateplení haly cestmistrovství v Rýmařově, jež má proběhnout v roce 2020. Všechny předložené projekty byly zastupitelstvem schváleny.

V oblasti životního prostředí zastupitelé schválili dotační program „Podpora včelařství v Moravskoslezském kraji pro rok 2019“. Na tento titul byly vyčle-

něny 2 mil. korun. V naší oblasti obdrží dotaci včelaři v Dobřečově (30 000 korun), v Rýmařově (19 100 korun) a v Malé Morávce (37 000 korun). Celkem získalo dotaci 71 žadatelů.

Na podporu hospodaření v lesích kraje pro rok 2019 bylo vyčleněno 9 mil. korun. Dotaci obdrží 70 žadatelů. V seznamu úspěšných jsou i Spojené lesy, s. r. o., Rýmařov (1 mil. korun).

Blíží se zima a zastupitelé schválili dotační program „Úprava lyžařských běžeckých tras v MSK v zimní sezóně 2019+“. Bylo podáno 16 žádostí v celkové výši 7,992 mil. korun. Cílem dotačního titulu je podpora úpravy běžeckých tras na území kraje a s tím nabídky cestovního ruchu pro aktivně trávený volný čas turistů i občanů naší oblasti. Dotace byly schváleny Hornímu Městu (498 800 korun), Břidličné (136 000 korun), Malé Morávce (996 500 korun), Tvrdkovu (223 600 korun), Lomnici (271 300 korun) a Rýmařovu (434 700 korun).

V rámci „Programu na podporu poskytování sociálních služeb pro rok 2019“, který je financován Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR, zastupitelé schválili rozdělení 144 mil. korun. Kraj obdržel 160 žádostí na 435 služeb v celkové výši 271 mil. korun. Diakonii ČCE – středisku v Rýmařově byla schválena dotace ve výši 399 tis. korun.

V oblasti dopravy byla poskytnuta dotace obci Karlova Studánka na úpravu autobusového terminálu Hvězda, který slouží jako nástupní stanice do lyžařského a turistického střediska Praděd. V loňském roce se realizovala 1. etapa úpravy výstupní stanice a chodníku.

Celkové náklady na tuto akci činí cca 3,5 mil. korun. Obec obdrží 1 mil. korun od Ministerstva pro místní rozvoj a dotaci kraje ve výši 1,1 mil. korun. Investiční akce přispěje ke zkulturnění prostoru na Hvězdě.
Ing. Jaroslav Kala, krajský zastupitel

Zdravotnictví

Na podzim můžete v Bruntále darovat krev a plazmu i odpoledne

Odpolední odběry plazmy i plné krve na podzim připravuje Transfuzní služba, odběrové středisko v Bruntále, které je členem skupiny AGEL. Bruntálské odběrové místo tak vychází vstříc dárčům, kteří nemohou přijít k odběru v ranním čase, a věří, že se termíny rychle zaplní.

Během podzimu lze darovat plazmu i odpoledne, a to 20. listopadu v 12:30, 13:30, 14:30 a 15:30, na odběry je třeba se předem objednat telefonicky na číslo 724 612 667 nebo e-mailem na adrese evidence.bruntal@tsl.agel.cz. Pro odpolední odběry plné krve jsou vyhrazeny termíny 16. října a 13. listopadu.

V Bruntále si dárce velmi považují a stávající i nové motivují k odběrům celoročně, např. akcí *Přiveď dárce... Každý registrovaný dárce, který přijde darovat krev či plazmu a přivede s sebou alespoň jednoho nového dárce, získá jako poděkování dárek v podobě praktického deštníku. Současně při každém odběru dárci dostávají nálepku „I já jsem dárce“, aby si ji mohli kamkoliv nalepit a hrdě šířit osvětu,*“ vyjmenovává Bc. Tereza Hojgrová, marketingová pracovnice Transfuzní služby, a dodává, že každého dárce bezpochyby nejvíce odmění pocit, že přispěl k záchraně lidského života.

Bezplatné dárceví krve zahrnuje také lékařské vyšetření, možnost čerpat pracovní volno s náhradou mzdy, získat vitamíny od zdravotní pojišťovny, občerstvení a uplatnit nárok odpočtu ze základu daně

Ilustrační foto

z příjmu, a to ve výši 3000 korun za každý absolvovaný odběr. Dárce krve se může stát každý zdravý občan České republiky ve věku 18 až 65 let, jehož hmotnost převyšuje 50 kilogramů.

*Foto a text: Mgr. Radka Miloševská
tisková mluvčí*

Školství

Zahrada mateřské školy na ulici 1. máje byla slavnostně otevřena

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo životního prostředí

Starosta města Luděk Šimko a ředitelka školy Božena Jarošová za přítomnosti pracovníků Městského úřadu Rýmařov, zaměstnanců školy a samozřejmě také dětí ze všech čtyř oddělení z budovy na ulici 1. máje slavnostně otevřeli nově vybudovanou zahradu.

Cílem rekonstrukce byla přeměna venkovního prostředí školní zahrady na přírodní učebnu, která se stane nedílnou součástí mateřské školy a novou výukovou platformou. Nová přírodní zahrada se zaměřením na environmentální výchovu rozšíří nabídku aktivit mateřské školy a podníká zájem dětí o přírodu. Výukově orientovaná pro-

gramová náplň zahrady pomůže rozvíjet a formovat kladný vztah nejmladší generace k přírodě a k životnímu prostředí.

Při realizaci projektu byly odstraněny původní, již zastaralé herní prvky, lavičky a posezení, byly vybudovány nové chodníky, osazeny nové herní prvky, vybudována nová učebna s ponky, vyvýšené záhonky, vše doplněné o výsadbu trvalkového záhonu, jahod a ovocných keřů. Stavební práce provedla společnost Strommycompany, s. r. o., se sídlem Andělská Hora 143, která zvítězila ve výběrovém řízení s nabídkovou cenou 1 209 999,99 Kč. Na realizaci akce získalo město dotaci z programu Státního fondu životního prostředí, aktivita 6. 1. C – Rekonstrukce a vybavení center ekologické výchovy, učeben a jiných zařízení pro účely EVVO („Přírodní zahrady“) ve výši 500 tisíc Kč.

Převzato z webu města

Letošní prvňáci nastoupili do čtyř prvních tříd

Po dvou měsících volna usedli žáci a studenti v pondělí 2. září opět do školních lavic. Pro školní rok 2019/2020 otevřela Základní škola Rýmařov čtyři první třídy, v každé je 17 až 20 žáků.

Oproti loňským třem prvním třídám na Základní škole Rýmařov, Jelínkova 1, okres Bruntál, se letos otevřely čtyři první třídy. V první školní den žáky v tělocvičně na Národní ulici přivítaly učitelky

Gabriela Casciani, Hana Mikulášková, Pavla Sekaninová a Linda Nesetová, ředitel školy Jan Jablončík, jeho zástupce Jiří Gajdoš, starosta Luděk Šimko a místostarostka Lenka Vavříčková.

Do prvních tříd nastoupilo celkem sedmdesát osm prvňáčků, dvacet dalších nastoupí pro odklad školní docházky až v příštím školním roce. Pro prvňáky je v budově na Národní ulici připraveno kvalitní zázemí včetně jídelny a školní družiny, ve které se budou dětem věnovat vychovatelky Alena Tomešková, Růžena Kubelková a Markéta Hesová.

Žáci prvních tříd obdrželi také speciální sadu *Třídíme se zvířátky*, pomocí níž se budou učit třídit odpad. Sadu pro ně připravil Moravskoslezský kraj ve spolupráci se společností EKO-KOM a do školy je prvňákům přinesl starosta Luděk Šimko. V balíčku děti najdou zábavné úkoly na téma třídění. Dozví se, co se děje s plastem, papírem nebo sklem poté, co je vhodíme do barevných kontejnerů. Sada obsahuje i skládačku nebo praktické předměty, které se dětem budou hodit při vyučování, např. rozvrh hodin, papírové hodiny nebo pastelky vyrobené z recyklované lepenky.

Od nového školního roku žáci rýmařovské základní školy užívají bezbariérově upravenou budovu na Jelínkově ulici a na ulici 1. máje. Obě budovy jsou vybaveny výtahy, nájezdovými rampami a bezbariérovým hygienickým zařízením. Rekonstrukci provedla firma WEISSTAW, s. r. o., se sídlem v Olomouci za konečnou cenu 3 964 731 korun. Dokončeno bylo také vybavení počítačových učeben společností C SYSTEM CZ, a. s., Brno v ceně 569 885,80 korun a byla vyřešena konektivita obou bu-

dov (zlepšení internetového připojení škol a vzájemné propojení počítačů) dodavatelem K-net Technical International Group, s. r. o., Brno v ceně 1 522 120,71 korun. Celá akce byla spolufinancována z programu IROP, předpokládaná dotace činí 5 mil. 531 tis. korun.

Nový školní rok zahájili žáci s pedagogy také v Základní škole Rýmařov, Školní náměstí 1, p. o. Do základní školy na Školním náměstí letos nastoupilo pět prvňáčků, celkem školu navštěvuje pětatřicet žáků, je to v podstatě stejný počet jako na začátku loňského školního roku (36 žáků). Prvňáci obdrželi v den zahájení školního roku základní školní potřeby. *JiKo*

Prázdniny, svátky a ředitelské volno ve školním roce 2019/2020

Podzimní prázdniny

a Den vzniku samostatného československého státu

pondělí 28. až středa 30. října

Ředitelské volno

čtvrtek 31. října

Den boje za svobodu a demokracii

neděle 17. listopadu

Vánoční prázdniny

pondělí 23. prosince 2019 až pátek 3. ledna 2020, vyučování začíná v pondělí 6. ledna 2020

Pololetní prázdniny

pátek 31. ledna 2020

Jarní prázdniny pro okres Bruntál

7.–15. března 2020

Ředitelské volno

středa 8. dubna 2020

Velikonoční prázdniny

čtvrtek 9. až pondělí 13. dubna 2020

Svátek práce

pátek 1. května 2020

Den vítězství

pátek 8. května 2020

Hlavní prázdniny

čtvrtek 1. července až úterý 31. srpna 2020

Základní škola Rýmařov pořádá sběr starého papíru

8.–9. října 7:00–7:45, 15:00–17:00 Místa sběru: ZŠ Jelínkova a ZŠ 1. máje

Kvalita sběrového papíru: noviny, letáky, časopisy, knihy bez tuhé vazby, knihy s měkkou vazbou, použitý kancelářský papír, tiskopisy, použité sešity, staré písemky, balíčky či krabice do hmotnosti 10 kg, doma zvážené

Sběr nesmí obsahovat: fólie, jiné plasty, kovové součásti (např. kovové zakladače v šanonech), role (tzv. dutinky)

Karton bereme jen 9. 10. po 16:00!

Štafety běžely třikrát 30 km za demokracii

Třikrát 30 kilometrů za demokracii, tak se jmenoval štafetový závod, který vyhlásilo Gymnázium a Střední odborná škola Rýmařov. Běžel se v sobotu 14. září ve Flemmichově zahradě. Třicet kilometrů symbolicky připomnělo třicáté výročí sametové revoluce a pádu totalitního režimu v listopadu 1989. Před třemi lety (2016) uspořádalo gymnázium ke kulatému výročí školy běžeckou štafetu, která měřila 70 kilometrů, a vloni štafetový závod 100 kilometrů za republiku jako oslavu vzniku samostatného Československa v roce 1918.

Letošní závod se konal opět ve Flemmichově zahradě a zúčastnilo se ho sedm štafet s průměrným počtem patnácti závodníků. Úkolem každé štafety bylo absolvovat na připravené trati 30 km běhu, 30 km

jízdy na kole a 30 km jízdy na koloběžce. Běželo se na kilometrovém okruhu, stejnou trať absolvovali běžci i jezdci na koloběžkách, cyklisté zdolávali dvoukilometrový úsek. Start byl hromadný a začínalo se během. Každý účastník musel absolvovat minimálně jeden okruh, souvisle mohl běžet pouze pět okruhů, na kole maximálně dva.

První příčku obsadila štafeta *YsOeZ* složená ze studentů školy, druzí se umístili *Desetibojaři* a třetí příčku obsadila štafeta *Želvy Rock po Tea*. Čtvrtí skončili *Rychlíci SKI RD*, pátá byla štafeta *Rodinný výlet*, šestá skončila *Čistokrevná smečka* a sedmí *Pidiborci*. První tři štafety si odnesly dárkové balíčky, které pro tuto akci věnovala prodejna Hruška na ulici 1. máje. *JiKo*

Mistryně republiky je z Gymnázia a SOŠ Rýmařov

Začátkem září se v Brně konalo republikové kolo Odznaku všestrannosti olympijských vítězů. Gymnázium a Střední odbornou školu Rýmařov reprezentovala vítězka krajského kola Amálie Vinogradníková. Amálka v celorepublikové konkurenci uspěla na výbornou a stala se zaslouženě mistryní republiky. Třináctiletá studentka zvládla například skočit do dálky 4,83 metru, zaběhnout 60 metrů za 8,62 s nebo uběhnout kilometr na atletické dráze za 3:28.

Děkujeme za skvělou reprezentaci školy a přejeme hodně dalších, nejen sportovních úspěchů. *Foto a text: Mgr. Petr Staněk*

Mistryně republiky Amálie Vinogradníková, třetí zleva

Tanečnice AT Dance ZUŠ Rýmařov úspěšné na evropské soutěži

V maďarském Siófoku se ve dnech 28.–31. srpna uskutečnila evropská taneční soutěž International Dance Cup. Vyhlašovatelem soutěže byla mezinárodní organizace WADF (World Artistic Dance Federation). Těto pestré taneční plejádě se zúčastnilo devět zemí. Soutěžilo se v latinsko-amerických a standardních tancích, show dance, akrobacii, baletu, syn-

chron dance, jazz dance a contemporary. Naše děvčata Barbora Hřívová, Týna Baslarová a Ivana Němcová přijela soutěžit v sólových tancích. Soutěž byla velmi kvalitně připravena a výkony jednotlivých akterů byly na vysoké úrovni.

V juniorské kategorii jazz dance Týna vybojovala krásné 2. místo

a Iva 3. místo. To byl ale jen začátek. Sólové tance contemporary byly rozděleny na juniorky mladší (Barbora a Týna) a starší (Iva). Nasazení našich děvčat bylo stoprocentní a všechny se nominovaly do finále. Úžasným výkonem a krásným tanečním výrazem získala Iva Němcová nádherné 1. místo v contemporary dance juniors II. V mladší juniorské kategorii vybojovala titul a 1. místo Týna Baslarová a krásné 3. místo přivezla Barbora Hřivová. Tři děvčata, pět tanců a pět mistrovských titulů – taková je bilance tohoto nezapomenutelného tanečního maratonu. Vážení čtenáři, jsem neskutečně šťastná i pyšná zároveň. Slova velkého poděkování patří děvčatům za reprezentaci školy, města i České republiky. Obrovské poděkování patří i rodičům Němcovým a Baslarovým. Městu Rýmařovu a Základní umělecké škole Rýmařov děkuji za finanční pomoc a podporu. Ještě nejsme u konce, ve dnech 17.–23. listopadu nás čeká mistrovství světa v libereckém Babylonu, které tuto taneční sezónu završí. Děkuje všem za přízeň. *Alena Tomešková, AT Dance ZUŠ Rýmařov*

Foto: P. Němec

ZUŠ Rýmařov rozjíždí nový mezinárodní projekt pro učitele a žáky

S velkou hrdostí sdělujeme, že jsme byli opětovně úspěšní a byl nám schválen grant na projekt Creativity Takes Courage: Discovering Europe through the Arts.

Následující dva školní roky budeme mít možnost s dětmi navštěvujícími rýmařovskou základní uměleckou školu zavítat do škol ve Švédsku, Irsku a Německu. První setkání se uskuteční už v lednu

Spolufinancováno
z programu Evropské unie
Erasmus+

2020 v irském Dublinu. Naše partnery budeme hostit v březnu 2020 u nás v Rýmařově.

Projekt má umělecký podtext, budeme tedy organizovat mezinárodní výstavy, koncerty, dramatická či taneční představení. Do projektu budou zahrnuty všechny obory ZUŠ Rýmařov. *Mgr. Jiří Taufer*

Městský úřad Rýmařov
a ZUŠ Rýmařov
zve žáky, učitele i zájemce z řad veřejnosti na

**KLAVÍRNÍ
FESTIVAL S HUDEBNÍ DÍLNOU
SKLADATELE PETRA BAZALY**

10,00 hodin
24.10.2019
sál ZUŠ Rýmařov

pořadatel: Základní umělecká škola Rýmařov - Čapkova 6 - Rýmařov

**Gymnázium
a Střední odborná škola,
Rýmařov, příspěvková organizace**
... ŠKOLA PRO VĚDU I PRAKTICKÝ ŽIVOT

Škola poskytuje výhodu „rodinného prostředí“
a jemu odpovídajících vzájemných vztahů, výchovu založenou
na pozitivních hodnotách, úctě a toleranci.

Studijní obory

- **79-41-K/81 Gymnázium**
Osmiletý studijní obor pro žáky 5. tříd.
- **79-41-K/41 Gymnázium**
Čtyřletý studijní obor pro žáky 9. tříd.
- **69-41-L/02 Masér sportovní a rekondiční**
Čtyřletý studijní obor s maturitní zkouškou. Je určen pro chlapce a dívky. Po ukončení studia najdou absolventi uplatnění v oblasti masérství, lázeňství, wellness. Studijní obor je převeden od 1. září 2018 ze soukromé střední školy.

Učební obory

- **41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů**
Obor je určen pro chlapce, kteří se naučí ručnímu a strojnímu obrábění kovů, opravy osobních a nákladních automobilů a traktorů. Dále získají bezplatné řidičský průkaz na skupinu T, B, C a svařecké průkazy (obalená elektroda + CO₂).
- **65-51-H/01 Kuchař-číšník**
Je určen pro chlapce a dívky, kteří se naučí připravě pokrmů a obsluze, což jim umožní pracovat samostatně v restauracích, závodních jídelnách a jiných zařízeních. Během studia umožňujeme žákům absolvovat barmanský kurz a kurz studené kuchyně.

Den otevřených dveří je **27. 11. 2019**
Gymnaziální příprava začíná **16. 10. 2019**
Nabízíme krajská stipendia opravářům, kuchařům a masérům.

Sokolovská 466/34, Rýmařov, tel.: 554 721 150, info@gymsosrym.cz
www.gymsosrym.cz

Hasiči v terénu

Hasičské zbrojnice se otevřely pro veřejnost

Malé i velké zájemce profesionální hasiči každoročně zvou na Den požární bezpečnosti, který je vždy spojen s prohlídkou moderní techniky a zázemí rýmařovské hasičské stanice. Letos vyšel na zářijový „pátek třináctého“.

Každoročně v pátek třináctého se koná v celé České republice Den požární bezpečnosti. V Moravskoslezském kraji bylo otevřeno pro

veřejnost všech dvaadvacet stanic Hasičského záchranného sboru MSK od rána až do odpoledních, někde dokonce do podvečerních hodin. Celkem se do hasičských stanic v kraji přišlo podívat bezmála 5 800 osob.

Stanice, kde byly připraveny ukázky činnosti a techniky, si mohli ná-

vštevnicí projít, vyslechnout výklad o práci hasičů a technickém vybavení hasičských jednotek, ale dozvěděli se i to, jak se mají zachovat v případě požáru, co jsou požární hlásiče, detektory plynů, jak správně nahlásit mimořádnou událost a mnoho dalších informací.

Den požární bezpečnosti připravili také profesionální hasiči na rýmařovské základně. Děti z mateřských škol bez zaváhání odpovídaly, které telefonní číslo by zavolaly v případě požáru, záchranu člověka nebo nutnosti policejního zásahu. Hasiči seznámili školáky i předškoláky se zásahovou technikou, technickým a vyprošťovacím vybavením. Ochotně odpovídali na dotazy dětí a nechyběla ani praktická ukáзка zásahových prostředků. Zájem vzbudila vysokozdvízná plošina, jejíž maximální pracovní výška je sedmadvacet metrů a s rezervou dosáhne i na nejvyšší rýmařovské budovy. Tradičním tahákem pro „malé hasiče“ byla možnost vyzkoušet si hašení z požárních proudnic nebo si nasadit hasičskou přilbu a část obleku.

Odpoledne hasiči projížděli s těžkou technikou Rýmařov a zkoušeli průjezdnost ulicemi i sídlišti a také dostupnost nástupních ploch pro požární techniku u bytových domů. Potvrdilo se, že i přes časté varování občanů je průjezdnost, zejména na sídlišti Příkopy, velmi špatná, že by se hasiči při reálném výjezdu nedostali až na místo požáru

či jiné nebezpečné události, případně jen s velkými obtížemi. Řidiči nevhodně zaparkovaných vozidel dostali za stěrač barevný leták. Den požární bezpečnosti uspořádala také Jednotka sboru dobrovolných hasičů Rýmařov v nově postavené hasičské zbrojnici na Palackého ulici. Dobrovolní hasiči přivítali na své základně několik desítek dětí, převážně z mateřských a základních škol. Návštěvníci si vyzkoušeli nejen hašení z proudnice, ale také svoje znalosti poskytování první pomoci nebo to, jak se cítí pacient ve vakuové matraci. JiKo

Z bytu odcizil zastřižovač vlasů

Na konci srpna vnikl neznámý pachatel do přízemního bytu v zemědělské budově ve Skalách. Byt prohlédl, ale našel a odcizil pouze elektrický zastřižovač vlasů v hodnotě 300 korun. Mnohem vyšší škodu, za 3 tisíce korun, způsobil poškozením nemovitosti. Případ šetří rýmařovští policisté jako krádež a porušování domovní svobody.

Bourali na mokré vozovce

V sobotu 7. září havaroval mezi Jamarticemi a Rýmařovem devatenáctiletý řidič ve fabii. Dostal v zatáčce smyk na mokré vozovce, přel do protisměru a narazil do betonového oplocení. Při nehodě utrpěli řidič a jeho 18letá spolujezdkyně lehčí zranění, škoda byla vyčíslena na 80 tisíc korun. Policisté z Dopravního inspektorátu v Bruntále přijmou svědecké informace k této kolizi, i anonymně, na telefonním čísle 974 731 251.

Další nehoda na mokré komunikaci se stala o den později u Malé Štáhle. 44letá žena při průjezdu prudkou zatáčkou sjela ze srázu, automobil převrátila na střechu a narazila do stromu. Při nehodě utrpěla lehčí zranění. Hmotná škoda byla vyčíslena na 25 tisíc korun. Hned následujícího dne se srazila dvě auta u Ždárského Potoka. 36letý řidič BMW ze Šumperska opět dostal smyk a čelně se střetl s protijedoucím vozem Suzuki. Nikdo našťáště nebyl zraněn, celková škoda byla vyčíslena na 360 tisíc korun.

Opilý řidič dvakrát přistížen při řízení

Policejní hlídka z rýmařovského oddělení kontrolovala 7. září večer na ulici Rudé armády 48letého řidiče vozidla Citroen Xsara z Vrbna pod Pradědem. Při dechové zkoušce mu policisté naměřili 1,6 promile alkoholu, na místě mu zadrželi řidičský průkaz a vyslovili zákaz řízení. Téhož dne, přibližně deset minut před půlnocí, policejní hlídka z Vrbna pod Pradědem stavěla téhož řidiče v Ludvíkově. Tentokrát odmítl podstoupit orientační dechovou zkoušku i lékařské vyšetření. Do vyšetřování případu se zapojili i bruntálští kriminalisté.

Zloděj řidiče okradl o 140 tisíc

Vloupání do zaparkovaného auta se odehrálo 10. září odpoledne ve Staré Vsi. Pachatel využil chvilkové nepřítomnosti 41letého muže z Jeseníku, který odešel do restaurace na Dlouhé ulici doplnit zboží, rozbil sklo dveří spolujezdecke a ukradl odloženou příruční tašku s hotovostí přes 143 tisíc korun. Další škoda vznikla poškozením auta. Případ vyšetřují policisté z obvodního oddělení v Rýmařově ve spolupráci s bruntálskými kriminalisty. Jakékoli poznatky, které by vedly ke zjištění osoby pachatele či k nálezu odcizených financí, lze kdykoli telefonicky sdělit, i anonymně, na čísle 974 731 751, případně na bezplatné lince tísňového volání 158.

por. Bc. Pavla Jiroušková, por. Bc. René Černohorský, PČR, odd. tisku a prevence Bruntál a Opava

Středisko volného času

Burza dětského sortimentu Sluníčko

Vás srdečně zve na burzu použitého dětského sortimentu a těhotenské módy, která se uskuteční

ve čtvrtek 10. 10. 2019 od 14 - 18 hod.

ve velkém sále SVČ Rýmařov

možnost výkupu ve středu 9. 10. 2019 od 16. - 18. hod.
výdej zboží ve čtvrtek 10. 10. 2019 od 17,30 - 18,30 hod.

Přijďte prodat, vyměnit a koupit dětské oblečení, hračky, potřeby (vč. sportovních) a těhotenskou módu.

Více informací o akci najdete na
www.facebook.com/RymBurzaSlunicko

nebo pište a ptejte se na
RymBurzaSlunicko@seznam.cz

Děkujeme všem sponzorům a podporovatelům!

Škoda je mne vyhodit, mohu ještě posloužit

Předějte, prosíme, letáček dál!

KREATIVNÍ DÍLNA

textilní řemesla

šití, pletení, háčkování, vyšívání,
návrhy oděvů a kostýmů, macramé,
patchwork, doplňky

pro děti od 8 let
úterý 14:30-16:00
Julia Sedláka 18

SVČ
RÝMAŘOV

www.svcrymarov.cz

Máme rádi letadla .. je jedno jak velká. Ty také ?
Máme pro tebe řešení:

Staň se modelářem

Kde : SVČ Julia Sedláka 18

Kdy : Každé úterý 15.00 – 17.00

Pro koho : Pro každého, kdo se chce naučit něco nového!

- Základní manuální činnosti
- Stavba modelů letadel a lodí
- Reálné i virtuální létání, ovládání RC modelů

www.svcrymarov.cz

Středisko volného času Rýmařov

Vás srdečně zveme na

Kurz olejomalby krajiny s regionálním malířem

Pavlem Černoškem

www.pavelcernošekart.cz

Přijďte si namalovat svůj první obraz krajiny.
Kurz se uskuteční o víkendu 26. a 27. října 2019
ve Středisku volného času Rýmařov od 9 hodin.

Cena kurzu 2500,- Kč

Cena zahrnuje školné a veškerý materiál potřebný k malbě olejem (plátno 50 x 40 cm, olejové barvy, ředitka, stojan, štětce a paletu)

Přihlášky nebo bližší informace u paní Kudlákové
kudlakova@svcrymarov.cz
tel.: 554 254 372

RYTMIKA

Co si pod tím představit?

Od všeho něco - tanec, cvičení s míči, švihadly, kruhy, kotouly, hvězdy,...

Takové cvičení pro holky, aby se uměly hýbat a měly z toho radost.

Věk: 7-10 let

Od 12:30 - 13:30

Je možnost domluvit, vyzvednutí dětí z družiny či mateřské školy.

www.svcrymarov.cz

Cykloklub Stará Ves a Středisko volného času Rýmařov pořádají

Cyklistický přebor Žáků MŠ a 1. st. ZŠ

Kritérium Stará Ves - kino

Prezence od 15:30

Start prvního závodníka 16:00

Kategorie:

0 - 3 dívky a kluci zvlášť

4 - 5 dívky a kluci zvlášť

6 - 7 dívky a kluci zvlášť

8 - 9 dívky a kluci zvlášť

10 - 11 dívky a kluci zvlášť

**27. 9.
2019**

startovné
zdarma

OBEC STARÁ VES

SVK
www.svcrymarov.cz

více informací na www.cyklo.svcrymarov.cz

BĚH NA ČERTÁK Rýmařov

Závod je součástí Českého poháru v běhu do vrchu
a Velké ceny vytrvalců Olomouckého kraje

**5.10.2019
9:30**

WWW.CERTAK.SVCRYMAROV.CZ

běžci
z Rýma

Rýmařov

Stará Ves

FRADICO

SK

EIM

SVK

Středisko volného času v Rýmařově zve do kroužku

FLOBALU

zahájení 25.9.2019

5.-9. tř.

středa 17:00 - 18:00

starší

středa 18:00 - 19:00

vedoucí: J. Pospíšil

tělocvična ZŠ 1. Máje

s sebou:

sportovní oblečení, sálová obuv, vlastní floorbalovou hokejku
zápisné 500,- na školní rok

STŘEDISKO VOLNÉHO ČASU RÝMAŘOV

STOLNÍ TENIS

Středa 15:30 - 17:30

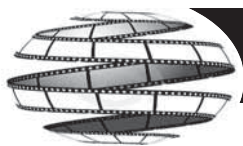
ZÁJMOVÉ KROUŽKY SVČ RÝMAŘOV 2019 - 2020

S.S.	kroužek	vedoucí	věk	den	čas	místo	cena	zahájení	max.ú.
409	Africké bubny	M. Fidler	od 10 let	PO ÚT ST	15:00	SVČ	500 Kč	16.9.2019 17.9.2019 18.9.2019	8
410	Badminton	R. Šašinka	od 10 let	PO, ST	17:00-18:30	těl. gymnázia	500 Kč	2.9.2019	obsaz.
413	Commandos	K. Gollinarsch	8-14 let	SO			500 Kč		15
411	Florbal	J. Pospíšil	6.-9. tř.	ST	17:00-18:00	těl. 1. máje	500 Kč	25.9.2019	15
412	Florbal	J. Pospíšil	dorost	ST	18:00-19:00	těl. 1. máje	500 Kč	25.9.2019	15
501	Horolezecký pro nejmenší	K. Fryblíková	5-8 let	PO	13:00-14:30	SVČ	500 Kč	16.9.2019	15
401	Horolezecký mladší	J. Vala	9-14 let	PO	14:30-16:00	SVČ	500 Kč	16.9.2019	15
402	Horolezecký starší	J. Vala	15-18 let	PO	16:00-17:30	SVČ	500 Kč	16.9.2019	15
403	Horolezecký profi	J. Vala	8-18 let	ČT	16:00-17:30	SVČ	500 Kč	19.9.2019	15
301	Chovatelský	V. Bršťáková	6-16 let	ÚT	14:00-17:00	SVČ J. Sedláka	500 Kč	17.9.2019	12
302	Chovatelský	V. Bršťáková	6-16 let	ST	14:00-17:00	SVČ J. Sedláka	500 Kč	18.9.2019	12
303	Chovatelský	V. Bršťáková	6-16 let	ČT	14:00-17:00	SVČ J. Sedláka	500 Kč	19.9.2019	12
404	Informatika	J. Vala	od 3. tř.	ÚT	14:00-15:30	SVČ	500 Kč	24.9.2019	12
105	Keramicko-výtvarný	E. Kudláková	od 4. tř.	PO	14:00-15:45	SVČ	500 Kč/pol.	9.9.2019	12
106	Keramicko-výtvarný	E. Kudláková	od 3. tř.	ÚT	14:00-15:30	SVČ	500 Kč/pol.	10.9.2019	12
107	Keramicko-výtvarný	E. Kudláková	1.-3. tř.	ST	13:45-15:30	SVČ	500 Kč/pol.	11.9.2019	12
108	Výtvarný s keramikou	E. Kudláková	od 5. tř.	ČT	14:00-15:45	SVČ	500 Kč/pol.	12.9.2019	12
109	Keramicko-výtvarný	E. Kudláková	1.-4. tř.	PÁ	13:30-14:50	SVČ	500 Kč/pol.	13.9.2019	12
202	Kulturní	J. Jablončík	dorost	PO, ST	17:30-19:00	SVČ posilovna	600 Kč	9.9.2019	12
201	Lední hokej	J. Živčák	od 5 let	PO, ÚT, ČT	17:00-19:00	zimní stadion	400 Kč	19.8.2019	30
405	Lukostřelba	J. Vala	od 3. tř.	ST	14:00-15:15	těl. Horn.	500 Kč	18.9.2019	8
406	Lukostřelba	J. Vala	od 5. tř.	ST	15:15-16:30	těl. Horn.	500 Kč	18.9.2019	8
502	Lyžařský	K. Fryblíková M. Baruselová	od 6 let -1. tř.	ÚT, ČT	15:30-17:00	Flemm. zah.	1 000 Kč	3.9.2019	15
503	Lyžařský	K. Fryblíková M. Baruselová	2.-3. tř.	ÚT, ČT	15:30-17:00	Flemm. zah.	1 000 Kč	3.9.2019	15
504	Lyžařský	K. Fryblíková M. Baruselová	4.-5. tř.	ÚT, ČT	15:30-17:00	Flemm. zah.	1 000 Kč	3.9.2019	15
414	Modelářský	V. Borovička	8-15 let	ÚT	15:00-17:00	SVČ J. Sedláka	600 Kč	17.9.2019	12
408	Robotika	J. Vala	8-15 let	ČT	14:00-15:30	SVČ J. Sedláka	500 Kč	19.9.2019	12
508	Rytmika	K. Fryblíková	5-7 let	ST	13:30-14:30	SVČ malý sál	500 Kč	18.9.2019	15
505	Sluníčko – herna	K. Fryblíková	rodiče a děti	ÚT	09:30-11:00	SVČ	500 Kč/pol.	10.9.2019	15
507	Sluníčko – herna	K. Fryblíková	rodiče a děti	ČT	09:30-11:00	SVČ	500 Kč/pol.	12.9.2019	15
506	Sluníčko pro nejmenší	K. Fryblíková	rodiče a děti	ST	09:30-11:00	SVČ	500 Kč/pol.	11.9.2019	15
101	Společenský tanec	F. Bělík V. Říhová	od 9. tř. -SŠ	PÁ	17:30-19:30	SVČ	700 Kč	13.9.2019	30 párů
422	Stolní tenis	B. Rydzyková		ST	15:30-17:30	SVČ malý sál	500 Kč	18.9.2019	12
415	Šachový	L. Pavlásek M. Stovák	od 1. tř.	PÁ	15:00-17:00	SVČ	500 Kč	20.9.2019	12
213	Šicí a řemeslná dílna	I. Němcová L. Pleská	od 8 let	ÚT	14:30-16:00	SVČ J. Sedláka	500 Kč	17.9.2019	12
206	TS Neila - Annidia – orientální, scénický tanec	A. Cimbotová	17-26 let	PÁ	16:30-19:00	SVČ malý sál	500 Kč	13.9.2019	15
205	TS Neila - Annidia - orientální tanec	A. Cimbotová	11-16 let	PÁ	14:00-16:30	SVČ malý sál	500 Kč	13.9.2019	15
204	TS Neila - Jasmínky - orientální tanec	H. Folvarská	5-7 let	ČT	15:00-17:00	SVČ malý sál	500 Kč	12.9.2019	15
203	TS Neila - Šeherezádka - orientální tanec	D. Gajdošová	7-11 let	PO	14:30-16:30	SVČ malý sál	500 Kč	16.9.2019	15
416	Volejbal	A. Továrková	13 let-SŠ	ÚT	19:00-20:30	těl. 1. máje	500 Kč	17.9.2019	15
Dospělí									
417	Badminton	R. Šašinka	dospělí	PO, ST	18:30-20:00	těl. gymn.	1000 Kč/pol.	2.9.2019	obsaz.
102	Francouzština – pok.	K. Coudray	mládež, dosp.	PO	17:00-17:50	SVČ	1200 Kč/pol.	16.9.2019	10
103	Francouzština – zač.	K. Coudray	mládež, dosp.	ÚT	17:00-17:50	SVČ	1200 Kč/pol.	17.9.2019	10
418	Informatika pro dospělé – zač.	J. Vala	dospělí	ÚT	10:00-11:30	SVČ	500 Kč/pol.	15.10.2019	12
104	Italština – pok.	K. Coudray	mládež, dosp.	PO	18:00-18:50	SVČ	1200 Kč/pol.	16.9.2019	10
110	Italština – zač.	K. Coudray	mládež, dosp.	ÚT	18:00-18:50	SVČ	1200 Kč/pol.	17.9.2019	10
211	Jóga	H. Čuková	mládež, dospělí	PO	18:00-19:00	SVČ velký sál	1 000 Kč	2.9.2019	15
212	Jóga	H. Čuková	mládež, dospělí	ST	19:00-20:00	SVČ malý sál	1 000 Kč	4.9.2019	15
113	Keramika	E. Kudláková	dospělí	ČT	16:30-19:30	SVČ	100 Kč/pol. za lekci	3.10.2019	12
111	Kreativní tvorba	E. Kudláková M. Mičková	dospělí	ÚT	17:00-19:00	SVČ	60 Kč/lecke	15.10.2019	10
423	Klub kondičního cvičení		dospělí	PO-PÁ	dle rozpisu	SVČ pos.	70 Kč vstup 800, 1000 Kč/3 měs.		
112	Klub paličkování	E. Kudláková	12 let-dosp.	ČT	13:30-16:00	SVČ	100 Kč	19.9.2019	12
419	Pilates + kondiční cvičení	H. Tesařová	mládež, dosp.	ÚT, ČT	17:45-19:00	SVČ posilovna	500 Kč/pol.	24.9.2019	15
114	Společenský tanec – 6 lekcí	V. Bělová	dospělí	PÁ	20:00-22:00	SVČ	1200 Kč/pár	11.10.2019	20 párů
420	Stolní tenis	A. Polák	dospělí	ÚT, ČT	19:00-21:30	SVČ	500 Kč/pol.	3.9.2019	12
207	TS Neila - Lady dance	Š. Kastnerová	ženy, dorost.	PO	17:00-18:00	SVČ taneční sálek	500 Kč/pol.	16.9.2019	15
208	TS Neila - Saitah - orientální tanec	Š. Kastnerová	ženy, dorost.	PO	18:00-19:00	SVČ taneční sálek	500 Kč/pol.	16.9.2019	15
209	TS Neila - Saitah - choreografie	Š. Kastnerová	ženy, dorost.	PO	19:00-19:30	SVČ taneční sálek	500 Kč/pol.	16.9.2019	15
421	Volejbal	I. Hofírková	dospělí	ČT	19:00-20:30	těl. 1. máje	500 Kč/pol.	19.9.2019	12
216	Zumba	M. Dudová	mládež, dospělí	ÚT	17:30-18:30	SVČ malý sál	500 Kč/pos.	1.10.2019	12

www.svcrymarov.cz

V letošním školním roce je možno využít i online přihlašování na adrese: svcrymarov.iddm.cz

KINO RÝMAŘOV

program na měsíc

ŘÍJEN

SVČ RÝMAŘOV, Okružní 10, 795 01, Rýmařov - tel.739 001 474 , WWW.KINORYMAROV.CZ

Středa 2. 10. v 19:00

ROGER WATERS: US + THEM

Režie a scénář: Sean Evans, Roger Waters
Hrají: R. Waters a další.

/ VB / 2019 / hudební, dokumentární, 135 min.
/ **původní verze** / 12+ / 250,-

Čtvrtek 3. 10. v 19:00

PŘES PRSTY

Režie a scénář: P. Kolečko, Kamera: P. Bednář
Hrají: P. Hřebíčková, J. Langmajer, D. Nesvačilová, V. Dyk a další.

/ ČR / 2019 / komedie, sportovní, 101 min.
/ **česká verze** / 12+ / 120,-

Pátek 4. 10. v 19:00

PŘES PRSTY

Režie a scénář: P. Kolečko, Kamera: P. Bednář
Hrají: P. Hřebíčková, J. Langmajer, D. Nesvačilová, V. Dyk a další.

/ ČR / 2019 / komedie, sportovní, 101 min.
/ **česká verze** / 12+ / 120,-

Sobota 5. 10. v 16:00

OVEČKA SHAUN VE FILMU: FARMAGEDDON

Režie: R. Starzak, Kamera: D. A. Riddett
Hrají: český dabing.

/ VB, USA / 2019 / animovaný, rodinný, 86 min.
/ **český dabing** / mládeži přístupný / 120,-

Sobota 5. 10. v 19:00

TO: KAPITOLA 2

Režie: A. Muschietti, Scénář: G. Dauberman, Kamera: Ch. Varese
Hrají: J. McAvoy, J. Chastain, B. Skarsgård, B. Hader a další.

/ USA / 2019 / horor, thriller, 165 min.
/ **české titulky** / 15+ / 120,-

Středa 9. 10. v 19:00

TENKRÁT V HOLLYWOODU

Režie a scénář: Q. Tarantino
Hrají: L. DiCaprio, B. Pitt, M. Robbie, E. Hirsch a další.

/ USA / 2019 / drama, komedie, 162 min.
/ **české titulky** / 15+ / 100,-

Čtvrtek 10. 10. v 19:00

JOKER

Režie a scénář: T. Phillips, Kamera: L. Sher
Hrají: J. Phoenix, Z. Beetz, R. De Niro, M. Maron a další.

/ USA / 2019 / drama, thriller, 122 min.
/ **české titulky** / 15+ / 130,-

Pátek 11. 10. v 19:00

BLÍZENEC

Režie: A. Lee, Scénář: D. Benioff
Hrají: W. Smith, M. E. Winstead, C. Owen, B. Wong a další.

/ USA / 2019 / sci-fi, drama, akční, 117 min.
/ **české titulky** / 12+ / 130,-

Sobota 12. 10. v 16:00

TLAPKOVÁ PATROLA

Režie: Ch. E. Bastien
Hrají: český dabing.

/ USA / 2018 / animovaný, rodinný, 70 min.
/ **český dabing** / mládeži přístupno / 110,-

Sobota 12. 10. v 19:00

PRAŽSKÉ ORGIE

Režie a scénář: I. Pavlásková, Kamera: A. Šurkala
Hrají: J. Chernick, K. Rappaport, P. Kříž, K. Issová a další.

/ ČR / 2019 / drama, komedie, 112 min.
/ **česká verze** / 12+ / 130,-

Středa 16. 10. v 19:00

BUDIŽ SVĚTLO

Režie a scénář: M. Škop, Kamera: J. Meliš
Hrají: M. Ondřík, Z. Konečná, D. Fischer, L. Paulovič a další.

/ SR, ČR / 2019 / drama, 93 min.
/ **původní verze** / 12+ / 80,-

Pátek 18. 10. 10. v 19:00

JOKER

Režie a scénář: T. Phillips, Kamera: L. Sher
Hrají: J. Phoenix, Z. Beetz, R. De Niro, M. Maron a další.

/ USA / 2019 / drama, thriller, 122 min.
/ **český dabing** / 15+ / 130,-

Sobota 19. 10. v 16:00

ZLOBA: KRÁLOVNA VŠEHO ZLÉHO

Režie: J. Rønning, Scénář: L. Woolverton
Hrají: A. Jolie, E. Skrein, E. Fanning, M. Pfeiffer a další.

/ USA / 2019 / fantasy, dobrodružný, 119 min.
/ **český dabing** / mládeži přístupný / 140,-

3D

Sobota 19. 10. v 19:00

STAŘÍCI

Režie a scénář: M. Dušek, O. Provazník, Kamera: L. Milota
Hrají: J. Schmitzer, L. Mrkvička, D. Kaprálik, M. Suchánek a další.

/ ČR, SR / 2019 / road movie, drama, 85 min.
/ **česká verze** / 12+ / 120,-

Neděle 20. 10. v 9:30

ZLOBA: KRÁLOVNA VŠEHO ZLÉHO

Režie: J. Rønning, Scénář: L. Woolverton
Hrají: A. Jolie, E. Skrein, E. Fanning, M. Pfeiffer a další.

/ USA / 2019 / fantasy, dobrodružný, 119 min.
/ **český dabing** / mládeži přístupný / 120,-

2D

Středa 23. 10. v 19:00

V ZAJETÍ SÍTĚ

Režie: M. Krátký, Scénář: D. Macháček
Hrají: J. Mádle, R. Jungová, S. Vít, F. Pycha a další.

/ ČR / 2019 / drama, psychologický, 90 min.
/ **česká verze** / 15+ / 120,-

Pátek 25. 10. v 19:00

ZOMBIELAND: RÁNA JISTOTY

Režie: R. Fleischer, Scénář: R. Reese, P. Wernick
Hrají: J. Eisenberg, W. Harrelson, E. Stone, A. Breslin a další.

/ USA / 2019 / akční, komedie, horor, 97 min.
/ **české titulky** / 15+ / 120,-

Sobota 26. 10. v 16:00

SNĚŽNÝ KLUK

Režie: J. Culton, T. Wilderman, Scénář: W. Davies
Hrají: český dabing.

/ USA / 2019 / animovaný, rodinný, 97 min.
/ **český dabing** / mládeži přístupný / 140,-

3D

Sobota 26. 10. v 19:00**POSLEDNÍ ARISTOKRATKA**Režie a scénář: J. Vejdělek, Kamera: V. Smutný
Hrají: H. Čermák, T. Vilhelmová, Y. Stolařová, E. Balzerová a další.

/ ČR / 2019 / komedie, 110 min.

/ česká verze / mládeži přístupný / 130,-

Neděle 27. 10. v 9:30**SNĚŽNÝ KLUK**

Režie: J. Cullton, T. Wilderman, Scénář: W. Davies

Hrají: český dabing.

/ USA / 2019 / animovaný, rodinný, 97 min.

/ český dabing / mládeži přístupný / 120,-

20

Středa 30. 10. v 16:00**HURÁ NA POHÁDKY**

Režie: A. Májová, K. Karhánková, K. Kerekesová

Hrají:

/ ČR / 2019 / pásmo pohádek, 45 min.

/ česká verze / mládeži přístupný / 80,-

Středa 30. 10. v 19:00**PARAZIT**

Režie: P. Džun-ho, Scénář: P. Džun-ho, J. Won Han

Hrají: Kang-ho Song, Seon-gyoon Lee, Yeo-jeong Jo a další.

/ J. Korea / 2019 / drama, komedie, thriller, 132 min.

/ české titulky / 15+ / 100,-

Podrobnější informace o filmech najdete na www.csfd.cz

Nejlepší hudební výběr!

Rýmařovský
horizont
Čtrnáctideník regionu Rýmařovska

Pro projekci jsou potřeba min. 4 platící diváci.

Společenská kronika**Blahopřejeme***jubilatům, kteří od předcházejícího vydání oslavili 80 let a více*

Miloslava Králíková – Rýmařov.....	80 let	Věra Tomešová-Podkujková – Rýmařov	84 let
Milada Jarošová – Rýmařov	81 let	Věra Stuchlíková – Rýmařov	86 let
Jiřina Kneblíková – Rýmařov	81 let	Václav Dutkiewič – Rýmařov	86 let
Zdenka Ondrová – Rýmařov.....	81 let	Pavel Valíček – Janovice	91 let
Josef Janó – Rýmařov	82 let	Zdeněk Čermák – Rýmařov	91 let
Marie Töllichová – Rýmařov	82 let	Ludmila Chaloupková – Rýmařov.....	93 let
Zlatica Strouhalová – Rýmařov	83 let		

Rozloučili jsme se

Stanislav Hausknecht – Rýmařov	1932	Miloslav Máca – Rýmařov	1947
Eva Muráriková – Rýmařov.....	1930	Věra Trpíková – Rýmařov	1936
Iveta Kameníková – Horní Město.....	1976	Anna Jágerová – Rýmařov	1926
Marie Zahradníčková – Rýmařov	1933	Jarmila Toušková – Janovice	1929
David Machala – Janovice	1976	Anna Begyová – Rýmařov	1944
Alois Procházka – Rýmařov.....	1948		

Evidence obyvatel MěÚ Rýmařov

*Nikdo nám neřekne, nikdo nám nepoví,
čím byl tatínek každé z nás.
Nikdo ho nevrátí, nikdo ho nezbudí,
nikdy již nezazní nám jeho hlas.*

Dne 27. 9. 2019 vzpomínáme smutné
17. výročí úmrtí mého manžela,
pana Ludvíka Rollera,
narozeného 5. 6. 1939.

*Vzpomínají a nikdy nezapomenou
manželka Marie, dcery Pavla, Petra a Jitka s rodinami.*

Dne 13. října 2019

vzpomeneme
1. výročí dne,
kdy nás navždy opustila
manželka, maminka
a babička

Věra Zigmundová.*Vzpomíná manžel, syn a dcera s rodinou.*

*Nic víc ti nemůžeme dát,
jen svíčku a ticho vzpomínat.
Odešla jsi, ale zůstala jsi v srdci těch,
kdo měli tě rádi.*

Dne 6. října 2019 vzpomínáme
5. výročí úmrtí naší drahé sestry
Jiřinky Kysilkové,
roz. Zigmundové.

Věnujte jí prosím tichou vzpomínku.

*Sestra Věra s rodinou,
bratr František s rodinou*

*Kdo v srdcích žije, neumírá,
kdo měl rád, nezapomíná.*

Dne 4. října 2019 vzpomínáme
2. smutné výročí, kdy nás navždy opustila
naše milovaná maminka, babička,
prababička, švagrová a manželka,
paní **Ivanka Orságová.**

Ti, kdož jste ji znali,
věnujte jí s námi malou vzpomínku.
*Manžel, dcera, syn a vnoučata
Petra, Michal, Pavlína, Eliška,
pravnučka Dominička a rodina.*

Městské muzeum a Galerie Octopus

MĚSTSKÉ MUZEUM RÝMAŘOV – GALERIE PRANÝŘ

PŘÍRŮSTKY DO MUZEJNÍ SBÍRKY

ZA ROK 2019

1/10–27/10/2019

www.muzeumrymarov.cz – facebook Městské muzeum Rýmařov
Městské muzeum Rýmařov, nám. Míru 6, 795 01 Rýmařov

MĚSTSKÉ MUZEUM RÝMAŘOV
VÁS ZVE NA PŘEDNÁŠKU NA TÉMA

TERČE BRUNTÁLSKÝCH OSTRO STRELČŮ

MGR. IGOR HÖRNIŠER

30. 10. 2019 18:00

kniha *Střelecké terče ve sbírkách Muzea v Bruntále*
bude na přednášce k zakoupení

www.muzeumrymarov.cz – facebook Městské muzeum Rýmařov
Městské muzeum Rýmařov, nám. Míru 6, 795 01 Rýmařov

Městské muzeum Rýmařov a Galerie Octopus vás zvou na výstavu
WÝTVARNÝ COSOČTVEREC - TVRDÉ JÁTRO BRNO
fotografie, malby, sochy... 28. 9. - 27. 10. 2019

ANDREJ ČULÁK

MARIE NĚMCOVÁ

MICHAL KRÁL

JINDRA KUČERA

JANA NAVARÍKOVÁ

HAVRAN

Vernisáž proběhne v sobotu 28. září 2019 v 15 hodin
za účasti autorů, výstavu uvede Emír Chalí

Na výstavu navazuje od 17 hodin koncert
brněnských kapel v **JAZZCLUBU SVČ**

**UNDERGROUND
JAKO BRNO**

NICMOC KVINTET

HROZNĚ

BALET ČS ROZHLASU

TICHÉ LODI

ČOČKA

JSTE SRDEČNĚ ZVÁNI!

Reminiscence Jiřího Myszaka v Galerii Octopus

V sobotu 31. srpna byla v Galerii Octopus rýmařovského muzea zahájena výstava prací zesnulého ostravského sochaře Jiřího Myszaka, nesoucí příznačný název *Reminiscence*. Při té příležitosti se v galerii sešli členové autorovy rodiny v čele s jeho manželkou Adou a dcerou Evou, výtvarníci Anežka a Miroslav Kovalovi, Jana Šmolková, Svatoslav Böhm, Lubomír Dostál či spisovatelka Anna Zonová.

Jiří Myszak (*2. 3. 1925 – †7. 4. 1990) se narodil v Terezíně, vyrůstal v Litoměřicích, v Hradci Králové se vyučil oboru řezbářství a rámařství a v roce 1945 nastoupil do ateliéru prof. Karla Pokorného na Akademii výtvarných umění v Praze. Po absolutoriu u prof. Josefa Laudy se natrvalo usadil v Ostravě, kde nastoupil do propagačních ateliérů Vítkovických železáren. Jakou spojitost má tedy Jiří Myszak s naším regionem?

Z jeho děl zdobil veřejný prostor okresu ještě nedávno pouze dřevěný reliéf *Rodina*, jenž visel v interiéru bruntálské Jednoty. Umělcovým útočištěm však bylo Rýmařovsko, konkrétně Stará Ves a Ždárský Potok, kde trávil dny odpočinku, ale také dřiny na opravovaném domku. Dcera Eva vzpomíná, jak v roce 1965 ostravský herec Miloslav Holub, vlastníci chalupu v Malé Morávce, jejímu otci oznámil, že „*musí mít chalupu v Jeseníkách*“, aby měl své přátele o prázdninách u sebe. Kromě Miloslava Holuba se zde rodina Myszaků setkávala s herci Stanislavem Malým a Luborem Tokošem. Chalupa v podhůří Jeseníků a práce na ní pomohla Myszakovi překonat složitou a zdrcující dobu normalizace, během níž jako „*strůjce všech pravičáckých a kontrarevolučních deformací*“ nemohl vystavovat ani přijímat veřejné zakázky. Pro výtvarníka to byla léta těžké deprese, tvůrčí stagnace a existenčních problémů; sochy, náročné na materiál, zkrátka nelze dělat do šuplíku. Po pádu totalitního režimu žil Myszak už jen pět měsíců; jeho poslední prací je pamětní deska T. G. Masaryka pro Dolní Lutyni.

Výstava v Galerii Octopus sestává z děl autorova nejplodnějšího období – 60. let, jež byla naplněna vidinami postupné demokratizace ži-

Rodina Jiřího Myszaka u sochy Hutníka

vota v Československu. Myszak měl za sebou již řadu veřejných realizací, v roce 1958 se stal zakládajícím členem tvůrčí skupiny Ostrava, z níž za šest let odešel, aby založil skupinu novou – Kontrast, usilující o modernější výraz. Předtím ještě absolvoval studijní cestu do Itálie.

V 60. letech rozvíjel jak portrétní (busta *Miloslava Holuba*, *Mimi Wisten* či manželky *Ady*), tak figurální tvorbu s oblíbeným námětem ženského těla (*Žena s cigaretou*, *Sedící dívka*, *Tlustá žena*). Jako by tušil, co nastane po srpnu 1968, když v roce 1963 vymodeloval svůj první *Žal* – téma stále zkoumané, opakované a varírované až do příjezdu vojsk Varšavské smlouvy; poté se *žal* stal autorovou denní existencí.

Důležité místo v sochařově díle zastává nadčasové téma výtvarného umění – torzo, inspirované tvorbou Marina Mariniho či Henryho Moora, jenž ovlivnil celou tehdejší generaci sochařů. Ti zároveň inspirováni aktuální evropskou a americkou tvorbou začali experimentovat s nejrůznějšími nesochařskými materiály. Jiří Myszak však zůstal věrný klasické sochařské formě a tématům (hlava, figura) i tradičním materiálům, jakými jsou hlína, bronz, cín a dřevo. Tvořil také ze žáruvzdorného šamotu, s nímž se seznámil v šamotárně Vítkovických železáren. Hmotu speciální konzistence náročným způsobem vpěchoval do sádrové formy a výslednou sochu poté nechal ve Vítkovicích i vypálit (*Sedící dívka*, *Hutník*, *Ležící žal* či *Torzo*).

Výstava představuje Jiřího Myszaka jako klasického a poctivého sochaře malých i velkých forem, připomíná jej také jako autora více než třiceti děl ve veřejném prostoru (Ostravy, Havířova, Trínice, Vítkova, Karviné, Vsetína, Nového a Českého Těšína, Šumperku ad.). Právě ta dnes čím dál častěji končí ve sběrných surovinách, v různých skladištích či v lepším případě u soukromých sběratelů, jelikož jsou nespravedlivě odsouzena jako relikty socialismu. Přitom jde o díla kvalitní, mnohdy s neutrálními tématy jako v případě Jiřího Myszaka.

Fota a text: Michal Vyhřídál, Městské muzeum Rýmařov

Jana Šmolková zkoumá Ženu s cigaretou

Přirůstek do sbírek

Zaří: Propagandistický týdeník *Der Stürmer*

Sbírký Městského muzea Rýmařov byly rozšířeny o několik čísel německého týdeníku *Der Stürmer*, který v zemi našich západních sousedů vycházel mezi léty 1923–1945. Distribuován byl v období druhé světové války i na Německem okupovaných územích. Periodikum s neslavnou minulostí se tak dostalo i do Rýmařova.

Německo se po 1. světové válce ocitlo ve víru chaosu. Staré pořádky byly ty tam, vítěznými mocnostmi vnučená Výmarská republika se zmítala v hospodářských potížích i politické nestabilitě, rostla popularita radikálních politických uskupení. Na levé straně politického spektra největší oblibu získala Komunistická strana Německa (*KPD – Kommunistische Partei Deutschlands*). Pravicový extremismus v Německu byl zpočátku dělen mezi vícero stran, největšího vzestupu ale dosáhla Nacionálně socialistická německá dělnická strana (*NSDAP – Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei*), která

vznikla v dubnu 1920 přejmenováním z Německé dělnické strany (*DAP – Deutsche Arbeiterpartei*).

Nacistická strana získávala na popularitě nejen díky síle osobnosti svého lídra Adolfa Hitlera, jenž plamennými projevy dokázal strhnout dav. Program nacistů by se dal stručně charakterizovat jako snaha o revizi Versaillského systému, který v Evropě ustanovily vítězné mocnosti po 1. světové válce, vyvést Německo z hospodářské krize a politické nestability a z ponížené země udělat opět jednu z evropských mocností. Růst popularity straně ovšem nezaručily jen projevy. Bylo třeba její program a vize šířit mezi německým obyvatelstvem. Nacisté si podobně jako ostatní politická uskupení byli vědomi síly médií, a proto již od 8. února 1920 začali vydávat stranicové noviny *Völkischer Beobachter* (Lidový pozorovatel).

20. dubna 1923, na Hitlerovy 34. narozeniny, byl poprvé vydán týde-

ník *Der Stürmer* (Útočník). Základní rozdíl mezi oběma nacistickými periodiky byl v charakteru zpráv. Zatímco *Völkischer Beobachter* se snažil o seriózní podání informací a šíření nacistického programu mezi čtenáře střední třídy, *Der Stürmer* měl charakter bulváru a cílil převážně na nejnižší vrstvy německé společnosti, která ovšem ve 20. letech tvořila hlavní část voličstva NSDAP.

Der Stürmer měl na titulní stránce dvě motto, v záhlaví text: „*Deutsches Wochenblatt zum Kampfe um die Wahrheit*“, tedy „*Německý týdeník v boji za pravdu*“, ve spodní části heslo: „*Die Juden sind unser Unglück*“, což se volně dá přeložit jako „*Židé jsou naše neštěstí*“. Šlo o silně antisemitické periodikum. *Der Stürmer*

hledal jednoduchá témata, kterými se snažil v německé populaci vyvolávat nenávisť ke všemu židovskému. Propagoval názory nacistických rasových teoretiků, když zveřejňoval rozdíly mezi árijskou a židovskou populací, používal rasisticky podbarvené karikatury či šířil pověry, které o Židech kolovaly po celá staletí. Obsah týdeníku lze rovněž hodnotit jako pornografický, neboť do podrobností popisoval údajně sexuálně motivované útoky Židů na německé dívky. Tyto smyšlenky byly opět doplněny karikaturami.

Týdeník nebyl jen protizidovský, terčem posměchu byli i Romové či Slované. Když vypukla 2. světová válka, začaly se v něm objevovat i karikatury zesměšňující představitele západních mocností. Silný byl pochopitelně i antikomunismus, zvláště poté, co Německo vyhlásilo válku Sovětskému svazu. Aby byl přehled kompletní, uvedme ještě jeho silnou vyhraněnost vůči katolické církvi a křesťanství obecně. Velice kontroverzní obsah byl trnem v oku i některým nacistickým činitelům. Říšský ministr propagandy Joseph Goebbels se v roce 1938 pokusil *Der Stürmer* zakázat. Velitel letectva Hermann Göring zakázal jeho šíření ve všech úřadech, které mu byly podřízeny. Podobně zareagoval i Baldur von Schirach, vůdce Hitlerjugend, dle něhož bulvární charakter kazil výchovu německé mládeže. U mnoha nacistických lídrů měl však oporu, zejména u říšského vůdce SS

Heinricha Himmlera. Od roku 1923 bylo jeho vydávání dvakrát přerušeno. Poprvé byl zakázán německými úřady po neúspěšném nacistickém puči v roce 1924. V roce 1936, když už byli nacisté u moci, sami jeho vydávání na pár týdnů přerušili, a to v době konání olympijských her v Berlíně, aby nepohoršoval zahraniční návštěvníky. Náklad přesto rostl, z několika set výtisků v roce 1923 až na 486 000 kusů v roce 1937. Byl distribuován nejen v Německu a na okupovaných územích. Nacisté se jej snažili šířit i mezi Němci žijícími ve Spojených státech či Jižní Americe, ale po vypuknutí 2. světové války, kdy moře postupně ovládly spojenecké síly, to již nebylo možné.

Der Stürmer řešil i norimberský proces po 2. světové válce. Jeho šéfredaktor Julius Streicher čelil obvinění ze zločinů proti lidskosti. Soudní dvůr jej uznal vinným a 16. října 1946 byl s dalšími jedenácti vysoce postavenými představiteli nacistického režimu popraven. Uchování několika čísel týdeníku *Der Stürmer* ve sbírce Městského muzea Rýmařov neslouží k propagaci nacismu. Výpovědní hodnota těchto zavržených novin je z dnešního pohledu jiná než cíl, kterým vydavatel sledovali mezi léty 1923–1945. Je třeba uchovat i předměty s negativní minulostí, aby lidstvo nezapomnělo na zlo, které člověk dokázal spáchat na jiném člověku ve jménu zvrácené ideologie.

Mgr. Tomáš Lašák, Městské muzeum Rýmařov

Přehled kulturních akcí – říjen 2019

6. 9. – 4. 10.	M. knihovna Rýmařov Výstava: Jan Němeček – Reynkovi / Petrkov	4. 10.	16:30 M. knihovna Rýmařov Derniéra výstavy Reynkovi / Petrkov s hudbou Vladimíra Václavka
28. 9.	10:00 kostel sv. Václava, Skály Pouť	5. 10.	zámek Janovice Mezinárodní den archeologie
28. 9.	15:00 M. muzeum Rýmařov Vernisáž: Výtvarný cosočtverec – tvrdé játro (fotografie, malby, sochy)	5.–6. 10.	hrad Sovinec Balady zbojnické
28. 9.	17:00 Jazzclub SVČ Koncert brněnských kapel (Underground jak Brno)	15. 10.	17:00 KD Břidličná Šlágry ze Šlágru
28. 9. – 27. 10.	M. muzeum Rýmařov Výstava: Výtvarný cosočtverec – tvrdé játro (fotografie, malby, sochy)	17. 10.	19:00 MD Rýmařov Divadlo: Otevřené manželství
29. 9.	9:00 kostel sv. arch. Michaela, Rýmařov Pouť	24. 10.	10:00 sál ZUŠ Rýmařov Klavírní festival s hudební dílnou Petra Bazaly
30. 9. – 4. 10.	M. knihovna Rýmařov Týden knihoven	26. 10.	18:00 MŠ Dolní Moravice, Zavírání studánek
1.–27. 10.	M. muzeum Rýmařov Výstava: Přírůstky do muzejní sbírky za rok 2019	26.–27. 10.	9:00 SVČ Rýmařov Kurz olejomalby s Pavlem Černoškem
		26.–28. 10.	hrad Sovinec, Past na medvěda
		30. 10.	18:00 M. Muzeum Rýmařov Přednáška: Igor Hornišer – Terče bruntálských ostrořelců

Citát: Buď sám tou změnou, kterou chceš vidět ve světě.

Mahátma Gándhí

(Nejen) literární výročí

1. 10. Mezinárodní den hudby – slaví se od roku 1974 1. 10. Mezinárodní den seniorů – slaví se od roku 1998 (OSN) 2. 10. 1869 nar. Móhandás Karamčand Gándhí, zv. Mahátma, indický politik a myslitel (zemř. 30. 1. 1948) – 150. výr. nar. 3. 10. 1919 nar. Alena Vrbová, spisovatelka (zemř. 17. 3. 2004) – 100. výročí narození 4. 10. Světový den zvířat – v den svátku sv. Františka z Assisi, patrona zvířat 4. 10. 1799 nar. Vincenc Priessnitz, přírodní léčitel (zemř. 28. 11. 1851) – 220. výročí narození 7. 10. 1849 zemř. Edgar Allan Poe, americký spisovatel a kritik (nar. 19. 1. 1809) – 170. výročí úmrtí 9. 10. Světový den pošty – vyhlášen 1969 (OSN) 9. 10. 1929 nar. Vladimír Menšík, herec (zemř. 29. 5. 1988) – 90. výročí narození 14. 10. 1999 zemř. Zdeněk Lorenc, spisovatel a překladatel (nar. 12. 2. 1919) – 20. výročí úmrtí 16. 10. 1679 nar. Jan Dismas Zelenka, skladatel a kontrabasista (zemř. 22./23. 12. 1745) – 340. výročí narození 17. 10. 1849 zemř. Fryderik Chopin, polský skladatel (nar. 22. 2. 1810) – 170. výročí úmrtí	17. 10. 1969 zemř. Otakar Kubín, malíř, grafik a sochař (nar. 22. 10. 1883) – 50. výročí úmrtí 18. 10. 1859 nar. Henri Bergson, francouzský filosof, nositel Nobelovy ceny (zemř. 4. 1. 1941) – 160. výročí narození 19. 10. 1899 nar. Miguel Ángel Asturias, guatemalský spisovatel, nositel Nobelovy ceny (zemř. 9. 6. 1974) – 110. výr. nar. 20. 10. Den stromů – OSN od roku 1951, v ČR obnovena tradice v roce 2000 21. 10. 1969 zemř. Jack Kerouac, americký spisovatel (nar. 12. 3. 1922) – 50. výročí úmrtí 23. 10. 1994 zemř. Jára Kohout, herec (nar. 9. 12. 1904) – 25. výr. úm. 26. 10. 2009 zemř. Miloslav Švandrlík, spisovatel a humorista (nar. 10. 8. 1932) – 10. výročí úmrtí 27. 10. 1949 zemř. František Halas, básník a překladatel (nar. 3. 10. 1901) – 70. výročí úmrtí 28. 10. Státní svátek ČR – Den vzniku samostatné Československé republiky v roce 1918 28. 10. 1909 nar. Francis Bacon, anglický malíř (zemř. 28. 4. 1992) – 110. výročí narození 31. 10. 1879 nar. Karel Hašler, herec a režisér, skladatel (zemř. 22. 12. 1941) – 140. výročí narození

Poslední výstava v knihovně zní jako básně Bohuslava Reynka

Galerie u Stromu poznání v rýmařovské knihovně v pátek 6. září zahájila svou bonusovou výstavu. Uspořádat ji umožnilo odložené stěhování knihovny do nových prostor. Vidět poslední výstavu této malé galerie stojí za to – zachycuje jedinečný fenomén související s českou literaturou a výtvarným uměním 20. století. Její autor, fotograf Jan Němeček, ji nazval jednoduše **Reynkovi / Petrkov**.

Jméno básníka a výtvarníka Bohuslava Reynka se navzdory odloučenosti, v níž žil, vepsalo do české kultury velmi výrazně a statek jeho rodiny v Petrkově u Havlíčkova Brodu je dodnes opředen zvláštní přitažlivostí. Reynek s manželkou, francouzskou básničkou Suzanne Renaud, a syny Danielem a Jiřím na rodovém statku žili po komunistickém puči roku 1948 v téměř naprosté izolaci a krajní chudobě. Reynek byl na znárodněném hospodářství zaměstnán jako pasák ovcí, jeho synové nesměli studovat a zaměstnání mohli být jen jako zemědělská dělníci, Suzanne Renaud nesměla navštívit rodnou Francii. I za okolností tolik nepříznivých zde vzniklo jedinečné Reynkovo básnické a výtvarné dílo plné pokory a lásky k Bohu a všemu živému.

Fotograf Jan Němeček navštívil statek v Petrkově poprvé na Nový rok 2012, v době, kdy zde trávili stáří už jen Reynkovi synové Daniel

a Jiří. Vyrazil naslepo, bez ohlášení, a byl přijat přátelsky a se souhlasem, že smí přijíždět pravidelně a fotit. Bratři Reynkovi trávili své dny v tiché meditaci, která byla kdysi zdrojem síly a poznání i pro jejich otce. Obývali dvě místnosti chátrajícího statku, četli, povíдали si, poslouchali hudbu nebo hladili některou z dvaceti koček, jež tu s nimi přebývaly. Jan Němeček do Petrkova dojížděl celé dva roky a postupně zachycoval nejen atmosféru domu, jeho starobylého interiéru a zpustlého dvora (na němž se vznášejí titíž holubi jako v Reynkových básních), ale i krajinu v okolí, v níž nacházel inspiraci pro své dílo sám Reynek.

Reynkovy grafiky jsou dnes proslulé a vysoce ceněné, stejně jako jeho vynikající překlady francouzské literatury a vlastní verše. Ty získaly publikum i díky mnoha zhudebněním, např. písním Karla Vepřeka, Ivy Bittové nebo Vladimíra Václavka.

Výstavu *Reynkovi / Petrkov* lze v galerii rýmařovské knihovny navštívit do 4. října. Vyvrcholí slavnostní derniérou v samém finále Týdne knihoven. Účast na rozloučení s poslední výstavou i se stávajícími prostory knihovny na Sokolovské ulici přislíbil fotograf Jan Němeček a hudebník Vladimír Václavěk, který zahraje písně na verše Bohuslava Reynka.

ZN, foto: Jakub Šolín

Městská knihovna Rýmařov

V Týdnu knihoven
od 30. září do 3. října
se bude

v Galerii u Stromu poznání
městské knihovny
konat

Kabelkový bazar
(příjem kabelek do 27. září)

Derniéra výstavy
Reynkovi | Petrkov

pátek 4. 10. 2019 v 16.30 hodin
Galerie u Stromu poznání | Městská knihovna
v Rýmařově, Sokolovská 25

Účinkují:
Jan Němeček
(vyprávění o bratrech Reynkových)
Vladimír Václavěk
(písňe na verše Bohuslava Reynka)

vstup volný

Městská knihovna Rýmařov

fotografie: Jan Němeček

Městská knihovna Rýmařov

19
týden
knihoven

Týden knihoven 2019
23. ročník
30. září – 4. října

Program:

30. 9. – 4. 10. Čtenářská amnestie
30. 9. – 4. 10. Registrace čtenářů zdarma
30. 9. – 3. 10. Kabelkový bazar
2. 10. Úvodní hodina nového semestru
VU3V (pro přihlášené seniory)
3. 10. Komiksový workshop
s Danielem Vydrou (pro 2. st. ZŠ)
4. 10. 16:30 Derniéra výstavy fotografií
Reynkovi / Petrkov

Vystoupí:
Autor výstavy Jan Němeček
Hudebník Vladimír Václavěk

BÁSNÍK ČESKÉHO UNDERGROUNDU
VÍT KREMLIČKA

Městská knihovna Rýmařov

AUTORSKÉ ČTENÍ
V MĚSTSKÉ KNIHOVNĚ RÝMAŘOV
(v novém sídle na Julia Sedláka 18)
ÚTERÝ 26. LISTOPADU V 17:00

Čtenářská výzva

Stále se můžete zapojit do Čtenářské výzvy, stačí přečíst dvacet titulů podle dvaceti pokynů, které vyhlásila Databáze knih. V každém z letošních čísel RH pro inspiraci představíme knihu, kterou se připojujeme k výzvě. Můžete si nechat poradit i přímo v knihovně, knížky na výběr jsme pro zájemce přichystali.

Knihovnice

Cestopis

Bea Uusma: Expedice

Pro splnění letošní Čtenářské výzvy je třeba přečíst cestopis. Těch je v rýmařovské knihovně na výběr opravdu dost, v příslušném oddělení naučné literatury hned několik polic, další tituly jsou k nalezení mezi beletrii.

Cestování a poznávání neznámých krajín lidí nepřestává fascinovat ani v 21. století, ačkoliv se může zdát, že vše již bylo objeveno. Navzdory nashromážděnému vědění a podrobným mapám na naší planetě stále existují místa málo probádaná. Jedním z nich je Bílý ostrov, kus nehostinné, většinu roku nepřístupné, ledovcem pokryté a nebezpečnými krami obklopené pevniny uprostřed Severního ledového oceánu, o němž pojednává kniha nazvaná jednoduše *Expedice*. Nejsem zrovna čtenář cestopisů, tento mě ale zaujal hned od prvních řádků:

Nesnáším, když mrznu. Už jen představa, že se ocitnu ve vichru bez palčáků, mi nahání hrůzu. Soiva teplota klesne pod nulu, nejradši bych ven vůbec nevycházela. Dřív jsem se živila jako ilustrátorka. Pak jsem vystudovala medicínu. Dětem kupuju tlusté ponožky, aby je nezábly nohy. Celé hodiny dokážu být naložená ve vaně. (...) A každý den, už patnáct let, toužím dostat se na jeden opuštěný ostrov. (...) Na tomhle ostrově nic neroste, ale na nejzazším bodě jeho jižní strany se nachází úzký pruh kamenného pobřeží, malý výběžek pevniny, který trčí do moře. Vůbec nic na tom břehu není, jen kamenná drť a sem tam naplavená kláda. A přesně na tohle pobřeží se chci dostat. Ne, že chci, prostě musím.

Lékařka a spisovatelka Bea Uusma se ke břehům Bílého ostrova rozhodla vydat nikoliv proto, aby prozkoumala tamní pustou krajinu, ale aby odhalila jeho velké tajemství. V říjnu roku 1897 zde totiž ztroskotala švédská polární expedice Salomona Augusta Andréeho, Nilse Strindberga a Knuta Fraenkela. Expedice, snad od počátku odsouzená k nezdaru, severní točny nikdy nedosáhla. Na ambiciózní výpravu se trojice vydala balónek, s velkým nákladem zásob i zcela nepotřebných věcí, po dlouholeté teoretické přípravě, a přitom se zoufalými neznalostmi toho, co je cestou čeká. Jen pár dnů po vzletnutí museli nouzově přistát a vydat se na trýznivou cestu zpátky po ledových krách. Ve chvíli, kdy konečně vstoupili na pevninu, byl jejich osud zpečetěn. Uvázli na Bílém ostrově. Ostatky tří polárníků byly

nalezeny jen náhodou teprve po třiceti letech.

Bea Uusma se k příběhu Andréeho expedice dostala také náhodou, studiu okolností tragické výpravy však věnovala dalších patnáct let a zmapovala ji den po dni, pečlivě jako nikdo před ní a s empatií, díky níž dokázala odhadnout i to, co nebylo zapsáno v denících a dopisech. Smrt polárníků zůstávala dlouho záhadou, vyrojilo se množství teorií, žádná ji však stoprocentně nevysvětlila. Umrzli? Otrávil se oxidem uhelnatým ve stanu nebo olovem z konzerv? Podlehli parazitům? Předávkovali se léky? Bea Uusma propátrala písemné dokumenty, fotografie i další stopy, zbytky oblečení, snímky z místa nalezu těl, kostry, nákresy... A nejen to. Navštívila i místa, kde polárníci před výpravou bydleli, hovořila s potomky jejich blízkých, nahlédla do jejich osobních životů včetně příběhu jedné lásky, která se kvůli neúspěšné expedici nedočkala naplnění. Promyslela a postupně vyvrátila všechny hypotézy příčin jejich smrti. Ale teprve když se na několikátý pokus sama dostala na břeh Bílého ostrova, pochopila, co se pravděpodobně stalo.

Kniha *Expedice* reprezentovala současnou švédskou tvorbu během letošní Noci literatury. Z ukázek nejrůznějších evropských novinek jsme ji ke čtení v bývalém zámeckém pivovaru vybrali i my. Poutavý, graficky dokonale vypravený cestopis autorky, která „se pokoušela stát členkou polární expedice, byť (...) byla o víc než sto let pozadu“, totiž přináší nejen doslova detektivní příběh, ale proniká i do vrstev, které jsou ukryty za ním. Některé myšlenky člověka napadají jen v extrémních podmínkách.

Různé barvy mají různou vlnovou délku. Modré světlo má nejkratší vlnovou délku, červené nejdelší. Jestliže má led na osmdesáté čtvrté rovnoběžce tyrkysovou barvu, je to způsobeno skutečností, že nepohlcuje tyrkysové světelné vlny. Led, který vypadá tyrkysově, pohltí všechny barvy kromě tyrkysové. Takže skutečná barva ledu není ta, kterou vidíme. Led obsahuje všechny barvy, které nevidíme.

Ale možná je to úplně jedno: barva beztak není vlastnost, která by se v přírodě vyskytovala. Barva neexistuje v předmětu samotném, vytváří se až v mozku pozorovatele. Vznikne teprve v okamžiku, kdy se na ni někdo dívá. Já tady pracně na stěny lepím puntičkářsky vybrané barevné vzorky. Ale jakmile odejdu, zmizí i ony. ZN

Další tipy na cestopisy (nejčtenější podle Databáze knih):

Ladislav Zibura: 40 dní pěšky do Jeruzaléma

Cheryl Strayed: Divočina

Ladislav Zibura: Pěšky mezi buddhisty a komunisty

Ladislav Zibura: Už nikdy pěšky po Arménii a Gruzii

Pavel Liška, Jan Révai, Hynek Bernard: Sí, vole

Karel Čapek: Anglické listy

Dominika Gawliczková: Dominika na cestě Jižní Amerikou

Monika Benešová: Moje pacifická hřebenovka

1989
2019 30

Výzva rýmařovským fotografům

Redakce Rýmařovského horizontu se obrací s prosbou na všechny rýmařovské fotografy – pamětníky listopadových událostí z roku 1989 o zapůjčení fotografií dokumentujících události sametové revoluce v našem městě.

Redakce připravuje ve spolupráci s Městským muzeem Rýmařov téma vydání k 30. výročí sametové revoluce. Fotografie lze zasílat buď v elektronické podobě na adresu redakce konecny.jiri@rymarov.cz nebo v tištěné podobě předat osobně v redakci či zanechat na podatelně Městského úřadu Rýmařov, příp. v Městském muzeu Rýmařov.

Za případné zaslání nebo zapůjčení předem děkujeme.

Za redakci RH Jiří Konečný

Rýmařovský horizont slaví 20 let

V září roku 1999, přesně před dvaceti lety, vyšlo první vydání *Rýmařovského horizontu*. Volně navázal na bulletin *Radnice informuje*, který vydávalo město Rýmařov a jež připravoval tehdejší tajemník úřadu Miloslav Marek. Na tvorbě zpravodaje se v průběhu let podílela celá řada redaktorů, stážístů, dopisovatelů a fotografů, obyvatel našeho města i zástupců jeho vedení, městských organizací, spolků a dalších institucí. Všem patří upřímný dík.

O historii předválečných i poválečných tiskovin včetně Rýmařovského horizontu pojednává poměrně obsáhlý článek v celobarevném historickém vydání RH 22/2018 věnovaném kultuře a volnému času, který vyšel na konci loňského roku. Některé informace si připomeneme a pokusíme se je doplnit.

V 19. a první polovině 20. století vycházely v Rýmařově noviny s názvem *Römerstadter Ländchen*. Po válce občany informoval týdeník s názvem *Vpřed* a od 60. let vycházel v Rýmařově *Kulturní zpravodaj*, periodikum nevelkého rozsahu, které připravoval František Vychodil a po něm Blanka Rozsivalová. Plnohodnotné rýmařovské noviny začaly vycházet až po sametové revoluci, kdy byla po čtyřiceti letech v zemi zrušena centralizace, cenzura tisku a bylo povoleno zakládání různých sdružení. Prvními místními novinami byl měsíčník *Ring*, jehož název vznikl ze slov *rýmařovské informace, názory a glosy* a který vydávalo Jednotné kulturní středisko (JKS). První číslo vyšlo 31. října 1990. *Ring* vystřídaly od konce roku 1991 *Rýmařovské noviny*, které začaly vycházet jako černobílý měsíčník. Obsahově se nové periodikum od *Ringu* příliš nelišilo, nadále informovalo o rozhodnutích městské rady a zastupitelstva, kultuře ve městě, zveřejňovalo reklamy a inzeráty. Od března 1993 byla redaktorkou Ivana Kočandrová. *Rýmařovské noviny* přestaly vycházet na konci roku 1996. Od března 1996 do května 1999 vydával Městský úřad Rýmařov černobílé radniční listy s názvem *Radnice informuje*, které edičně připravoval tajemník Miloslav Marek. Listy vycházely každý měsíc a byly k dostání zdarma. Od roku 1997 jako součást radničních listů začala vycházet kulturní příloha *Echo*, jako náhrada rubrik zaniklých *Rýmařovských novin*.

Konečně v září 1999 vyšlo první číslo nového periodika *Rýmařovský horizont* s redaktorem Jiřím Konečným. V letech 1999 až 2000 vydával *Rýmařovský horizont* Městský úřad Rýmařov, od ledna 2001 pak SVČ Rýmařov, kam se zároveň redakce novin přestěhovala. Po téměř osmnácti letech, od 1. června 2019, se vrátila legislativně i fyzicky pod město Rýmařov.

Zpravodaj postupně nabídl čtenářům pravidelné rubriky, které mimo komunální záležitosti přinášejí zprávy z kulturních akcí (výstav, koncertů, čtení, workshopů aj.) a příspěvky na historická témata, mapují služby, sportovní události a další aktivity ve městě i okolních obcích. *Rýmařovský horizont* od svého vzniku věnoval prostor i historickým

Obálka prvních novin

a umělecko-historickým článkům na pomezí odborné a populárně-naučné úrovně. Na konci roku také pravidelně vycházelo tzv. speciální celobarevné číslo o některém tématu z dějin města: *Rýmařov v průběhu 20. století* (23/2000), *Rýmařovsko – brána Jeseníků před 50–100 lety* (12/2001), *Lidé – doba – události* (1/2002), *Rýmařov – středisko turistiky, rekreace a sportu* (12/2002), *Zimní historický kaleidoskop Rýmařovska* (23/2002), *Rýmařovsko školou povinné* (23/2003), *Rýmařovsko muzikální* (22/2004), *Zlatá éra textilnictví na Rýmařovsku* (23/2007), *Rýmařovské náměstí v proměnách času* (23/2008), *Janovický zámek od středověku po současnost* (23/2009), *Po cestách a stezkách Rýmařovska* (23/2010), *Dolování na Rýmařovsku* (23/2011), *Nejen chlebem živ jest člověk – speciální pijácké vydání* (24/2012), *Kostely a kaple Rýmařovska* (23/2013), *Tradice a lidová kultura Rýmařovska* (22/2014), *Malíři Rýmařovska* (23/2015), *70 let Jiskry Rýmařov* (22/2016), *Příběhy rýmařovských domů* (22/2017) a poslední číslo pod názvem *Kultura, zábava a volný čas v českém Rýmařově* (22/2018).

Cena za řádné vydání Rýmařovského horizontu začínala na částce 5,50 Kč, pak klesla na 5 Kč, aby od čísla vydání 12/2000 byla opět navýšena na 6 Kč. Od čísla 01/2003 cena vzrostla na 8 Kč, od 01/2006 na 10 Kč a konečně od vydání 01/2009 se cena za výtisk ustálila na dnešních 15 Kč za řádné vydání. Deset let nebyla cena změněna. Cena za celobarevný výtisk začínala na 6 Kč, následovalo postupné navyšování na 10, 15 a nakonec 20 Kč od čísla 23/2009.

V redakci se vystřídala celá řada stážístů, kteří zde prostřednictvím úřadu práce vykonávali roční praxi. Od září 1999 do konce srpna 2005 to byli: Lucie Matulová, Dana Kotrlová, Sylvie Vykutíková, Vladimíra Zahradníková, Zuzana Růžičková, Zdeněk Cholek, Luděk Hovorka, Jaroslav Pochyla a Zdenka Příkrylová. Posledně jmenovaná Zdenka Příkrylová se stala od 1. 9. 2005 plnohodnotnou a kvalifikovanou redaktorkou, která kromě běžné redakční práce vykonávala také tolik potřebnou korektorskou činnost.

Řádné vydání novin vychází na ošetovém matném papíru a celobarevné vydání na křídovém papíru s označením G-print. První grafické úpravy novin zajišťoval v roce 1999 nejprve sám redaktor ve spolupráci s pracovníkem informačních technologií města, následně tuto činnost začal vykonávat grafik, nejprve tiskárny K-tisk se sídlem v Bruntále a po cca dvou letech tiskárny APRO Bruntál. S aktuálním vydáním redakce vytvořila za dvacet let existence celkem 449 čísel Rýmařovského horizontu.

Na závěr lze popřát redakci, aby měla pro dalších 20 let stejně skvělé spolupracovníky a dopisovatele jako doposud, dostatečný počet spokojených čtenářů, stálou inspiraci a dobré zázemí. *JiKo, zdroj: archiv SVČ; RH 22/2018*

Organizace a spolky

Invaze velorexů před radnicí

Ve středu 28. srpna se před radnicí sjeli majitelé čtrnácti velorexů, přezdívaných hadrák, hadraplán, motor v pytlí či pádicí stan. Tříkolová vozítka vyráběná v padesátých a šedesátých letech minulého století dnes už na silnici téměř nelze spatřit, a kdo by je chtěl koupit, sáhne si hluboko do kapsy. Sto tisíc korun za plátěného krasavce je běžná cena.

Velorex s trubkovým rámem potaženým koženkou je jediným homologovaným vozidlem s plátěnou karoserií na světě. Zkonstruovali jej bratři František (1914–1954) a Mojmír Stránští (1924–2011) jako vozítko pro invalidy. Po ukončení výroby tříkolových (15 300 kusů) byly vyráběny ještě čtyřkolové velorexy (1 380 kusů), slávy svých předchůdců však nedosáhly. Velorexy je možné najít po celé Evropě, několik jich jezdí i v Asii, v Americe a jeden dokonce v Austrálii. Nejslavnější vozítko řídil Josef Abrahám ve filmu *Vrchní, prchni!*, další šoférovala Jiřina Bohdalová v seriálu *Dobrá Voda* a v povídkovém

cyklu *Hvězdy nad Systlím údolím* si zahrálo po boku Josefa Dvořáka a Zuzany Bydžovské. Velorex se objevil také v britském pořadu *Top Gear* a čtyřkolový model ve filmu *Ať žijí duchové*.

Každý rok se koná několik srazů velorexů, největší na jaře v Boskovicích. Akci *Velorex čundr*, jehož trasa vedla i přes Rýmařov, pořádá parta nadšenců v čele s Ivo Fajmanem. Letos mířili z nejzápadnějšího cípu republiky (Aše) do nejvýchodnější obce (Bukovce u Jablunkova). Trasu dlouhou přibližně 600 km zvládli někteří za deset hodin a chtějí se tímto výkonem pokusit o zápis do České knihy rekordů. Na zpáteční cestě jezdci navštívili turisticky zajímavé lokality, v našem regionu například Skanzen Jesenicka v Dolní Moravici, po zastávce na rýmařovském náměstí pokračovali do Muzea turistických známek v Janovicích a na hrad Sovinec, odkud zamířili do loštického muzea tvarůžků.

JiKo

**PŘES PROJEKT HLADKÝ
NÁVRAT DO PRÁCE VÁS
ZVEME NA BEZPLATNÝ KURZ:**

ZÁKLADY OBSLUHY PC

V ROZSAHU 40 HOD/ 8 DNÍ

KURZ JE URČEN VŠEM ŽENÁM Z RÝMAŘOVSKA NA MATEŘSKÉ/RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ NEBO V EVIDENCI ÚP

ŽENÁM, KTERÉ BY SE RÁDY NAUČILY A ZDOKONALILY V PRÁCI S POČÍTAČEM

PRO VÍCE INFORMACÍ KONTAKTUJTE P. LANGOVOU,
EMAIL: PETRA@EDVIA.CZ, TEL: 775 707 009

OTEVŘENÉ MANŽELSTVÍ

MĚSTSKÉ
DIVADLO
Rýmařov

Zoufale jedovatá tragikomédie o odvrácené straně lásky

**Dario Fo
a Franca Rame**

STUDIO DVA
DIVADLO

Městské divadlo Rýmařov

17.10.2019 | 19:00

Karel Roden a Jana Krausová

Vstupenky v IC Rýmařov
nebo na místě v pokladně divadla.

490 Kč

MĚSTSKÉ
DIVADLO
Rýmařov

inforymarov.cz

horizont

Jak připravit předškoláka

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MS
MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Rýmařovsko

Vstup do školy je pro dítě významnou událostí. Aby to byla událost příjemná a radostná, je třeba se na ni připravit. O tom jsou přesvědčeni odborní členové pracovní skupiny „Čtenářská a matematická gramotnost“, z jejichž podnětu byl realizován seminář o přípravě předškoláka. Akce byla pro všechny zúčastněné zdarma, financována byla z projektu Místní akční plán II – rozvoj vzdělávání na území Rýmařovska, který zastřešuje Místní akční skupina RÝMAŘOVSKO, o. p. s.

Všude slyšíme, že každé dítě je jiné, a tedy i jeho předškolní zralost nastává v jiném okamžiku. A není možno spoléhat se pouze na práci pedagogů v mateřské škole. Zájem na tom, aby se dítě cítilo v první třídě komfortně, by měli mít především rodiče. I na nich se samozřejmě podepíše trápení, či štěstí, které bude jejich dítě prožívat.

To vše bylo tématem setkání rodičů a pedagogů mateřských i základních škol s paní Mgr. Hanou Otevřelovou, uznávanou rodinnou terapeutkou a speciální pedagožkou. Na semináři nešlo jen o odborné rady. Byl veden formou cvičení a praktických ukázek, kdy se sami dospělí účastníci ocitli v roli předškoláků a plnili úkoly, které by mělo dítě před vstupem na základní školu zvládnout. Nutno podotknout, že mnohdy se i oni při hledání správných odpovědí zapotili.

Obecně panovala na semináři příjemná a uvolněná atmosféra. Střídaly se dotazy rodičů a pedagogů, předávaly se zkušenosti z mateřských škol, které paní lektorka doplňovala o své osobní zkušenosti z poradny.

Velice kvalitní zdroj informací, rad, praktických ukázek a cvičení naleznete na internetových stránkách paní lektorky www.hanaotevrelova.cz. Patříte-li mezi rodiče, kterým záleží na psychickém a sociálním komfortu dětí, nebo jste pedagog mateřské či základní školy, který rád

čerpá nové zkušenosti a inspiraci, navštivte zmiňované internetové stránky. Možná zde získáte odpověď na otázku, zda jsou váš syn či dcera opravdu připraveni vykročit správnou nohou do nové životní etapy. Bude-li ze strany veřejnosti zájem, rádi seminář zopakujeme i v příštím roce. I kdyby přišlo na seminář jen o jednoho rodiče víc, má to smysl!

Díky patří zaměstnancům školní jídelny ZŠ Rýmařov Jelínkova 1, kteří se postarali o občerstvení pro všechny zúčastněné.

V listopadu se mohou rodiče těšit na další připravovanou akci, která se bude tentokrát věnovat nástrahám internetu, sociálních sítí a řeč bude také o kyberšikaně.

Ing. Ivana Lukešová, manažerka projektu

V Malé Morávce připravují Svatohubertskou mši

Spolek myslivců a přátel přírody z Jeseníků zve nejen mysliveckou veřejnost na tradiční Svatohubertskou mši, která se uskuteční v sobotu 12. října od 14 hodin v kostele Nejsvětější Trojice v Malé Morávce. Myslivci budou mít opět možnost poděkovat svatému Hubertovi za jeho přičinění při mši svaté.

Slavnostní akci zahájí myslivečtí trubači Rabštejn před kostelem. Na uvítanou zazpívají a zahrají myslivecké skladby. Poté se zformuje průvod myslivců v čele s duchovním a do kostela bude nesena jelení trofej, obraz svatého Huberta a další svátosti. Celou mši budou trubači doprovázet zpěvem a hrou.

Po ukončení mše svaté bude zahájen přímo v kostele akt pasování na myslivce. Jde o památný a sváteční okamžik v životě každého myslivce, který je takto uveden mezi své druhy v zeleném. Ceremoniál kopíruje historicky doložené konání našich předků, účastní se ho učební pán, vrchní lovčí a pasující myslivecký hodnostář. Pasovaný myslivce poprvé a naposled v životě bude v kostele pít víno a nosit zbraň.

Po mši bude připraveno občerstvení. Na společné setkání se těší Spolek myslivců a přátel přírody z Jeseníků!

Ing. Zdeňka Jakubcová

hubertská

Svato

mše

12.10.2019

od 14.00 hod.

kostel

Nejsvětější Trojice

Malá Morávka

Pořadatel: Spolek myslivců a přátel přírody z Jeseníků, Karlov pod Prácheňem

Mši svatou slouží Mgr. Karel Rechtenberg doprovází myslivečtí trubači Rabštejn.

Srdečně zveme širokou veřejnost.

Ing. Petr Kuba
Brno

Manželé Glatterovi

LESVČR

Gatrol

Radek Tvrdec
Rýmařov

Mgr. Jan Vinohradník
zemědělská činnost

Ryofest podruhé za účasti čtyř kapel

V pátek 30. srpna se na fotbalovém hřišti SK Jiskra Rýmařov konal druhý ročník hudebního festivalu Ryofest.

Maraton hudební produkce zahájila kapela Rotor Ivana Sigmunda. V hodinovém vystoupení muzikanti hráli klasický rockový nářez z 60. až 80. let, přičemž hlavní důraz klade kapela na bezchybné a kvalitní aranžmá a špičkovou zvukovou aparaturu.

Druzí v pořadí se představili členové kapely Ryo bratrů Havelkových, hrající rock a bigbít. Tito dva muzikanti se zasloužili o vznik Ryofestu s cílem, aby rýmařovské kapely dostaly prostor se prezentovat před publikem. „*Máme pocit, že se v Rýmařově nekoná moc akcí pro rýmařovské*

kapely. Většinou si najmou pořadatele kapelu z jiného města, přitom je u nás dost muzikantů. A to je myslím škoda,“ posteskl si Michal Havelka. V pořadí třetí kapela, která zahrála publiku, byla známá The Hero Petra Laštuvky. Kapela hraje převzaté skladby, ale i vlastní tvorbu, a to už více než sedmnáct let. Jako čtvrtá zahrála na pódiu rocková kapela Key Features.

Ryofest navštívilo asi 200 lidí. Členové kapely Ryo děkují všem kapelám za účast na druhém ročníku Ryofestu a také všem lidem, kteří se této akce zúčastnili. Organizátoři děkují Milanu Furikovi za pomoc při organizaci a těší se na další ročník.

Fota a text: JiKo

Kapela Rotor Ivana Sigmunda

Skupina Ryo bratrů Havelkových

Z okolních obcí a měst

Do Jeseníků přijely historické vozy

O víkendu 7.–8. září se za finanční podpory Moravskoslezského kraje a pod záštitou náměstka hejtmána Jana Krkošky uskutečnil jubilejní 20. ročník mezinárodního projektu Trofeo Niké, zaměřeného na aktivní podporu cestovního ruchu v turisticky atraktivních lokalitách kraje. Do Jeseníků opět zamířil šestinasobný vítěz Rallye Paříž – Dakar a čestný prezident projektu Trofeo Niké Karel Loprais se svou legendární tatrou a s ním kolona čtyřiceti veteránů.

Letošní 20. ročník jízdy veteránů, který byl zahájen v Ostravě, měl rovněž charitativní ráz. Obdivovatelé se s auty mohli potkat hned na třech místech – ve čtvrtek 5. září v podvečer na parkovišti hotelu Quality Hotel Ostrava City, v pátek dopoledne v Dolní oblasti Vítkovic a odpoledne v areálu Hornického muzea Landek Park. Následoval dlouhý přesun do Malé Morávky, resortu Kopřivná. Při cestě přes Opavu projela kolona Dolním i Horním náměstím a na chvíli se zastavila v areálu Slezské nemocnice Opava, aby veteránské vozy potěšily pacienty.

V sobotu 7. září posádky navštívily bruntálský zámek, Slezskou Hartu a Razovou, kde probíhala dobová pouť, v neděli 8. září zavítaly do Ludvíkova a Horských lázní Karlova Studánka, kde se konala i výstava historických velocipedů, hráli flašinetáři a korzoval Spolek

panstva na tvrzi Žiželevce v dobových kostýmech. V mezičase autobus vyvezl posádky na Ovčármu, kde se setkaly s Horskou službou. Cenu elegance Trofeo Niké si odnesl vůz Evy a Dalibora Bublových, Citroen BL Cabrio decouvrable z roku 1946, revoluční automobil francouzské proveniencí, s válečnou přestávkou vyráběný v letech 1934–1957. Nepřehlédnutelná byla i Lagonda M 45 z roku 1930 manželů Koníčekových nebo Rolls Royce Wraith z roku 1939 manželů Šináglových a mnoho dalších skvostů. Letos byly k vidění zejména předválečné automobily, nejstarší Lorraine-Dietrich z roku 1907 majitele Pavla Berana, ale i další vozy domácích i světových značek, které vykreslily obraz technického vývoje automobilů od období před 1. světovou válkou až po 70. léta 20. století. Zsvěcené všechny veterány na jednotlivých prezentacích představil expert na historická vozidla Petr Vykoukal. Účastníky byly také posádky z Německa, Polska a Slovenska.

„Kolona projíždějících historických aut dokáže vykouzlit úsměv na tváři snad úplně každého. A pokud máte možnost si tyto historické klenoty prohlédnout zblízka, nemůžete než žasnout nad technickou zručností naší dědů a pradědů, která šla ruku v ruce s krásou. Jízda

Program zpestřili flašinetáři

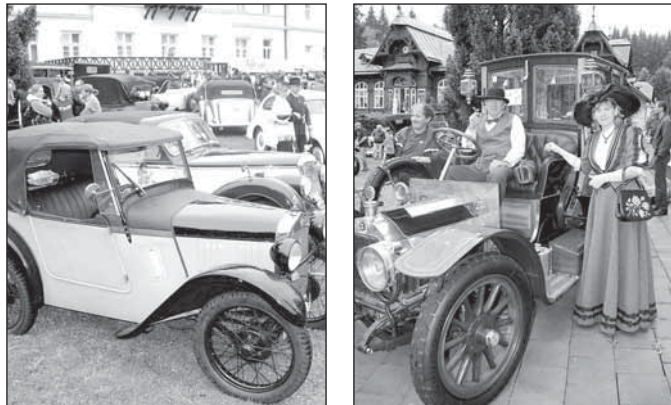

Zájem diváků vzbuzovaly dobové velocipedy

Trofeo Niké rozdává radost občanům i návštěvníkům našeho kraje, a rád jsem proto udělil svou záštitu jejímu jubilejnímu dvacátému ročníku,“ řekl Jan Krkoška, náměstek hejtmana Moravskoslezského kraje. Charitativní dražba na pomoc Vojtíškově a jeho mamince paní Bulíkové se vydařila a hejtman MSK Ivo Vondrák, který se na charitativní dražbě Trofeo Niké rovněž podílel, jim předal šek na 60 tisíc Kč.

Mnohé návštěvníky chvíle strávené v blízkosti úžasných historických strojů a jejich dobově ustrojených majitelů doslova pohltily. Na chvíli se díky nim ocitli v noblesní minulosti a naplnili motto projektu Trofeo Niké *Zpomal a rozhlédni se...* Organizátoři už nyní zvou na 21. ročník báječně podívané, organizované s láskou a nadšením.

Fota a text: JiKo

Obdiv patřil nejen historickým vozům, ale i dobově oděným posádkám

Bylo se opravdu nač dívat

Obec Dolní Moravice vás srdečně zve na

VI. ročník běhu do schodů na Vyhliďkovou věž

O pohár starosty obce Dolní Moravice

v sobotu 26. 10. 2019 v 10:00 hodin v rekreačním areálu Nová Ves před Vyhliďkovou věží
prezence od 9:00 hodin

pro sportovce ukončení letní sezóny fyzicky náročným, ale zajímavým způsobem

(propozice závodů jsou na stránkách obce <http://www.obecdolnimoravice.estranky.cz/>, rubrika aktuálně, nebo Vyhliďková věž)

Občerstvení zajištěno, pro závodníky čaj zdarma.

Přítomnost na této akci souhlasíte s užitím pořizovaných fotografií, ať už v podobě hmotné či digitalizované (nehmotné) pro veškeré propagační materiály Pořizovatele, jak v tištěné, tak v elektronické podobě (mapy, webové stránky, FB, tiskoviny). Rovněž souhlasíte s tím, aby Pořizovatel poskytl licenční oprávnění k užítí fotografií jakýmkoli třetím osobám, a to zejména pro účely vytvoření reklamních a marketingových materiálů Pořizovatele. V případě, že nesusouhlasíte s pořizováním fotografií s Vaší osobou, informujte o tom Pořizovatele písemně.

ZAVÍRÁNÍ STUDÁNEK

V SOBOTU 26. 10. 2019

v 18:00 hodin

sraz před Mateřskou školkou
v Dolní Moravici

(lampiony a světýlka všeho druhu s sebou)

SRDEČNĚ VÁS ZVOU POŘADATELÉ

Přítomnost na této akci souhlasíte s užitím pořizovaných fotografií, ať už v podobě hmotné či digitalizované (nehmotné) pro veškeré propagační materiály Pořizovatele, jak v tištěné, tak v elektronické podobě (mapy, webové stránky, FB, tiskoviny). Rovněž souhlasíte s tím, aby Pořizovatel poskytl licenční oprávnění k užítí fotografií jakýmkoli třetím osobám, a to zejména pro účely vytvoření reklamních a marketingových materiálů Pořizovatele. V případě, že nesusouhlasíte s pořizováním fotografií s Vaší osobou, informujte o tom Pořizovatele písemně.

Genius loci

Umění ve veřejném prostoru Rýmařovska z let 1946–2019 12. Pomník osvoboditelů v Horním Městě

V loňském roce se čtenáři *Rýmařovského horizontu* v rubrice Genius loci pravidelně setkávali se seriálem *Umění ve veřejném prostoru Rýmařova z let 1946 až 2017*. Protože i v okolních obcích vznikaly v druhé polovině 20. století zajímavé pomníky a díla zdobící veřejný prostor, budeme v seriálu nepravidelně pokračovat a rádius rozšíříme

na celý mikroregion.

Začneme v Horním Městě, hornické obci, která má několik významných památek v čele s kostelem sv. Maří Magdalény s dvoupatrovými malovanými protestantskými tribunami z období pozdní renesance a barokní kruhovitou kaplí sv. Anny s nástropní výmalbou od Ignáce

Oderlického. Před kostelem stojí kříž ze slezského mramoru z 19. století a druhý celomramorový kříž zřejmě z roku 1838 je umístěn v lokalitě bývalého „nového hřbitova“.

Kuriozitu představuje dnes již neexistující nástěnná malba s vyobrazením Adolfa Hitlera, kterou neznámý malíř okrášlil sál dělnického domu v období druhé světové války. Hornoměstskou raritu zachycuje už jen pár dobových fotografií.

Po druhé světové válce se ve městech a obcích začaly vztyčovat pomníky a osazovat pamětní desky, a to už u příležitosti prvního výročí osvobození. Mezi prvními obcemi, které připomněly padlé vojáky Rudé armády, byly Bruntál, Bučávka a právě Horní Město, v roce 1947 pak Rýmařov a Velká Štáhle. O pamětní desce osvobození Rýmařova (1950), která visela na fasádě radniční věže, a památníku vojákům Rudé armády (1951) v parku před ZŠ Jelínkova 1 jsme pojednali v RH 4/2018.

Pomník osvoboditelům v Horním Městě má zajímavý a složitý osud. Osazen byl už 8. května 1946, patří tedy mezi první v regionu i v okrese. Kronika obce se o něm zmiňuje velice stručně: „První výročí osvobození bylo v obci oslaveno dne 8. května, toho dne byl v parku odhalen pomník s bustami Stalina a Beneše.“

Podle vytesané signatury v pravé dolní části víme, že architektonické části pocházely z kamenické dílny rýmařovského kamenosochaře Františka Křapy (*30. 3. 1920 Vlčnov – †13. 5. 1987 Rýmařov), který po příchodu do Rýmařova v roce 1945 převzal německou kamenickou

Nástěnná malba s postavou A. Hitlera v dělnickém domě v Horním Městě, 30./40. léta 20. století, archiv Městského muzea Rýmařov

firmu Pelz a je autorem zmíněného rýmařovského pomníku Rudoarmějců.

Hornoměstský pomník autor koncipoval jako obdélníkovou desku ze světlé žuly, nesoucí nápis *Z VDĚČNOSTI SVÝM / OSVOBODITELŮM / 1945⁹⁵ 1946* a v dolním pravém rohu *KŘAPA RÝMAŘOV*. Ze stran desku rámují dva sloupy z tmavé hlubinné vyvřeliny (asi dioritu) se zvýrazněnými jednoduchými hlavicemi. Třetí, vyvýšený sloup je umístěn za deskou na ose pomníku. Stojí na třech stupních vyvýšeném soklu z umělého kamene teraso. K čemu však sloužily ony tři sloupy? Další, byť velmi obecnou zmínku o pomníku podává školní kronika ze dne 4. května 1947, kdy „bylo vzpomenuo výročí pražského povstání. Byla provedena výzdoba pomníků“. Mnohem zajímavější je však fotografie zachycující pomník, bohužel zčásti ve stínu. Rozoznáváme, že na obou bočních sloupech jsou umístěny hlavy – vlevo portrét Eduarda Beneše a vpravo ve stínu zřejmě Josefa Stalina. Pomníku se proto v letech 1947–1948 říkalo Benešův. Dokonce ještě po únorovém puči KSČ byla 28. května 1948 „provedena u pomníku oslava narozenin presidenta Dr. Edvarda Beneše“, ale 3. září téhož roku se píše: „(...) zastihla nás na počátku školní práce v novém školním roce velmi smutná zpráva o úmrtí našeho drahého presidenta Dr. Edv. Beneše. Žactvo vzdalo poctu p. presidentovi u pomníku v parku dne 8. září. Pomník byl ozdoben mnoha květinami. Úmrtí a zhodnocení díla a práce presidenta Dr. Edv. Beneše bylo vzpomenuo též školním rozhlasem dne 6. září.“

Po absolutním ovládnutí života v zemi komunisty byl Benešův portrét odklizen neznámo kam a nahradila jej busta prezidenta Klementa Gottwalda. Lokálně se začalo říkat Gottwaldův park: „Narozeniny Klementa Gottwalda byly oslaveny dne 22. 11. 1950. Obcí šel lampionový průvod do Dělnického domu. MNV rozhodl pojmenovat park po Klementu Gottwaldovi.“

Kdyby někoho napadlo volně uloženými hlavami Stalina a Gottwalda manipulovat, mělo mu to ztížit alespoň obehnutí laťkovým plotem. U pomníku začaly stát čestné strážce pionýrů, oslavovala se zde výročí konce války a svátky práce, novomanželé a čerství absolventi základní školy přicházeli po obřadu položit na pomník kytičku rudých karafiátů.

Uklízení před pomníkem osvoboditelů – vlevo hlava E. Beneše, vpravo J. V. Stalina, 1947, Školní kronika obce Horní Město

Čestná stráž pionýrů (tváře vyretušovány) u pomníku v Gottwaldově parku v Horním Městě, 1959, album obce Horní Město

Svatečkané (tváře vyretušovány) pokládají květiny na pomník, osazena už jen hlava J. V. Stalina, 50.–60. léta 20. stol., archiv Horního Města

Po zbytek let obecní kronika o pomníku mlčí, zato nás informuje třeba o tom, že v roce 1953 „bylo za rok 50 zabíjaček a prodalo se 18 rozhlasových přijímačů, 6 praček, 5 hodinek, 2 motocykly, 6 kol“ nebo že Výbor žen daroval v roce 1954 pionýrům knihovničku s knihami.

V 60. a 70. letech však ani plot, pokud ještě stál, nezabránil odvážlivcům v manifestačním odstranění obou hlav. Stalin podle pamětníků zmizel několikrát, ale pokaždé se zase objevil. Někdy kolem roku 1975 jej pryč po zimě našel cestář v příkopu. Byl vrácen na původní místo, ale netrvalo dlouho a opět byl pryč. Údajně měla řada lidí kvůli pomníku problémy a dle pamětníků byli někteří dokonce zbaveni funkce na úřadu. Možná proto musely hlavy do skladu, jak dokládají fotografie z 80. let, na nichž už sloupy zejí prázdnotou.

S rozvojem automobilismu po roce 1989 skončilo v pomníku několik aut, jejichž řidiči zřejmě nezvládli příliš rychlou jízdu na náledí v prudké zatáčce. Kvůli poškození dnes památka, zaznamenaná v centrální evidenci válečných hrobů pod č. CZE-8103-28998, postrádá prostřední zadní sloup.

Fatální byl pro pomník rok 2012, kdy hlavní desku s nápisem a část schodů poškodili vandalové, a to v takovém rozsahu, že musela být provedena její kompletní výměna. Kopii podle zničeného originálu vytvořil kameník Leopold Čuda. Hlavní nápis je totožný, značka rýmařovského kamenictví F. Křápy však už na desce není.

Co se stalo s hlavami? O Gottwaldovi ani Stalinovi nic nevíme, v těchto dnech však sbírky rýmařovského muzea obohatil dárc, který v domě v Horním Městě nalezl dva sádrové portréty – Edvarda Beneše a Tomáše Garrigua Masaryka.

Podle jedné fotografie pomníku s osazenou hlavou Beneše bohužel nejsme schopni jednoznačně říci, zda jde o tentýž portrét. Sádrová hlava patinovaná *à la* bronz však nese v oblasti soklu poškození zapříčiněné stékající vodou a vlhkostí a až na odštipnutí rohu soklu a státníkova ucha je ve velmi dobrém stavu. Vzhledem ke krátké době osazení (necelých dvou let) lze podobný stav předpokládat. Může jít tedy o tutéž

Současný stav pomníku, 2019, foto: Michal Vyhliďal

Portrét T. G. Masaryka a E. Beneše, po roce 1945

Stav pomníku v roce 1985 (v pravém dolním rohu nápis KŘAPA RÝMAŘOV), repro: Památníky hrdinům sovětské armády a obětem fašismu v okrese Bruntál

hlavu. Sádrové odlitky státníků byly ovšem v druhé polovině 20. století velmi žádanými a poměrně levně dostupnými artefakty, které zdobily zasedací síně úřadů, interiéry kanceláří či chodby škol.

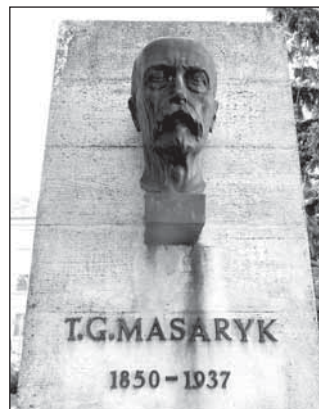
Beneš v zadní části krku nese signaturu *J. Kodet*. Jde o sochaře Jana Kodeta (*1. 6. 1910 Praha – †11. 11. 1974 Praha), otce herce Jiřího Kodeta, známého třeba z filmu *Pelíšky*. Jan Kodet v letech 1928–1931 studoval na Uměleckoprůmyslové škole v Praze u prof. Karla Dvořáka a v letech 1931–1935 na Akademii výtvarných umění v Praze u prof. Otakara Španiela.

Hlava prvního československého prezidenta T. G. Masaryka je mnohem záhadnější. Je koncipována podobně jako Benešův portrét, byt v tváři je více promodelována. Sádra nese také patinu bronzového zabarvení a obě sochy měly na zadní straně nalepený papírový štítek s ručně napsanými čísly – patří tedy k sobě.

V zadní partii krku portrétovaného je vyryta signatura *KOTYZA*, patřící žamberskému rodáku Josefu Kotyzovi (*14. 3. 1891 Žamberk – †23. 3. 1975 Praha). Ten se po absolvování Uměleckoprůmyslové školy v Praze natrvalo usadil v metropoli, kde vytvořil řadu portrétů historických osobností (Jana Husa, J. A. Komenského, K. H. Borovského aj.). Pro Chrám sv. Víta vytvořil figurální výzdobu varhan a pro kostel sv. Mikuláše na Malé Straně unikátní betlém. Je nanejvýš zajímavé, že náměstí v Žamberku zdobí porevoluční pomník s variantou Kotyzova portrétu TGM, podobnou té z Horního Města.

Kam se ale poděl portrét J. V. Stalina a přes hranu sloupu přetékající busta Klementa Gottwalda? A mohlo být původní osazení pomníku: Beneš – Masaryk – Stalin koncipováno s tím, že prostřední a nejvyšší místo zaujímal právě první československý prezident? Kronika obce si-

ce informuje, že pomník nesl „busty Stalina a Beneše“, ale nutno brát v potaz, že kronikář Dušan Drápal „se kronice mohl věnovat teprve od roku 1965“, v zápisech z let 1945 až 1958 se tak opíral o „výpovědi pamětníků a o studium písemných pramenů“, jak sám informuje v úvodu kroniky. Zapomíná se velice rychle, tím rychleji v totalitě, která intenzivní propagandou denně masíruje občany. Během dvou poválečných let mohl portrét Masaryka součástí pomníku klidně být.

Pomník TGM v Žamberku od J. Kotzy, repro: vychodni-cechy.info/zamberk/13_60521_busta-t-g-masaryka/

Hornoměstský pomník stále vyvolává řadu otázek. Máte-li na něj nějaké vzpomínky či vlastníte-li fotografie s jeho vyobrazením,

přijďte s nimi do rýmařovského muzea. Budeme vděční za každé upřesňující informace.

Michal Vyhliďal, Městské muzeum Rýmařov (Lit.: Kronika Horního Města 1946, 1950, 1953, 1954 (www.digi.archives.cz/da/); Školní kronika obce Horní Město 1947, 1948; Kol. autorů: Památníky hrdinům sovětské armády a obětem fašismu v okrese Bruntál, Okresní vlastivědné muzeum v Bruntále, Bruntál 1985; Malý, Z. (ed.): Slovník českých a slovenských výtvarných umělců

1950–2000, Výtvarné centrum Chagall, Ostrava 2000; Hornišer, I. – Čapka, V.: Památníky osvobození na Bruntálsku – katalog výstavy, Muzeum v Bruntále, Bruntál 2015; Marek, M.: Stopy víry v krajině Rýmařovska objektivem Miloslava Marka. Kříže a sochy, Město Rýmařov, Rýmařov 2017; www.zamberk.cz/index.php?ids=402; www.vychodni-cechy.info/zamberk/13_60521_busta-t-g-masaryka/. Zvláštní poděkování patří Miroslavě Lopatové, Leopoldu Čudovi, Ing. Miloslavu Markovi, Marii Prstkové a Marii Ševčíkové.)

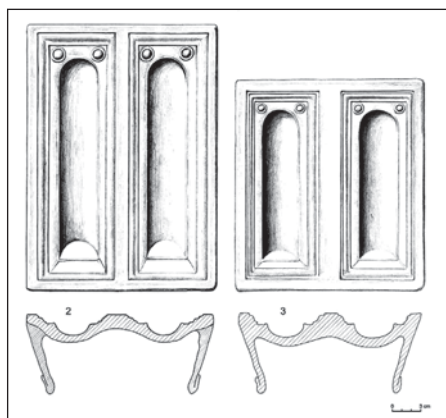
Z historie

Nálezy z janovického sídla rudolfínského velmože (záchranný výzkum 1987, 1996)

3. Nádobkové a architektonické komorové kachle

Větší typ nikového kachle

Krešbná rekonstrukce 1. varianty dvojníkových kachlů s profilem komor

Druhá varianta dvojníkového kachle

Každý archeolog potvrdí, že nejkrásnějšími nálezy oplývají smetiště, rumiska a odpad v obranných příkopech. Stovky metrů antického smetiště v Římě dokonce před neodbytnými hledači hlídají ozbrojení karabiniéři. Páchnoucí odpad jihlavských středověkých jímek (žump) obsahoval nepřehledné množství celých nádob, skla, zbytků šatstva i látek, ševcovská kopyta, nádoby z dřevěných plátek, hrací kostky, dětské hračky, vrkoče vlasů i zálužný Dolchmesser, úzkou ledvinovou dýku vrahů. Obdobně tomu bylo v Janovicích. První záchranný výzkum proběhl v březnu 1989 v rýhách u stěny renesančního křídla zámku a podstatně bohatší soubor poskytl výřhy dálkového telefonního kabelu firmy Telecom, u níž jsme se setkali s porozuměním a pomocí v červnu 1996. V obou případech nás upozornili výhradně Janovičtí. Výzkum přinesl množství nálezů z konečné fáze renesance. Výsledek byl fascinující. Jen soubor fragmentů kachlů (včetně sběrů) dosáhl počtu 1 280, z toho 711 zlomků i souborů

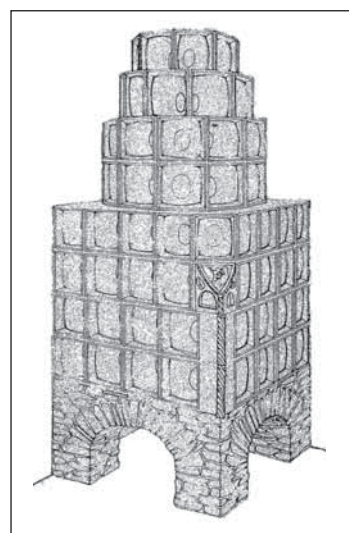
krásně zdobených čelních vyhřívacích stěn a 569 střepeň komor. Nález obsáhl kromě běžných těž vysoce exkluzivní výrobky (228 zlomků), u nichž lze uvažovat o dovozu či práci na objednávkou.

Všechny kachle jsou tvrdě vypáleny do odstínů červené nebo okrové na povrchu i na lomu v pecích s přístupem vzduchu. Ostřívo je obvykle jemné a kompaktní hlína dobře plavená s příměsí světlé slídy (muskovitu), jindy keramické drti či místní břidlice. Většina čelních vyhřívacích stěn je opatřena převážně zelenou průhlednou až průzračnou glazurou různé kvality, barvy a stavu dochování (celistvá sklovina, duhové nabíhání, praskliny až úplný rozpad matnějších polí). Nálezy datují počátky zdejší novověké keramiky po objevu vhodné místní nebo zatím dovážené hlíny. Členitý povrch zvětšuje vyhřevnou část kachle zvláště u nádobkových tvarů.

Nutné ještě zmínit dělení kachlů různého účelu podle polohy v exteriéru kamen.

Kachlů základních řádkových je nejvíce a tvoří korpus kamen spolu se základními rohovými, spodní okraj kamen obvykle na cihlové podezdívce uzavírají kachle soklové. Části kamen dělí kachle římsové: kordonové řádkové a rohové a horní část ukončují obvykle kachle korunní. Nahoře bývá navíc umístěno zvláštní děrované těleso kachle vrchlíkového, případně jeden či více keramických komínových nástavců. V honosnějších stavbách se vytápělo zvenčí z chodby, jinak byla běžná kovová okenička a keramický (železný) rošt nad popelištěm.

Velkou skupinu (62 zlomků) tvoří kónické **nádobkové** kachle tyglíkoví-

Kamna z nádobkových kachlů

Kamna z nikových kachlů (Agricola)

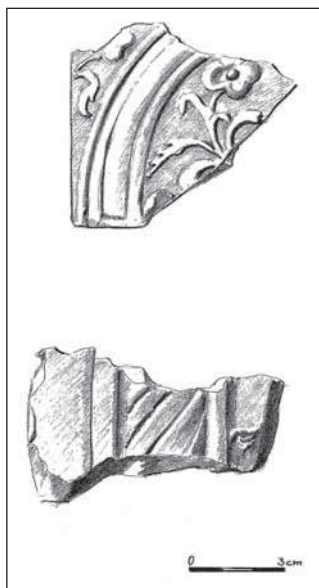
Zlomek kachlů s ovinutým dřívem sloupů

tého typu, jež se v Rýmařově vyskytují nejpozději od počátku 15. století. Základní tvar se vytáčel na rychloobrátkovém kruhu. Od výše 4 cm opatřil hrnčář kónické tělo širokými (záchytnými) vývalky vně a okraj zaoblil a seřízl šikmo dolů dovnitř. V následující fázi dosud plastický kachel zformoval v horní části do čtverce. Do tělesa kamen se zasazovaly ústím ven.

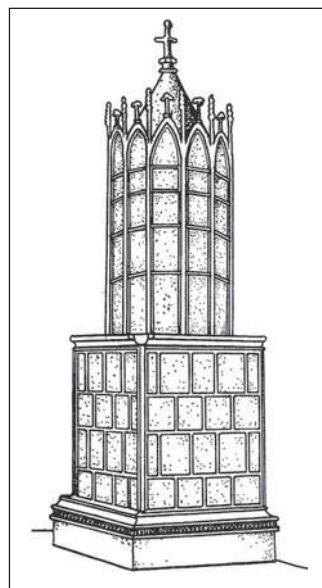
Komorové kachle mají plošnou dekorativní čelní vyhrávací stěnu, jež je pozitivním otiskem formy vyřezávané ze dřeva či vytvořené z keramiky. Do forem se hmota vlačovala rukou přímo nebo přes plátno (novokřtenci). Některé matrice obecně oblíbených typů vznikly obtisknutím získaných kachlů. Po vypálení však vznikl nápadně menší otisk smrštěním hlíny při výpalu. Zesponu je vždy připojena (přilepena před pálením vlhkou hlínou) čtvercová nebo obdélná komora otevřená do ohniště.

Největší skupinu tvoří vedle tapetových kachle s dobovými **architektonickými motivy** (244 zl.). Nejjednodušší jsou **nikové** (213 zl.). Každý kachel zdobí **dvě** perspektivně pojaté půlválcové obloukové niky se 4 perlami v rámečku v rozích nad výklenky, jež jsou dvojnásobně rámované. První variantu tvoří dva typy, obdélný ostře řezaný s nikami zvýrazněnými v okrajích úzkými římsami a vyššími nikami (19 cm). Jsou glazovány odstíny zeleně. Druhý, nižší typ je shodný s předchozím, ale niky jsou nižší (15,4 cm), převažují zelené polevy, ale vyskytují se i hnědé či hnědozelené. Druhou variantu představuje zjednodušený tvar předchozích s perlami bez rámu, oblémy hranami nik a jednoduchým rámem. Má výraznou trávově zelenou polevu s drobným černým žíháním.

Do skupiny zařazujeme i další typy zlolek rezných kachlů (9 ks). Často patří jen doprovází stavební prvky kachle jiného typu (heraldické, figurální apod.). Povrch některých zjemňuje vrchní nátěr jemnou hlinkou (engobou). Architekturu lemují okraj loubí, portálu nebo arkády renesanční lodžie se sloupky na soklu s různě členitými kónickými či jinými patkami na podložní desce (plintě). Někdy je patrný hranolový polosoupe portálu se čtyřnásobně horizontálně členitou kónickou patkou na plintě, jindy s výklenky. V jediném případě zdobí sokl na viditelných stranách ležaté konkávní routy. Velmi invenční jsou sloupky i vzácnější pilastry (polosloupky). Najdeme i dřív sloupky s jednoduchými obdélnými výklenky (edikulami). Obdobně je zdobena i kónická sloupová hlavice. Nejcenější z kachlů je opatřen širokým rámem členěným do tří segmentů, rovného, oblého a znovu rovného, ale užšího. Vedle členitého rámu běží nádherně zdobený dřív pilastru ovinutý dvěma křížícími se tro-

Zlomky kachlů: tympanon s květinou, tordovaný sloup arkády

Tzv. rytířská kamna z architektonických kachlů

jicemi prutů a zbývající kosočtverečné prostory vyplňují vertikálně uložené perly tvaru routy (pozitivního diamantového řezu?). Nelze vyloučit, že je částí kamen s antikizujícími miskovitými kachli. Jednodušší, leč neméně zajímavý je dřív tordovaného sloupu rámovaného dvěma oblémy lištami. V jednom případě se dochovala čtvrtina archivoly renesančního portálu s dvojitým okrajem a dobře očištěným motivem okvětních lístků s členitým listem a větší částí květiny evokující tvar macešky.

Mgr. Jiří Karel

(Goš V. – Karel, J.: *Renesanční kachle ze zámku Janovice u Rýmařova, sbor. Quod bene notandum, Rýmařov 2011; Pavlík Č. – Vitanovský M.: Encyklopedie kachlů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Praha 2004; Loskotová I. – Menoušková D. – Pavlík, Č. – Vitanovský M.: Krása, která hřeje, U. Hradiště 2008; Sedláčková H.: Sklo, slavnostní keramika a kachle, Olomouc 1998; Pajer, J.: Hromadný nález ze začátku 17. století ve Strážnici, Strážnice 1982; Karel, J.: Janovický zámek, Nálezová zpráva 1989, 1986, Rýmařov 1997 ad.)*

Servis služeb

Informační středisko Rýmařov

Otevírací doba:

pondělí – pátek:	8:30–12:00	13:00–17:00
sobota:	9:00–12:00	13:00–16:00
neděle:		13:00–16:00

Telefon: 554 212 381, e-mail: icko@inforymarov.cz

Výrobky ze sociálně terapeutické dílny Buřinka

Prodejní místa:

Sociálně terapeutická dílna Buřinka, Okružní 10, Rýmařov
Informační centrum Rýmařov, náměstí Míru 6, Rýmařov

Diakonie ČCE, středisko v Rýmařově,

zve seniory k návštěvě KAVÁRNÍČEK každé liché úterý v budově střediska na třídě Hrdinů 48 v Rýmařově. Začátek vždy v 13:30. Ukončení posezení 15:30–16:00. Kdo není schopen dojet do kavárny, může využít odvoz v den setkání v 13:30 od prodejny Hruška na ulici 1. máje. Přijďte si za námi povykládat a naplánovat aktivity, které byste sami nepodnikli. Bližší informace na čísle 554 211 294.

Termíny setkání v roce 2019:

8. a 22. 10., 5. a 19. 11., 3. a 17. 12.

Srdečně zvou a těší se na vás zaměstnanci Diakonie ČCE

Aquacentrum Rýmařov

na Jesenické ulici

po-pá 16:00–21:00
so-ne 10:00–21:00

Děti do 3 let zdarma, zvýhodněné rodinné vstupné.

Vstupné pro seniory – věk snížen na 58 let.

Oslavenci mají v den narozenin vstup do aquacentra zdarma (nutno doložit osobním dokladem).

Klienti VZP si mohou nechat proplatit permanentku do výše 500 korun za osobu.

Krytý bazén v Břidličné

Provozní doba – říjen:

pondělí	14:00–20:00	18:30–19:45	vodní aerobik
úterý	14:00–20:00		
středa	14:00–20:00		
čtvrtek	14:00–20:00	18:30–19:45	vodní aerobik
pátek	14:00–20:00		
sobota	9:00–20:00		
neděle	13:00–20:00		

Sauna je společná pro muže i ženy a je v provozu každý den.

Moravskoslezský kraj pořádá

DEN PĚSTOUNSTVÍ

v Dolní oblasti Vítkovice
pod záštitou náměstka hejtmána
Jiřího Navrátila, MBA

12/10
2019
10–18 hodin

PRO PĚSTOUNSKÉ RODINY JE VSTUP
DO SVĚTA TECHNIKY A NA BOLT TOWER
ZDARMA*

10.00 ZAHÁJENÍ A ÚVODNÍ SLOVO NÁMĚSTKA HEJTMÁNA JIŘÍHO NAVRÁTILA, MBA
10.20 SCIENCE SHOW, PARKOUR SHOW, TANEČNÍ SHOW PATRICKA ULMANA
13.00 KŘEST KNIHY DĚTI SRDCE A AUTORSKÉ ČTENÍ POHÁDEK ZUZANY POSPÍŠILOVÉ
14.00 SLAVNOSTNÍ CEREMONIÁL K OCEŇENÍ NÁHRADNÍCH RODIČŮ – PĚSTOUNŮ
VYSTOUPENÍ TOMÁŠE SAVKY A MARTINY ŠNYTOVÉ
15.00 PARKOUR SHOW
16.00 PŘEDNÁŠKA MGR. JANA ŠPILARA
TÉMA: VÝZNAM RODINY
17.00 BESEDA MIMO DOMOV – DISKUZE S MLADÝMI DOSPĚLÝMI, KTERÍ VYRŮSTALI V DĚTSKÝCH DOMOVECH

BOHATÝ DOPROVODNÝ PROGRAM: SKÁKACÍ HRADY, KLAUNI, SKAUTI, JÍZDA NA KONI, DESKOVÉ HRY, FOTOKOUTEK A DALŠÍ.

* Volný vstup začíná do jedné ze tří partají. Měly ji Velký svět techniky a na Bolt Tower! Je výhodnější na kápčičku začít pozdě pro 100 osob!

Ředitel Střední průmyslové školy stavební
v Ostravě Ing. Norbert Hanzlík
vyhlašuje 10. ročník

FOTOSOUTĚŽE

na téma
MOJE RODNÉ MĚSTO

Fotografie zasílejte
od 1. 9. 2019 do 30. 10. 2019
na foto.stav-ova.cz.

Záštitu nad fotosoutěží převzal
hejtmán Moravskoslezského kraje
prof. Ing. Ivo Vondrák, CSc., starosta
městského obvodu Ostrava-Jih
Bc. Martin Bednář a zastupitelka
Moravskoslezského kraje
Ing. Lenka Fojtíková.

Fotosoutěž zajišťuje středoškolský klub ASK ČR při SPŠ stavební v Ostravě-Zábřehu
za finanční podpory MŠMT ČR, městského obvodu Ostrava-Jih a zastupitelky
Moravskoslezského kraje Ing. Lenky Fojtíkové.

Bližší informace na
www.stav-ova.cz

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE V OSTRAVĚ

Vás srdečně zve na

Mezinárodní den archeologie na zámku v Janovicích u Rýmařova

v sobotu 5. října 2019

Program:
13 až 14.30 h.
Prezentace výsledků archeologického a stavebněhistorického průzkumu

Mgr. Marek Kiecoň:
Záchranný archeologický výzkum v areálu zámku v Janovicích

Mgr. Romana Rosová, Ph.D.:
Stavební vývoj zámku v Janovicích na základě (dosud zpracovaných) písemných pramenů

Mgr. Jana Koudelová, Ph.D.:
Výsledky pasportizace zámku v Janovicích

15 až 16 h.
Komentovaná prohlídka zámecké budovy

Vstupné 20 Kč. Rezervace akce: batkova.petra@npu.cz, +420 724 474 537

www.npu.cz

Z kapsáře tety Květy

Zaslechnuto

Na Slovensku dělali minivýzkum, spíše anketu, která slova se lidem líbí. Podle výsledků to byla slova mamulienka, bábätko, chrobáčik, anjelič, čučoriedka a další zdrobnělinky.

Mám ráda slova a spojení, která tak nějak hladí po uších. A vůbec to nejsou jen slova ze světa dětí, zamilovaných, básníků a zamilovaných básníků.

Chtěla bych si ovšem povšimnout těch, která se nám zadírají do uší. Žer! Ten rozkaz platil dítěti. Udělám ti játru a ty házíš nevšímáka. Nedělej Zagorku, nevezmu tě do cigusu ani na hanbáč. Ten pec neheje a nepeče. Dej sem žličku a taky křidlu, budem vařit zemáky. Nebo erteple. Ještě

potřebujeme šufánek. Jako cholerik nepřiznám, že jsem vztekkloun a prostorově výrazná, ne tlustá. Legrační je, že v Brně nefachčí tróba.

Některá slova jsou pro mě alergeny, třeba šampíčko a dovča nebo to dáš! Tak si představuju pana prezidenta, jak volá na choť: Ivanko, vyndej šampíčko, dáme řeč, kam pojedeme na dovču!

Ještě můžeme slyšet: Dáme si kafčo a pivčo, co ty na to, Verčo, Renčo, Romčo? A naši hlasatelé v televizi i rozhlasu? Nikdo je neseznámil třeba se skloňováním číslovek. Kde je slibovaný jazykový zákon...? Jak bych to nazvala? Asi moje jazyková nesnášenlivost. Není to náhodou trestné? Si

Akce hradu Sovince

Balady zbojnické

5. a 6. října

Loupežnické povídky a šermířské příběhy, které vždy nekončí katovou sekerou

Past na medvěda – Sokolnické lovy

26., 27. a 28. října

Přílety, výcvik a ukázky lovu dravých ptáků
Pohádkový příběh o nezdařeném lovu na medvěda
Slavnostní ukončení sezóny

Brány hradu Sovince se uzavřou 28. října, ale 26. prosince se návštěvníkům znovu otevřou, aby se hrad představil jako *Vánoční Sovinec*. Otevřeno zůstane do 30. prosince. Bližší informace o otevírací době přineseme včas v jednom z následujících vydání. *JiKo*

Hrad
Sovinec

Muzeum
v Bruntále

Príspevková organizácia
Mestského úradu Brno

PROGRAM - ŘÍJEN 2019

5. a 6. 10.	<p>Balady zbojnické <small>LOUPEŽNICKÉ POVÍDKY A ŠERMÍŘSKÉ PŘÍBĚHY, KTERÉ VŽDY NEKONČÍ KATOVOU SEKEROU.</small></p>
26. až 28. 10.	<p>Sokolnické lovy <small>PŘÍLETY, VÝCVIK A UKÁZKY LOVU DRAVÝCH PTÁKŮ</small></p>

Změna programu vyhrazena

VÝSTAVY

Michal Ptáček - Plastiky	<small>KOVANÉ PLASTIKY V RŮZNÝCH PROMĚNÁCH</small>
Beskydy 8x jinak	<small>UNIKÁTNÍ PRODEJNÍ VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ</small>
Střelecké terče	<small>VÝSTAVA STŘELECKÝCH TERČŮ ZE SBÍREK MUZEA V BRUNTÁLE</small>

WWW.MUBR.CZ

NAŠE LISTÁRNA

Kudy teče Podolský potok

Mám zahrádku v osadě ČD 1 za rýmařovským nádražím a pravidelně se zabýváme bývalým korytem Podolského potoka u naší osady. Napadlo mě podívat se, komu to patří. V katastru nemovitostí je vlastníkem Povodí Odry a kupodivu Podolský potok podle katastru tudy stále teče! Že tomu tak ve skutečnosti není, ví město Rýmařov – na svých mapách při nabídce prodeje pozemků. Podolský potok kreslí podle skutečnosti, ale hranice parcel už ne. Parcely, přes které Podolský potok skutečně teče, patří městu Rýmařovu (p. č. 1858/1, 1856/3) nebo JM Company Czech Republic z Bílovic nad Svitavou (p.č. 1855/1). Jak tato nesrovnalost vznikla?

Musíme se vrátit do šedesátých let minulého století, do doby starosty (předsedy Městského národního výboru v Rýmařově) Ing. Karla Sklenáře, který dal městu kanalizaci a patří mu za to dík. Aby čistícíka odpadních vod za městem nepřekračovala zbytečně mnohokrát Podolský potok, byl tento přeložen dále jižněji od tehdejšího

Geologického průřezu a tam vznikla nynější ČOV. Proč ale byl narovnávan výše popsán úsek, to nevím, mohlo to tak zůstat, ale asi se to vzalo jedním vrzem. Dnes tu máme asi půlkilometrovou vodní dálnici lichoběžníkového průřezu s balvany na březích. Když si chcete umýt ruce, můžete se i skutálet, ani zvěř se asi k vodě nedostane, ryby v tak mělké vodě také nemají nejlepší podmínky. Naši předchůdci také koryto upravovali, ale používali např. metodu štětování, kdy ploché břidlicové desky dávali nastojato vedle sebe a pečovali to zeminou. Takové metody dnes už neznáme. Tok potoka je zbytečně široký a plytký, aby voda mohla co nejrychleji protéci. Vznikl zde bezpočet hrází a splavů, které ovšem při větších povodni asi nevydrží. Můžete tento úsek porovnat se starým korytem od bývalého Geologického průřezu dále, kde přirozené meandry a tůňky vytvářely daleko lepší podmínky pro ryby, žáby i člověka.

Proč ale není v katastru nemovitostí pořádek? Vždyť zmíněná parce-

la 1855/1 (a asi i jiné) byla mnohokrát prodávána, kupována (vlastnila ji firma EKO metal recycling pana Erbeny, pak patřila městu). A nikdo z prodávajících ani kupujících si nezkontroloval, natož aby pěšky prošel, co se skutečně prodává a kupuje. Povodí Odry to nevadí – Podolský potok již desítky let teče novým korytem a desítky let zřejmě bude téci – a o úpravu starého ramene viditelně neprojevuje zájem. Město Rýmařov také nereaguje – vždyt to není jeho. My zahrádkáři bychom byli nejraději, aby ramenem potok tekla (co je psáno, to je dáno), ale asi nejlepším řešením by byl kompromis – nechat nynější tok a pustit vodu i starým ramenem. Myslím, že by to bylo s nejmenšími náklady a mělo by to i smysl pro zpomalení odtoku. Navíc zpustlé rameno láká mnohé zbavit se odpadu a je to také nebezpečné – kdyby tam spadlo třeba dítě, tak by se musel asi člověk spustit k němu po laně. Jak je možné přeložit řeku a starého koryta si padesát let vůbec nevšimnout?

Je třeba si uvědomit, že tím, čím pro západní část města je Flemmichova zahrada a Edrovický rybník, jsou pro východní část města zahrádkářské osady za nádražím, rybník, autokrosový areál a přilehlá příroda s lesem. Už zde vlastně vznikla nová rekreační zóna, kterou je třeba řešit komplexně. Nejsem odborníkem a město má své možnosti.

Druhým příkladem, kdy Podolský potok teče občas mimo koryto, je jeho začátek na vstupu do Jamartic. Při domu po rodičích tam pravidelně přes parcelu č. 126, mezi Podolským potokem a potokem Lučina, který pramení u Harrachova a vlevá se do Podolského potoka, při každém větším dešti někdy i vícekrát za rok teče dočasná řeka. I letos na jaře už tomu tak bylo. Za tento pozemek řádně platím daně, ale zda ho mohu užívat, je sporné – rozhodně tam nelze zasadit strom ani postavit plot, protože voda by to poškodila, o záhonech ani nemluvě. Je to trochu podivné, suchý poldr uprostřed obce. Proč

odpovídá Ing. Evžen Vašítek, vedoucího odboru životního prostředí

Ve svém příspěvku se Mgr. Ladislav Pacvoň věnuje problematice toku Podolského potoka. Nejdříve zmiňuje rozpor mezi skutečností a evidencí v katastru nemovitostí. Obecně stav mezi katastrem nemovitostí a skutečností, zvláště v případech vodních toků a silnic, ne vždy odpovídá realitě. Zřejmě je to dáno rozsahem těchto pozemků a z toho vyplývající ekonomickou náročností jejich zaměření. První lokalitou, kterou zmiňuje ve svém článku Mgr. L. Pacvoň, je část toku pod rýmařovskou čističkou odpadních vod za areálem bývalého geologického průzkumu. Podolský potok zde teče po pozemcích ve vlastnictví města Rýmařova a částečně také ve vlastnictví soukromé firmy. Po pozemku, který je v katastru nemovitostí veden jako vodní tok, v lokalitě pod zahrádkářskou kolonií za vlakovým nádražím, již několik desítek let ve skutečnosti neteče.

Konkrétně v případě tohoto slepého ramene pod zahrádkářskou kolonií lze uvést následující fakta. Dle sdělení pracovníků Povodí Odry, s. p., došlo k narovnání toku v této části Podolského potoka někdy začátkem 80. let minulého století, a to zřejmě z důvodu ochrany vznikajících zahrádkářských kolonií (zamezení vymílání břehů meandrujícím tokem). Úprava toku byla poplatná tehdejší době. Následně nedošlo k zavedení tehdy nového stavu do katastru nemovitostí a v letech porevolučních se přirozeně řešily problémy jiné. Přirozený tok Podolského potoka pod areálem nynější čističkou odpadních vod, který tvoří meandry a tůňky, je samozřejmě přírodě blízký a vytváří lepší podmínky pro veškerou flóru i faunu v těchto místech se vyskytující. Povodí Odry nesoulad mezi stavem v katastru a skutečností do této doby neřešilo a ani město Rýmařov se doposud v této věci neangažovalo. Pravdou je, že nyní už nelze změnit stávající koryto toku a po jednání s Povodím Odry, s. p., bude provedeno geodetické zaměření současného stavu tak, aby stav uvedený v katastru odpovídal skutečnosti. Město Rýmařov bude usilovat o směnu pozemku, na kterém nyní teče Podolský potok, s Povodím Odry, s. p., a to za staré koryto toku, které je v současné době v majetku Povodí Odry. Před provedením směny bude provedeno vlastníkem koryta odklizení odpadu, který se ve starém korytu nahromadil za poslední roky. Jako nevhodná se jeví možnost opětovně pouštět část toku do starého koryta Podolského potoka, a to především s ohledem na možné nebezpečí vznikající eroze a podemílání svahu pod zahrádkářskou kolonií.

mi vlastně obec nebo Povodí Odry neplatí za to, že můj pozemek je využíván jako suchý poldr? Nejhorší situace byla, tuším, v roce 2008, kdy v důsledku tuhých mrazů v únoru Podolský potok promrzl do dna, voda tekla po povrchu a zaplavila i okolní parcely 127/1 a 125 a několik měsíců stála kolem domu, pronikla pod vnitřními stěnami a museli jsme vyhodit koberce, nábytek, textil a bohužel i knihy. Celé léto i podzim jsme pak dům vysušovali. Samozřejmě také sousedé při každé povodni mají zaplavené pozemky, sklepy a přístupové cesty. Nevím, že byste se někde v Rýmařově, v Edrovicích či v Janovicích s takovou situací setkali. Existuje vůbec nějaký protipovodňový plán ochrany této části Jamartic? Jestli se s ochranou nepočítá, ať se to řekne rovnou a se všemi důsledky.

Byl bych rád, kdyby se vedení města, radní a zastupitelé osobně seznámili s terénem a přemýšleli při plánu na další období o tom, co udělat nejdříve. Ostatní úseky potoka jsou celkem ošetřeny a tento úsek je váš. Přípravné práce – rybníčky, mokřady, propustky a mosty z potoků Lučina i Krkavčího potoka jsou hotovy díky vašim předchůdcům.

Ale ještě bych měl jedno přání: ve Velké Štáhli mají vyměněné a opravené mosty a ochranu před povodněmi na nebývalé úrovni. Stál za tím jeden neuvolněný starosta a myslím jedna administrativní síla. Bylo by dobré se aspoň inspirovat.

Stojí před vámi nemalý úkol a při dnešním tempu plánování a schvalování nevím, zda se výsledků dočkám, zvláště když budete muset spolupracovat s nadřízenými orgány, Povodím Odry a žádat o dotace apod. Nicméně věřím mladému vedení města, a zvláště panu starostovi. Když všechno nevyjde v jednom volebním období, tak budete, doufám, pokračovat v díle v období dalším. Hlavně nepřenechejte budovatelskou iniciativu živočichům, kteří opravdu rozumějí životnímu prostředí, ale tak nějak po svém – bobrům. Jejich první výsadky už byly registrovány i v těchto novinách. *Ladislav Pacvoň*

Případnou směnu pozemků mezi Povodím Odry a soukromým vlastníkem části pozemku, po kterém nyní teče Podolský potok, nemůže město Rýmařov nijak ovlivnit.

K druhému příkladu uvedenému v článku Mgr. L. Pacvoň, konkrétně k zaplavování parcely č. 126 v kat. území Jamartice, která je v jeho spoluvlastnictví, lze uvést následující fakta. Jmenovaný pozemek se nachází mezi tokem Podolského potoka a potoka Lučina, oba dva tyto toky se při jarním tání v daném místě mohou vylít ze svých koryt a částečně zaplavit uvedený pozemek. Správcem obou toků je Povodí Odry, s. p., a právě s tímto subjektem je nutné vstoupit do jednání o případných opatřeních, která by zabránila periodickému zaplavování pozemku. Samozřejmě je možné, a dokonce velmi vhodné, na pozemku vysadit stromy, které dobře snášejí periodické zaplavování, např. olše nebo vrby. Tyto by do budoucna mohly tvořit aspoň částečnou ochranu pozemku před zvýšenými průtoky na výše zmiňovaných tocích.

Dále Mgr. L. Pacvoň klade otázku, zda existuje povodňový plán města Rýmařova. Povodňový plán je zpracován a je přístupný v digitální formě na stránkách města. Řeší postupy a situace, které mohou nastat v případě povodní, a dále způsoby vyhlášení stupňů povodňové aktivity, činnost povodňové komise atd. Samotnou ochranu pozemků, budov a dalších nemovitostí před povodněmi tvoří především regulace Podolského potoka, která byla provedena v minulém století a končí de facto v oblasti dnešního fotbalového areálu Jiskry Rýmařov. Jak prokázaly povodně v roce 1997, je drtivá část města Rýmařova proti záplavám a povodním ochráněna. Je jasné, že nelze zcela ochránit před povodněmi a záplavami veškeré nemovitosti na území města. V místní části Jamartice, vzhledem k lokalitě a jejímu umístění, nelze provést stoprocentní ochranu proti záplavám a povodním. Výše vynaložených prostředků na komplexní protipovodňovou ochranu Jamartic by zřejmě byla enormní a ekonomicky neobhajitelná. V dnešní době je stejným a možná i větším problémem zaplavování nemovitostí ze srážkových vod při vydatnějších deštích, které stékají z polí nebo silnic. V mnoha případech jde o místa, která leží mimo dosah jakýchkoli vodních toků. Tuto problematiku se snaží město Rýmařov řešit budováním horských vpustí, propustků, pravidelným čištěním kanalizací, příkopů a dalšími opatřeními.

Protipovodňová ochrana Velké Štáhlé zmiňovaná v článku je provedena Povodím Odry, s. p., především z důvodu skutečnosti, že obec leží pod soutokem řeky Moravice a Podolského potoka, čili její ohrožení povodněmi je daleko vyšší než u části Jamartic. Závěrem lze uvést, že město Rýmařov bude i nadále s Povodím Odry,

s. p., spolupracovat a iniciovat navýšení prostředků investovaných Povodím Odry, s.p., do budování protipovodňových opatření na dolním toku Podolského potoka.

Ing. Evžen Vašítek
vedoucí odboru životního prostředí MěÚ Rýmařov

Prostor po firmy a podnikatele

Věřejnost se dočkala reprízy Dne otevřených faremních vrat

I přes nepřízeň počasí zavítalo první zářijovou sobotu (7. 9.) do Janovic na akci Den otevřených faremních vrat Jana Hořáka několik stovek návštěvníků. Po loňské úspěšné akci, kladně hodnocené zejména veřejností, proběhl druhý ročník.

Majitel biofarmy Jan Hořák přítomně přivítal, přiblížil program komentované prohlídky farmy a pozval všechny na ochutnávku pokrmů z kvalitního hovězího masa. Poté ocenil nejdéle pracující zaměstnance farmy.

Věřejnost se dověděla, co je to „bio“, proč jsou potraviny s tímto označením kvalitnější než běžné potravinové produkty, jak přísné jsou normy na zpracování hovězího masa v biokvalitě nebo proč je vyzrálé hovězí daleko chutnější, šťavnatější a křehčí než běžné dostupné maso.

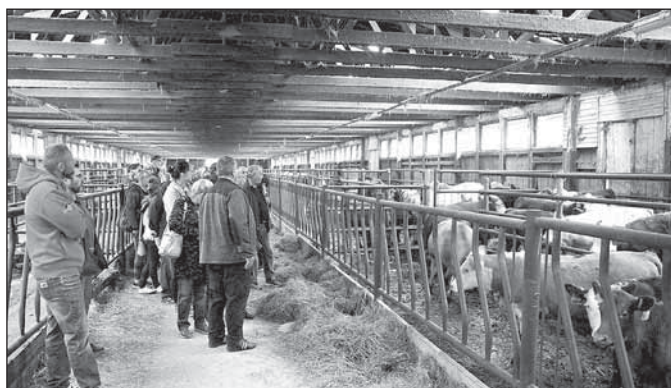
Podle specialistů na výrobu biopotravin jsou tyto vyráběny bez umě-

lých dochucovadel a konzervantů, respektují tradiční postupy při výrobě a musí se vyrábět pouze z nejkvalitnějších surovin. S tím spojené ekologické zemědělství nezatěžuje životní prostředí a neničí půdu, nepoužívá průmyslová hnojiva a agrochemii a zvířatům poskytuje nadstandardní podmínky.

Gurmáni měli možnost ochutnat výtečný hovězí guláš, grilovaná hovězí žebra či hamburgery. K dostání byly i kravské a ovčí sýry z biofarmy Bobrovník nebo levandulové produkty.

Kromě ochutnávky byl na farmě připraven doprovodný program pro děti i dospělé. Zaměstnanci farmy prováděli veřejnost po stájích, k vidění byla moderní zemědělská technika, děti se vydovářely na skákacím hradu nebo využily projíždky na koních, alespoň do té doby, než se spustil vytrvalý déšť. K dobré pohodě hrála hudba Miroslava Kováče.

JiKo

Užitečná informace

Dáte si burčák, nebo částečně zkvašený hroznový mošt?

Na přelomu léta a podzimu se začíná burčák prodávat na každém rohu a nechybí prakticky na žádném trhu, jarmarku či podobné akci. Nabízejí ho také vinárny a další kamenné provozovny. Prodávát se smí od počátku srpna do 30. listopadu. Ne vždy jde ale o pravý burčák. Na co si dát při nákupu burčáku pozor?

Označení „burčák“ mohou nést jen nápoje vyrobené z hroznů vinné révy, které byly sklizeny a zpracovány na území České republiky v daném kalendářním roce. Pokud někdo pod názvem burčák prodává zkvašený mošt z hroznů dovezených ze zahraničí, jde o klamání spotřebitele. „Na vině je buď neznalost prodejce, nebo úmyslně chybné označení. Pokud by prodejce nápoj označil jako částečně zkvašený hroznový mošt, bylo by vše v pořádku,“ říká Hana Hoffmannová, šéfredaktorka časopisu dTest. A dodává: „Informace, zda jde o burčák, či částečně zkvašený hroznový mošt, musí být podle zákona vždy uvedena viditelně spolu s údaji o místě původu a o tom, kdo nápoj vyrobil.“

Narazit na kvalitní částečně zkvašený hroznový mošt ze zahraničí vydávající se za burčák může být stále ta lepší varianta. Někteří prodejci se snaží burčák pančovat, například ředit vodou. Přídavek vody je přitom jedním z nejčastějších prohřešků, které Státní zemědělská a potravinářská inspekce každoročně objeví. V kontrolovaných vzorcích se objevují také syntetická barviva, nedeklarovaný oxid siřičitý či etanol z přidaného cukru.

Na co si dát pozor, abyste si nekoupili pančovaný burčák? Burčák z bílého vína by měl mít žlutou až medově zlatavou barvu. Rozhodně by neměl být nahnědlý. „Hnědá barva by mohla poukazovat na ředění jablčným moštem, na starý burčák či kvašený mošt vyrobený z plsnivých bobulí. Narezlá či téměř průzračná barva ukazuje na mošt ředěný vo-

dou. Naopak usazeniny nejsou na škodu,“ vysvětluje Hana Hoffmannová. Okem patrné by měly být také bublinky oxidu uhličitého, kvůli kterému se nedoporučuje lahve s burčákem dovírat.

Dobrý burčák lze poznat také podle jeho aroma. Neměl by být cítit plísní, kvasinkami ani hnilobou. Vůně by naopak měla být svěží, čerstvá a hroznová. Měly by v ní být patrné jednotlivé odrůdy vinné révy. Na začátku sezóny jsou to Irsai Oliver a Müller Thurgau. Později v sezóně se objevuje burčák z Veltlínského zeleného, Muškátu moravského a Chardonnay. Růžový či červený burčák přichází ke slovu tradičně až zhruba v polovině září.

„Že něco není s nabízeným produktem v pořádku, vám může naznačit také cena. Litř burčáku lze vyrobit zhruba z dvou kilogramů vinné révy. Letošní burčák by se měl prodávat zhruba za 70–80 korun za litr. Nižší cena by ve vás měla vzbudit podezření,“ radí Hoffmannová.

Kromě vzhledu a vůně byste měli prověřit také prostředí, v jakém se prodává. Ideální je kupovat dobře vychlazený burčák. „Nekupujte si burčák, který je vystaven velkému teplu a přímému slunci. Teplota totiž urychluje kvašení. Dejte si pozor také na stáří. Správný burčák by neměl být starší tří dnů,“ uvádí Hana Hoffmannová.

Jak vzniká burčák? Zpracování vinné révy v mošt začíná co nejdříve po sklizni, aby se uchovala kvalita hroznů. Vinný mošt kvasí v sudech či tancích při teplotě 15–30 °C po dobu jednoho či dvou týdnů. Cukr přirozeně obsažený v bobulích vinné révy přeměňují kvasinky na alkohol a oxid uhličitý. Burčák musí obsahovat alespoň 1 % alkoholu – obvykle se však jeho množství pohybuje okolo 4 až 6 %.

Vanda Jarošová, dTest

Kam na výlet

Kde voda léčí a hory vydávají podzemní bohatství (2)

Co je na legendě o poustevníkově pravdy, to už dnes nikdo nezjistí, faktem však je, že kdybychom do oblasti dnešní Karlovy Studánky zavítali před Bílou horou, patrně bychom na jejím místě nenalezli nic než pár pěšinek vyšlapaných zvěří a lesníky bruntálského panství. To o několik kilometrů jižněji již v té době panoval čilý ruch, neboť zde stovky zkušených havířů kutaly drahé kovy již od 12. století a možná ještě dříve. Právě těžba stříbra, zlata, železa, olova, mědi a cínu měla za následek objevení zdejších pozoruhodných pramenů. Na konci 17. století se totiž těžba a zpracování rud začaly stále více posouvat do oblasti horského sedla Hvězda. Nejprve vznikla osada Ludvíkov, původně hornické sídliště, a později se začalo se stavbou hutí také v nejužší položené oblasti dnešní Karlovy Studánky – v Hubertově. Doly, hutě a uhlířské sklady spojovala provizorní cesta, a právě při jejím budování narazili stavebníci na pramen vynikající kyselky, které se tehdy ovšem ještě říkalo Bruntálská, nebo také Lesní prameny.

Prvním prokazatelným pacientem, nepočítáme-li bájněho poustevníka a Karla

z Riedheimu, byl vážený bruntálský měšťan, majitel valchy a bělidla Karl Riedl, který si touto vodou léčil nemocnou nohu (nepřipomíná vám to jméno a zranění něco?). K léčbě používal minerální vodu ohřívanou struskou ze zdejších hutí. Užíval si ale i krásu zdejšího kraje a o tom všem po návratu informoval svého představeného, místodržitele a arcivé-

Sedlo Hvězda

vodu Maxmiliána II. Františka. Po jeho zvolení velmistrem řádu německých rytířů, který tento kraj vlastnil, byl v roce 1780 po „jeho Výsosti Maxmiliánovi“ pojmenován i nejstarší objevený pramen. Nutno říci, že právem, neboť z iniciativy tohoto muže se dosud neznámá osada v toku Bílé Opavy začala rozrůstat v moderní lázeňské a rekreační centrum.

Zpočátku to nebylo jednoduché. Byl sice rozpracován postup koupeli lázeňských hostů. K ohřevu vody byla nadále používána struska z hubertovských hutí, případně uměle nahříváné železné pláty. Byly vybudovány i provizorní koupelové domy se zázemím, ale chybělo hlavní – ubytování pro lázeňské hosty. Ti tudíž museli po procedurách docházet do Ludvíkova nebo do Malé Morávky. Tak chodili stále dokola tam a zpět, německy „hin und wieder zurück“. Proto se nové osadě dostalo podivného pojmenování Hinnerwieder, stejně jako dnešnímu Rolandovu kameni. Toto jméno si osada udržela až do roku 1802.

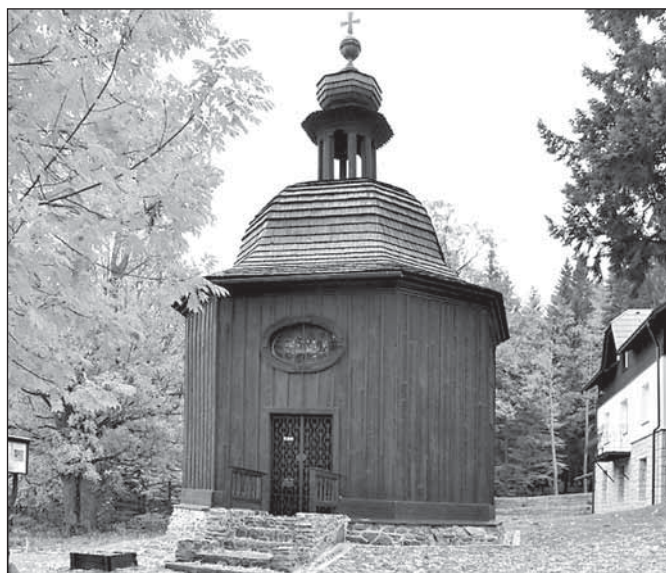
Zpočátku na místě dnešních lázní stály jen budovy hutí a pár chalup. A také dřevěná kaple sv. Huberta. Ta údajně vznikla v letech 1757–1758, a je tedy nejstarší stavbou v okolí. Lázně se během času přece jen měnily. Vznikaly první lázeňské budovy, které se však do dnešního data nezachovaly. Výjimkou je Věžový dům a dnešní Praděd, jejichž základy byly položeny v posledním desetiletí 18. století. Jejich současná podoba je výsledkem přestaveb v dalších stáletích. Zdejší voda se mimochodem distribuovala i v lahvích do poměrně vzdáleného okolí. Byl to složitý úkol, neboť zde tehdy rozhodně nebyly kvalitní cesty. Distribuci ztěžovala i sama voda, tedy

Kostel Panny Marie Uzdravení nemocných

Jako první byl objeven pramen Maxmilián v r. 1780

Dřevěná kaple sv. Huberta

oxid uhličitý v ní obsažený. Láhve vystavené obrovskému tlaku mnohdy nevydržely a explodovaly. I proto se od plnění zdejší vody do lahví brzy upustilo.

Dostáváme se do zmíněného roku 1802. Nejenže byl objeven další z léčivých pramenů, který dostal jméno Karlův pramen, ale k počtu nového velmistra řádů německých rytířů, arcivévodý Karla, bratra císaře Františka II., dostává celá obec nové jméno Karlsbrunn – Karlova Studánka.

Postupně přibývaly další domy. Po malém útlumu v budování lázní, způsobeném napoleonskými válkami, se stavební ruch rozjel naplno a mimo lázeňských domů přibývaly doplňkové stavby včetně empírového kostela Panny Marie.

Data s dvojkou na konci zůstávala nejvýznamnější pro výzkum a objevování nových pramenů. Ty, jak bylo tradicí, získávaly jméno po velmistrech řádu. V roce 1812 byl objeven pramen, který dostal jméno Antonínův podle arcivévodý Antonína Viktora. Další pramen byl objeven v roce 1862 a dostal jméno Wilhelmův podle syna arcivévodý Karla. Lázně se staly módní lokalitou. Navštěvovaly je vysoce postavené osobnosti řádu německých rytířů i příslušníci významných rodin, panovnických, šlechtických i podnikatelských kruhů. Oblíbenost lázní přetrvávala i po vzniku Československé republiky. Po roce 1918 se

opět začalo s průzkumem podloží. Mimochodem zlom, který vyvádí zdejší vodu na povrch, pokračuje napříč Jeseníky až k Lipové-lázním a dále do Polska k lázním Łądek-Zdrój. Následkem průzkumů byly objeveny další prameny: Bezejmenný (arcivévodů byl v té době akutní nedostatek) objevený v roce 1928, Trubačova díra, nebo také Trubkový pramen, z roku 1929 a pramen Norbert z roku 1931, poslední pojmenovaný po velmistru řádu – ThDr. Norbertu Kleinovi. Prameniště z dalších průzkumů dostávala jména podle vrtů, jimiž byla voda jímána. Výjimkou byl pramen Vladimír z poloviny 60. let 20. století, který nese jméno hydrogeologů Vladimíra Řezníčka a Vladimíra Pelikána, kteří zde zkoumali podloží.

Lázně v průběhu tří staletí vyrostly z provizorních podmínek do krásné podhorské osady, která se však nikdy nestala velkým lázeňským centrem se všemi negativy, jež tuto proměnu provázejí. Lesy v okolí Karlovy Studánky patří k nejméně zachovalým v Jeseníkách a také klima této lokality je natolik výjimečné, že se není co divit, že se právě zde léčí plicní onemocnění, zejména prachového původu. I dnes tu potkáte významné hosty, vždyť tomu není tak dávno, co se zde léčil například i někdejší prezident České republiky Václav Havel.

*Miroslav Kobza: Cestou necestou za tajemstvím Hrubého Jeseníku
Foto: wikipedia, jedemetaky.cz*

Zajímavosti z přírody

Od podléšky k zvonku vousatému IV. část – Horské bezlesí (2)

Přehoupneme se na Praděd k Tabulovým skalám severně od vrcholu. To, co zde laik uvidí, ho překvapí: Není tohle také zvonek jesenícký? Nemůže být, protože ten je endemicky omezen pouze na lokalitu Petrových kamenů. Tento zvonek je sice také vzácný, jde ale o jiný druh, a to zvonek okrouhlostý skalní, resp. sudetský. Ale protože roste jen tady a v Krkonoších, lze ho nazvat endemitem v širším geografickém areálu, tedy endemitem sudetským. Jeho nominální druh, zvonek okrouhlostý, je běžný v nižších polohách a můžete ho nalézt i v okolí Rýmařova.

Na Tabulových skalách se ještě setkáme s jestřábníkem alpským, znovu s vrbou bylinnou a s ojedinelou vrbou laponskou. Obě vrby jsou glaciálními relikty, které sem byly v době ledové vytlačeny severským ledovcem ze své domoviny a po jeho ústupu u nás dokázaly přežít díky podnebí, které je v těchto polohách podobné tomu severskému.

Už několikrát jsme se dotkli Velké kotliny. Ta je botanicky nejproslulejší a její odborný průzkum provádí celá řada vědců snad už dvě stě let. Kromě mnoha vzácných, ohrožených a pozoruhodných druhů se v ní nacházejí další dva jesenícké „špeky“ – endemity

Zvláště utvářené květy lilie zlatohlavě nejvíc voní v noci, a proto ji opylují hlavně noční motýli, zejména lišajové; Malá kotlina, 16. 6. 2018

Zvonek vousatý v ČR roste pouze v Hrubém Jeseníku a na Králickém Sněžníku, podstatnou část jeho areálu zaujímají Alpy, odkud se k nám dostal asi před 20 000 lety; Ovčárna, 7. 7. 2018

Hvozdík kartouzek jesenícký má přirozené stanoviště na slunných skalách Vitáskovy rokle; Velká kotlina, 7. 7. 2018

hvozdík kartouzek jesenický a jitrocel tmavý sudetský. Označení endemit zde však neplatí pro druh, nýbrž obě rostliny jsou plemeny (poddruhy) nominálních druhů.

Hvozdík kartouzek jako druh také není běžný, jak se mnozí domnívají, spíše si ho pletou s hojně rozšířeným hvozdíkem kropenatým, kterému se lidově říká „slzičky“. Nejbližší populace hvozdíku kartouzku se nacházejí na Osoblažsku, Krnovsku a v údolí Moravice. Jeho endemický poddruh hvozdík kartouzek jesenický (*Dianthus carthusianorum* ssp. *sudeticus*) byl popsán dr. Kovandou až v roce 1980. Zrovna tak dr. Holub rozlišil jitrocel tmavý (černavý) sudetský (*Plantago atrata* ssp. *sudetica*) od jitrocele tmavého, jehož areál je v pohorích střední a jižní Evropy.

Velkou vzácností Velké kotliny je ozdobná hvězdnice alpská (zvaná též astra). Zatímco na Slovensku je poměrně častá, u nás ji máme jen na jediném místě, v Krkonoších není vůbec, ale vyskytovala se na několika místech v Čechách.

Pozoruhodná je i mateřídouška karpatská, zvaná též ozdobná. Jak už název napovídá, jde o karpatský prvek, který ze svého areálu zasahuje až k nám. Je to horský druh výslunných skal a sutí a ve Velké kotlině roste v horních částech lavinových drah. Kdysi rostla také v Malé kotlině a na Petrových kamenech.

Nádhernou ozdobou Velké kotliny je hořec jarní s azurově modrými květy. Je sice malý, ale neodolatelný, zejména ve skupince, a sotva se najde fotograf, který by si ho nevšímal. Je také vzácný, alespoň v ČR, protože roste už jen na třech místech: zde, v Malé kotlině a na Strakonických vápencích v Čechách. Dříve býval hojnější. Už z toho je patrné, že přísnější ochrana přírody tu není jen tak pro nic za nic.

Vzácný je také mnohem větší hořec tečkovaný, vysloveně horský druh, který v ČR roste pouze u nás (!), kde má navíc nejsevernější stanoviště svého areálu (Alpy, Karpaty, Balkán). Jeho květy jsou žluté (většina hořců má květy modré) a najdeme ho jen nad horní hranicí lesa, která je ve Velké kotlině ovšem stlačována níže působením lavin. Tento hořec byl doveden na pokraj vyhynutí sběrem pro léčivé účinky, které má jeho kořen. Je ukázkou toho, že člověk vidí jen svoje zájmy. Na to doplatila řada rostlin – byly decimovány lékárníky, léčiteli, sbírány do herbářů nebo vyrýpávány pro okrasu. Dnes už je situace jiná, ale nenechavci se stále najdou. Proto jsem lokality některých druhů neprozradil.

V lesním pásmu se ještě setkáme s hořcem tolitovitým. Jeho původnost v Jeseníkách je však sporná. Do volné přírody byl totiž často vysazován nebo se samovolně šířil ze zahrad a parků. Proto je obtížné objasnit jeho přirozené rozšíření. Ostatní hořce, které v Jeseníkách můžeme vidět, jsou nepůvodní: hořec žlutý, panonský, nachový, a jsou zase ukázkou opačného extrému, tzv. „obohacování“ přírody, která obohacovat vůbec nepotřebuje.

Stejně vzácný jako hořec tečkovaný je další horský druh – deva-

terník velkokvětý pravý (též devaterník penízkovitý velkokvětý). V ČR roste pouze u nás a také on zde má své nejsevernější stanoviště. Je k nalezení pouze ve Velké a Malé kotlině na slunných skalách v místech, kde činnost lavin nebo plazivého sněhu nedovolí vytvoření souvislé vrstvy půdy a zapojeného porostu.

Další vzácností, která v ČR roste jen ve Velké kotlině, je jestřábník huňatý; z lesního pásma sem pak zasahuje ještě jestřábník oranžový, který je často pěstován a následně zplaňuje, takže jeho výskyt v podhůří je druhotný. Také kopyšník tmavý je v ČR vzácný – roste jen u nás a v Krkonoších, přičemž v obou pohorích má jedinou lokalitu! Pouze na Sudety je omezen také prorostlík dlouholistý, resp. fialový, a pravděpodobně jen ve Velké kotlině roste škarda sibiřská, která zde dosahuje nejzápadnější výspy svého rozšíření. Velmi vzácným se stal také hvozdík pyšný alpský, protože jeho lokalit ubýlo a v ČR teď roste už jen u nás a v Krkonoších.

Další význačnou ozdobou Velké kotliny, a nejen jí, je často fotografovaná lilie zlatohlavá. Je sice chráněná, ale zdaleka ne tak vzácná jako předchozí druhy. Také není vysloveně horskou rostlinou, nýbrž druhem rostoucím téměř ve všech výškových stupních i v různých typech lesů. Přesto ji budeme považovat za nádheru hodnou obdivu a uvědomíme si, že její hodnota je nejvyšší právě v místě, kde má svůj přirozený výskyt.

Bylo by možno pokračovat, ale není účelem tohoto seriálu upozornit na všechno. A tak jsme se přiblížili ke konci našeho putování. Zbývá ještě pomyslná tečka, abychom naplnili podtitul celého seriálu – zvonek vousatý. Prakticky už jsme se s ním mohli setkat, ale bylo třeba nechat si jej na závěr. Vyskytuje se v celém horském bezlesí a nežádka i v mnohem nižších polohách. Až půjdete na Praděd, uvidíte ho u Ovčárny, u Barborky i nad Kurzovní chatou. Právě tento zvonek byl zvolen do znaku CHKOJ jako charakteristický druh našich hor, třebaže pochází z Alp.

Když se to tak vezme, mohli bychom si zvolit nějaký květ pro každý vegetační stupeň. A k tomu přidat i strom. Možná bychom si přírody více vážili, nejen té horské, protože i jinde lze dosud najít plno krásy, která si zaslouží být zachována. Pro ni samu, pro nás, pro další generace. Abychom měli kde čerpat sílu a inspiraci, abychom mohli dýchat čistý lesní vzduch, abychom se mohli vrátit do ticha a obdivovat se květům a stromům, třebaže jsme je viděli stokrát.

A tak znovu půjdeme za podléškami, budeme bloudit po lesích a stoupat do hor. Ne proto, abychom se nuceně ujišťovali, že to stojí za to, ale protože víme, že to je jedna z mála možností, jak vnitřně zrát. Možnost, jak pochopit, že zachování původních hodnot je cennější než nezvládnutá lidská dravost postulovaná na svobodu a že souhra celku je nutná pro každý jeho článek včetně člověka.

Fota a text: Miloš Zatloukal

Kopyšník tmavý se vyznačuje květenstvím v jednostranném hroznu a lichozpeřenými listy; Velká kotlina, 7. 7. 2018

Hvozdík pyšný alpský má typická stanoviště na slunných horských loukách, květnatých nivách a v širším obvodu subalpínských pramenišť, má hluboce dřípené květy; Velká kotlina, 7. 7. 2018

Sport

Martin Slovák získal bronz na mistrovství republiky seniorů

K šachovému létu patří neodmyslitelně dva turnaje, ve kterých se bojuje o republikové tituly. Prvním z nich je MČR seniorů a druhým MČR tělesně postižených hráčů. Obou turnajů se pravidelně účastní i rýmařovští hráči. Mezi tělesně handicapovanými je to Jiří Strakoš a mezi seniory Martin Slovák.

Dějištěm MČR seniorů, které se letos uskutečnilo ve dnech 10.–18. srpna, je tradičně Rychnov nad Kněžnou. Soutěží se v kategoriích nad 50, 60, 70 a 80 let. Doprovodným programem jsou turnaje v bleskovém šachu a ve Fischerově šachu (šachové variantě s jiným než standardním rozestavením figur na začátku partie).

Rýmařov na turnaji již poněkolkáté reprezentoval Martin Slovák, který bojoval v kategoriích nad 70 a nad 80 let. V první zmíněné kategorii se rýmařovský hráč statečně pral se silnou konkurencí a se ziskem 4,5 bodu z 9 partií se umístil na krásném 28. místě. Ve své hlavní kategorii nad 80 let Martin Slovák pravidelně atakuje příčky nejvyšší. V minulém ročníku se umístil na 5. místě a letos se mu povedl vskutku husarský kousek, když si připsal 4 body z 6 partií a získal bronzovou medaili. Úspěch je o to cennější, že se čeští hráči v kategoriích seniorů řadí ke světové špičce. Velmistr Vlastimil Jansa je dokonce úřadujícím seniorským mistrem světa.

Martinu Slovákovi, který je stabilní oporou rýmařovského šachového oddílu, gratulujeme ke skvělému úspěchu a přeje mnoho štěstí do dalších šachových bojů.

MČR tělesně postižených hráčů hostí každý rok na přelomu srpna a září (letos 30. 8.–5. 9.) Horní Bečva. I v této kategorii se naše země může pochlubit velkým množstvím kvalitních hráčů. Velkým přínosem šachů je, že se i hráči s handicapem mohou plnohodnotně zapojit do týmových soutěží a prakticky všichni jsou důležitými oporami svých družstev. Myšlenkou MČR tělesně postižených je hlavně poděkovat těmto lidem za jejich práci, ať už v rovině hráčské či trenérské, a uspořádat jejich každoroční setkání.

Šachový oddíl Jiskry Rýmařov na tomto turnaji v posledních letech reprezentoval Jiří Strakoš a ani letos tomu nebylo jinak. Jiří Strakoš, který pravidelně nastupuje za rýmařovské „áčko“ na předních šachovnicích v krajské soutěži, si na turnaji vůbec nevedl špatně a se ziskem 4,5 bodu z 9 obsadil pěkně 26. místo.

Oběma hráčům je třeba poděkovat nejen za výbornou reprezentaci svého klubu a města, ale hlavně za celoživotní práci pro rozvoj šachů na Rýmařovsku. Za zmínku stojí hlavně jejich obětavá pomoc při výchově mládeže.

Lukáš Pavlásek, ŠO Jiskra Rýmařov, foto: Vlastislav Fojtík

Ilustrační foto ze zápasu ŠO Jiskra Rýmařov a ŠKTP (Šachový klub tělesně postižených) Hrabyně

Finále Českých pohárů ve střelbě

O posledním srpnovém víkendu se v Plzni konalo střelecké finále Českého poháru (ČP) a Českého poháru talentované mládeže (ČPTM). Sestry Ježkovy se letošního ČP neúčastnily, a tak vše tentokrát zůstalo na Matěji Rampulovi. A Matěj opět nezklamal. Ve své hlavní disciplíně rychlopalné pistole 2x30 ran s přehledem postoupil ze základní části do finále a zde bezpečně zvítězil. V disciplíně sportovní pistole 30+30 skončil čtvrtý.

V Českém poháru talentované mládeže jsme měli tři závodnice. V disciplíně vzduchová pistole 40 ran postoupily všechny tři do finálového závodu. Finálový závod se děvčátům nepovedl úplně dle jejich představ. Vendula Gerhardová obsadila desáté, Barbora Holubová jedenácté a Vendula Sochorová dvacáté místo.

Napínavý, až infarktový průběh potom nabídl disciplína sportovní pistole 30+30 ran. Do tohoto závodu se těsně nepodařilo postoupit Vendule Sochorové. Ve vlastním závodě se potom po první polovině Barča ujala vedení a Vendula Gerhardová se průběžně objevovala na 7. místě se ztrátou šesti bodů. Ve druhé půlce se však pořadí začalo přesypávat každou ranou. Barča brzy klesla na čtvrtou příčku a Vendula se postupně probojovávala pořadím vpřed. Bohužel přibrzdila ji závada (vadný náboj). Barča závěr závodu nezvládla a celkově obsadila šesté místo. Vendula po poslední položce závodu figurovala průběžně na prvním místě. Kvůli závadě však

musela dostřelovat ještě pěti ran. K udržení prvního místa jí stačil průměrný nástřel. K jejímu střeleckému stavu se v tu chvíli sešli všichni diváci, trenéři i závodníci, a to Vendu úplně rozhodilo. Položku hodně pokazila a spadla až na třetí místo. Přesto jde při její první účasti o skvělé umístění, které je příslibem do budoucna.

Štefan Janošák, foto: J. Banáš

Účast Rýmařovské padesátky poznamenalo nevlídné počasí

Zamračená obloha a drobné mrholení mnohé účastníky letošního 44. ročníku Rýmařovské padesátky odradily. První zářijovou sobotu (7. 9.) se vydalo na tratě různých délek pouze 87 pěších a cykloturistů (z toho 46 mužů, 29 žen

a 12 dětí). Pro představu vloni se padesátky zúčastnilo 250 lidí. Start i cíl padesátky byl ve Středisku volného času Rýmařov.

Pěší turisté měli na výběr z pěti tras o délkách 5, 15, 25, 35 a 50 km.

Vyrazilo na ně celkem 59 účastníků. Nejdelší, padesátikilometrovou trasu absolvovalo pět turistů. Na výšlap o délce třicet pět kilometrů si troufalo osm turistů, pětadvacet kilometrů zvládlo deset, patnáct kilometrů pětadvacet turistů a na nejkratší pětikilometrovou trať vyšlo jedenáct účastníků, většinou rodiče s dětmi nebo senioři.

Jen 28 cyklistů vyjelo v nepříznivém počasí na tratě o délkách 50, 35, 25, 15 a 5 kilometrů. Nejdelší trať absolvovalo deset cyklistů, 35 kilometrů zvládlo jedenáct cyklistů, 25 kilometrů nejel nikdo, patnáct ujeli tři a na pětikilometrovou trasu se vydali čtyři cyklisté. Nejstarším účastníkem Rýmařovské padesátky byl Ladislav Urban z Rýmařova (1935), nejmladším účastníkem z pěších turistů byl Tomáš Skoupil z Rýmařova (2018). Nejmladším cyklistou byl Vítězslav Šopík z Rýmařova (2015) a nejstaršími byli Jaroslav Hofman, Ivo Volek a Jaroslav Lachnit z Rýmařova (všichni roč. 1948).

Kromě místních se padesátky zúčastnili také turisté z nedalekých obcí a měst, nejdále to k nám měli turisté z Jeseníku, Opavy, Zlatých Hor, Prahy, Ústí nad Orlicí, Chrudimi, Prostějova a Českého Těšína. Zajímavostí je, že dva mladí turisté z Ústí nad Orlicí se doma rozhodli, zda pojedou do Rýmařova na padesátku nebo na jinou turistickou akci. Nakonec dali přednost Rýmařovské padesátce.

Poděkování Klubu českých turistů si zaslouží autoři jednotlivých tras. Pěší trasy připravovala rodina Mácova a cyklotrasy Tomáš Gerhard. Akce takového rozsahu, jakým je Rýmařovská padesátka, by se bez sponzorského zajištění neobešla. Turistům vyšla sponzor-

sky vstříc firma BP design Ladislava Baslara a akci také podpořilo město Rýmařov. Členové výboru KČT Rýmařov děkují také všem účastníkům této akce, kteří se stali v deštivém počasí hrdiny.

Během Rýmařovské padesátky zároveň odstartoval oblíbený Rýmařovský desetiboj, ve kterém se amatérští sportovní nadšenci kromě turistiky utkají v běhu, střelbě, kuželkách, plavání, běhu na lyžích, stolním tenise, vrhu koulí a skoku dalekém. JiKo

Fotbalové naděje se blýskly na Ondrášovka cupu 2019

Ve čtvrtek 12. září pořádá fotbalový klub SK Jiskra Rýmařov pod záštitou fotbalové asociace ČR první předkolo turnaje Ondrášovka cup v kategoriích

U10 (děti narozené v roce 2010 a mladší). Jde už o osmý ročník celoročního turnaje fotbalových nadějí v kategoriích U8 až U13, do kterého je přihlášeno více než 700 týmů z celé ČR.

Rýmařovského předkola se zúčastnily kromě domácího SK Jiskra Rýmařov také FC SO Bruntál, FK Medlov, FK Šternberk, FK Slavonín a SK Jesenec-Dzbel. Turnaj se hrál systémem každý s každým s vidinou postupu do druhého předkola pro první dva umístěné týmy. Hrací doba byla 20 minut a počet hráčů 5+1. První zápasy začaly v 13:00 a bylo se na co dívat. Domácí SK Jiskra Rýmařov začala turnaj zápasem s FK Slavonín s konečným výsledkem 4:2. Následoval FC SO Bruntál 3:0, SK Jesenec-Dzbel 3:1 a asi nejtěžší byl pro Jiskru zápas s FK Šternberk, kdy otočila skóre z 0:1 na 3:1 dvěma brankami Roberta Cascianiho a jednou Luďka Šimko. Turnaj Jiskra zakončila vítězstvím nad FK Medlov 2:1. Celý turnaj vyhrála domácí SK Jiskra Rýmařov před druhým FK Šternberk.

Za Jiskru Rýmařov nastoupili: Tomáš Bráblík, Robert Casciani, Martin Cicko, Jakub Kastner, Miroslav Matoušek, Štěpán Peňáz, Tadeáš Podubecský, Luďek Šimko, Josef Tichý, Štěpán Tkadleček a Evžen Vašítek. Druhé předkolo se uskutečnilo v Šumperku 26. září (výsledky do uzávěrky vydání ještě nebyly známy).
Foto a text: Luděk Šimko

Po prázdninách se dostihová sezóna dostala do druhé poloviny

Dalšího z karlovarských mítinků vypsanych pro tento rok se 18. srpna zúčastnily dvojice svěřenců trenéra Pavla Tůmy a Evy Záhorové z Dolní Moravice u Rýmařova. Ve třetím dostihu odpoledne odstartoval na trať *Ceny GALERIE UMĚNÍ Karlovy Vary, roviny III. kat. na 2000 m*, devítiletý valach Charles Quatrieme z tréninkového střediska Dolní Moravice. V jeho sedle byl loňský rovinový šampión David Liška a společně obsadili třetí místo. Poté roli favorita pátého dostihu, *2. ceny společnosti LOKOTRANS, roviny II. kat., dvojnásobné mile (2400 m)*, svým vítězstvím potvrdil pětiletý valach Dominique ze stáje dr. Charváta s žokejem Janem Vernerem, s nímž do dostihu odstartovala společně se šesti soupeři i druhá zástupkyně stáje v Dolní Moravici, šestiletá klisna Raviella. Stejně jako její stájový kolega si Raviella s žokejem Davidem Liškou doběhla pro třetí místo, a i ona tak přispěla k větší spokojenosti trenérky Evy Záhorové. Raviella navázala na dobrý výsledek z Karlových Varů z poloviny srpna i 1. září, kterého dosáhla na bratislavské dráze, a to lehkým vítězstvím v *Ceně Camilla, roviny II. kat. na 2600 m*, s Michalem Hroudou v sedle.

Předposlední dostihový den před vrcholem sezóny ve Velké slušovicích steeplechase (28. října) otevřel 14. září své brány dostihový areál ve Slušovicích. Na startu tří dostihů měl své zástupce i chovatel a trenér v jedné osobě Antonín Novák z Malé Morávky. Nejlépe si z tria koní DS Malá Morávka počínal jedenáctiletý valach Tripolis, který se svým kmenovým jezdcem Janem Odložilem zvítězil v jedenáctihlavém poli a pro pád jezdce v opakované *Ceně Ing. Miroslava Ševčíka – vzpomínkový dostih, steeple, IV. kat., na 4200 m*. Jezdec Jan Odložil zaznamenal touto výhrou 48. vítězství v kariéře, a k titulu žokeje mu tak zbývají pouhá dvě prvenství.

15. září patřil dostihový den jak pražské Velké Chuchli, tak bratislavskému závodisti. V pražské handicapové *Ceně společnosti*

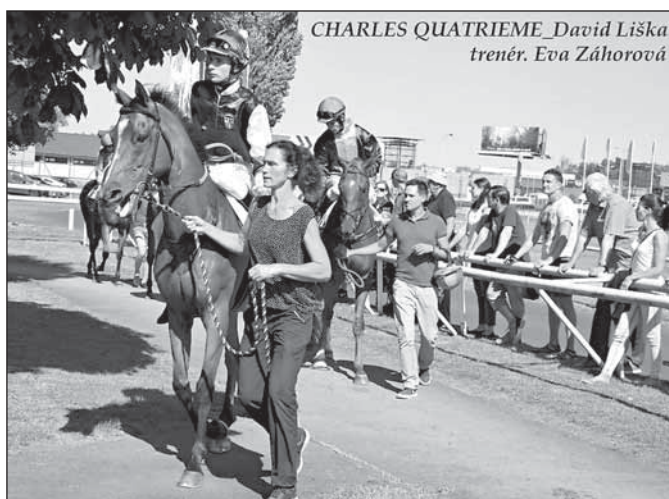
Sudop Brno, spol. s r. o., rovině II. kat., 2400 m, o 90 000 Kč obsadili první tři místa koně s nejnižší hmotností jezdce. Na čtvrtém místě pak doběhl devítiletý valach Charles Quatrieme trenérky Evy Záhorové vedený Michalem Hroudou, který do dostihu startoval s o osm kg vyšší zátěží oproti vítězi.

Na programu bratislavského závodistiště bylo celkem devět dostihů, včetně vrcholu sezóny, dostihů přes proutěné překážky, *Proutěnky šampiónů na 3600 m*. Zde obsadil třetí příčku zástupce dostihové stáje Devil's Family&Friends, šestiletý valach Golden Devil, trénovaný Veronikou Lempochnerovou.

V neděli 22. září nabídl karlovarské závodistiště šest rovinových a jeden překážkový dostih. V třetím dostihu odpoledne, v *Ceně šlechtitelů společnosti SELGEN, roviny IV. kat. na 3000 m*, byla spolu s šesti soupeři na startu i svěřenkyně trenérky Evy Záhorové, tříletá klisna Daralara. Dostihová stáj Luka si při svém druhém životním startu s žokejkou Pavlínou Filipovou připsala na konto premiérové vítězství. Radost týmu z Dolní Moravice poté potrhla premiérovým triumfem nad překážkami sedmiletý valach Arlington. Žokej Jaroslav Myška potvrdil svou rovinovou třídu a v *Ceně STATKU CHYŠE, steeplechase IV. kat. na 2700 m*, porazil zbylých pětici soupeřů v poli.

Nyní už nejen odborná veřejnost, ale většina příznivců dostihového sportu netrpělivě, s menší či větší mírou nervozity, vyhlíží termín letošního ročníku Velké pardubické 2019. Startovní listina 129. ročníku čítá k dnešnímu dni dvaadvacet jmen. Na startu by se měl druhou říjnovou neděli objevit jak loňský vítěz, zástupce dostihové stáje dr. Charváta, osmiletý Zígane DuBerlais, jenž je ve Dvorcích u Bruntálu v tréninku Pavla Tůmy, tak i dvanáctiletý polokrevný valach Templář z dostihové stáje www.trdelnik.com-Luka, jehož v Malé Morávce připravuje Antonín Novák.

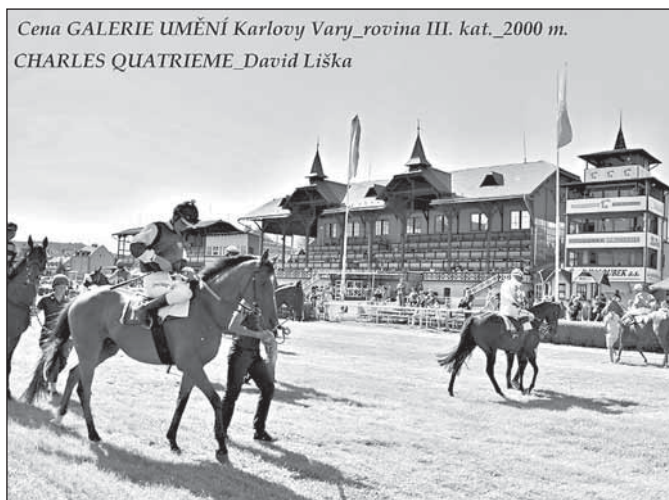
Fota a text: Miroslav Škoda

CHARLES QUATRIEME_David Liška
trenér. Eva Záhorová

CHEMINÉE_ž. Jan Faltejsk
Karlovy Vary_Pohár Josefa Váni - Karlovarská korunní 2019
steeplechase III.k.,_3500 m._1 místo

Cena GALERIE UMĚNÍ Karlovy Vary_rovina III. kat._2000 m.
CHARLES QUATRIEME_David Liška

TRIPOLIS_Jan Odložil

Tělesně postižení kuželkáři bojovali na domácí půdě

V neděli 22. září se sjelo třicet tělesně postižených kuželkářů z celé České republiky do nově rekonstruované kuželny v Rýmařově, aby změřili síly v rámci seriálu Českého poháru 2019.

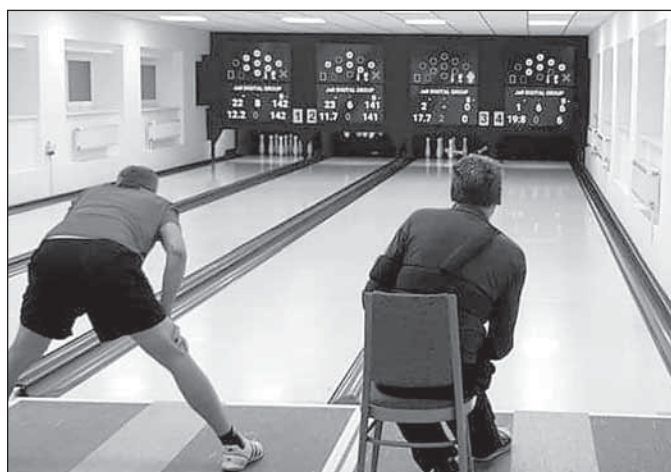
Naším hráčům se opět dařilo. V kategorii TPM hned dva vybojovali medailové pozice. Na zlatou příčku dosáhl Bohumil Kocurek z KK Jiskra Rýmařov se ziskem 525 bodů. Druhý skončil Jozef Kuzma z Baníku Ostrava (486 b.) a bronz uhájil Miroslav Grebenář z KK Jiskra Rýmařov (386 b.).

V kategorii LP2 skvělé druhé místo získal Ivo Mrhal z KK Jiskra Rýmařov se ziskem 414 bodů. Zlato vybojoval Jan Šmerda (431 b.) a třetí skončil Antonín Štrait (404 b.), oba z KK Blansko.

Poděkování organizátorů patří městu Rýmařovu, Městskému muzeu Rýmařov a firmám Pipa klempířství a RD Rýmařov. Poděkování za bezchybnou organizaci si zaslouží také Romana Valová, Antonín a Jan Sochorovi, Jaroslav Tezzele, Jaroslav Heblák a rozhodčí Jiří Polášek.

Na následující turnaj se naši kuželkáři vydají na opavskou kuželnu, kde se 26. října odehraje další díl seriálu Českého poháru 2019.

JiKo

NÁBOR do sportovních kroužků

přijímáme děvčata a kluky od 5 let

Přidejte se k úspěšnému sportovnímu týmu!

KONTAKT

554 212 346 / 607 044 831 / 736 174 515
lydie.svedikova@tiscali.cz

... jdeme na fotbal

28.9.2019 - 15:30

SK BESKYD Frenštát p/Rad.

12.10.2019 - 15:00

SFC Opava B

26.10.2019 - 14:30

TJ Valašské Meziříčí

Rýmařov

Moravskoslezská divize sk.F

Hamříkova stáj
Horní Moravice 31

Pořádá ve dnech
18.–20. 10. 2019

ZVĚŘINOVÉ HODY

Rezervace na tel. čísle:
775 922 178
732 337 800

Těšíme se
na vaši návštěvu!

Nabízím

- výrobu řeziva a plotovek
- prodej zahradnické mulčovací štěpky
- pořez kulatiny zákazníka
- prodej a dovoz paliva – odkorů
- do 30.11. balík 4 m odkorů za 400 Kč

Pronajmu

- plně vybavenou stolárnu
- zámečnickou dílnu
- skladovací prostory
- prodejnu květin a zahradnictví

Ing. Karel Krajsa
Zahradní 491, Břidličná
Tel.: 602 719 381
krajsakarel@seznam.cz
www.pilabridlicna.cz

Soukromá řádková inzerce

- **Koupím staré filmové plakáty** (ale i další: hudební, divadelní, reklamní...). Můžete volat, prozvonit (zavolám zpět), případně SMS nebo email.
Tel.: 704 404 825, strapecl@email.cz
- **Pomozte nám, prosím, restaurovat kamenný kříž** na hřbitově v Dětrichově nad Bystřicí. Fotky, video i sbírka dobročinné akce komunity dobrovolníků na webové adrese: <https://www.darujme.cz/projekt/1202086>.
Kontakt: elena.strbackova@post.cz

JAK VYJDE

Další číslo
RÝMAŘOVSKÉHO HORIZONTU
bude v prodeji od **25. 10. 2019**

11/2019

Uzávěrka pro řádné vydání
je v pátek 18. 10. 2019
do 12 hodin

Těšíme se na vaše příspěvky!

PROVÁDÍME

- **Kanalizační přípojky**
- **Vodovodní přípojky**
- **Elektro přípojky**
- **Elektroinstalační práce**

Kontakt:

Pokorný Pavel, Opavská 18, 795 01 Rýmařov
Mobil: 608 830 881
E-mail: pokornypavel2@seznam.cz

REKLAMA

v RÝMAŘOVSKÉM
HORIZONTU

SKVĚLÁ INVESTICE

Vydavatel: Město Rýmařov, náměstí Míru 230/1, 795 01 Rýmařov, tel.: 554 254 100, <http://www.rymarov.cz>. Uzávěrka dne: 20. 9. 2019. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení, případně úpravy nevyžádaných příspěvků a nemusí nutně souhlasit se stanovisky uveřejněnými v příspěvcích dopisovatelů. Redakce: Mgr. Jiří Konečný. Redakční rada: Ing. Lenka Vavříčková, Mgr. Zdenka Přikrylová, Mgr. Vladimír Stanzel, Marcela Pavlová, Ladislav Žilka. Adresa redakce: náměstí Míru 230/1, 79501 Rýmařov, tel.: 554 254 164, mobil: 732 102 489, e-mail: konecnj.jiri@rymarov.cz. Vyšlo dne: 27. 9. 2019. Příští číslo vyjde 25. 10. 2019. Uzávěrka bude 18. 10. 2019. Grafická úprava novin: Tiskárna APRO Bruntál, Ruská 10, 792 01 Bruntál, tel./fax: 554 230 027, e-mail: apro@iol.cz. Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR pod značkou MK ČR E 11017, ISSN 1214-4517. Cena: 15 Kč.

STIHL

**POJĎ VEN,
PODZIM JE
ZA DVEŘMI**

A S NÍM I PRODUKTY STIHL
V AKCI OD 1. 9. DO 30. 11. 2019

Markéta Slaměníková - STIHL
Mláč Morávka 213
tel.: 723 912 274, 554 273 209
Po-PÁ: 8:00-12:00 - 13:00-16:30

WWW.STIHL.CZ

PĚSTITELSKÁ PÁLENICE

Pavel Krestýn
Šumvald

www.palenicesumvald.cz
tel.: 608 743 544

- pálíme na nejmodernější a nejrozšířenější prověřené technologii tradičního výrobce DESTILA s prokazatelně nejvyšší výtěžností
- 2 měděné destilační kolony o objemu 150 a 350 litrů
- pálíme již od 50ti litrů kvasu
- doba na vypálení např. 500 litrů kvasu pouze 3 hodiny
- cena za 1 litr 52% destilátu činí 125 Kč (při průměrném výnosu)
- zestaření ultrazvukem zdarma
- zajistíme dovoz Vašeho kvasu k pálení
- uskladníme Váš kvas, popřípadě zpracujeme Vaše ovoce na kvas
- změříme obsah cukrů a stupně prokvašení v kvasu
- prodáváme kvasinky a enzymy k dokonalému prokvašení kvasu (až o 15% vyšší alkohol a aromatický výnos)
- příjemné posezení, čepované pivo, udírna, káva zdarma

POZOR ZMĚNA LINKY!

SENIOR friendly TAXI

☎ 774 675 676

teamTAXI

RÝMAŘOV

f teamTAXI

Váš Jirka Macek

Lékárna Avion

Rýmařov, Nám. Míru 3

Vaše rodinná lékárna

SE ZÁKAZNICKOU KARTOU ZÍSKÁVÁTE:

SLEVA až 100 Kč
Z DOPLATKU NA LÉKY*

A PŘI NÁKUPU VYBRANÉHO SORTIMENTU
VOLNÉHO PRODEJE NAD 500 Kč

*Sleva z doplatku je poskytována ve formě neuplatnění maximální obchodní přírážky a vztahuje se na léky hrazené z prostředků veřejného zdravotního pojištění

- ✓ U nás dostanete to co máte předepsáno (nezaměňujeme)
- ✓ 20% sleva na antikoncepci
- ✓ Věrnostní bodový systém
- ✓ Dovoz inkontinenčních pomůcek na území Rýmařovska zdarma
- ✓ Inzulíny bez doplatku

AKČNÍ PRODUKTY

Galverde 3mg Lemon 24 pastilek

Ke zmírnění bolesti a podráždění v ústní dutině a krku (bolest, zarudnutí, otok). Lék k vnitřnímu užití s účinnou látkou benzydaminu hydrochloridum 3 mg v 1 pastilce. Čtěte pečlivě příbalovou informaci.

Nabídka platí do vyprodání zásob.

Běžná cena:

~~159 Kč~~

Akční cena:

119 Kč

Vitamin C 250mg Galmed 100 tbl

Pro období zvýšené fyzické a psychické zátěže, po úrazech, operacích a v rekonvalescenci. Doplněk stravy.

Nabídka platí do vyprodání zásob.

Běžná cena:

~~109 Kč~~

Akční cena:

79 Kč

NEJEZDĚTE DO BRUNTÁLU! ŠETŘÍME VÁM PENÍZE A ČAS

Lékárna Avion, Rýmařov

Nám. Míru 216/3, Rýmařov
Tel.: 554 219 823
E-mail: avion@lekarnauhradeb.cz

www.lekarna-avion.cz

OTEVÍRACÍ DOBA:

Po – Pá 8.00 – 12.00 12.30 – 16.30
So ZAVŘENO
Ne ZAVŘENO

[facebook.com/Lékárna Avion](https://www.facebook.com/Lékárna-Avion)

15 LET KVALITNÍ PÉČE O VAŠE ZDRAVÍ